

የሰርቻው መጥጥፍ

ቶርጉም ፋሲል ደቅበሪ

የስርቻው መጣጥፍ

"Notes from Underground"

በፊዮዶር ዶስቶየቭስኪ ተፅፎ

በፋሲል ይትባረክ ተተረጎመ

ሰኔ 1991

መግቢያ

ሩሲያ ካፈራቻቸው ታላላቅ ደራሲዎች አንዱ ፊዮዶር ዶስቶየቭስኪ ነው። ከአስራዘጠነኛው ክፍለዘመን በፊት የነበሩት ብዙዎች እውቅ ደራሲያን የበቀሉት ከከበርቴው የህብረተሰብ ወገን ነበርና ጽሁፋቸው የሚመለከተው ሐብት የደለበበትን የጥቂቶች የፈንጠዝያ አኗኗር ነበር። ይህን መላይ መጸህፍት የዘመናችንን እውነታ፡- ያገር ሙሉ ድሆች፣ የገባሮችና የለፍቶ አደሮች ከጅወዳፍ የመታከት ኑሮን ከነስቃዩ ወዲያ ብለው፣ ነገስታቱ፣ መሳፍንቱና ሹማምንቱ የወረሱትንና የሚያወርሱትን የቅንጦት ሕይወት ነበር የሚያወሱት።

ዶስቶየቭስኪን ታላቅ ከሚያደርጉት ነገሮች አንዱ የዘመኑን የተለመደ የሥነጽሁፍ ፈለግ ለቅቆ፣ ከመባዛንና ከብሶታቸው በቀር ሌላ ሊያወሱት የሚበቃ ነገር በህይወታቸው የሌለ ይመስል በርካታ ደራሲያን ችላ ብለዋቸው ስለነበሩ ኅስቋሎች ለመፃፍ መድፈሩ ሲሆን፣ ልዩ የሚያደርገው ደግሞ፣ በዘመኑና ከእርሱ በፊት የነበረው ስነጽሁፍ ከተጥለቀለቀበት የሰውን ልጅ ክቡር ባህሪ ብቻ የሚያወድስ የምኞት ትዕይንት ወጥቶ፣ እነዚያን መኖራቸውን ስናውቅ በአደባባይ የማናወጣቸው፣ በሃፍረት ማቅ ጠቅልለን ከህሊና ጓዳችን እርቀን የምንቀብራቸው ኅደሎ የተፈጥሮ ገፅታዎችን አራቁቶ ማሳየት መቻሉ ነው። ይህን ከመሳሰሉ ጽሁፎች የሚገኘው አንዱ ፍሬነገር ታዲያ፣ ሰው ማንነቱን ሳያውቅና የመላ ተፈጥሮውን አስገራሚ ስንክሳር፣ የመልካምና የርኩሱ መዓዛና ክርፋቱ ተጣምሮ ከህሊናው እንደሚኖር መርምሮና እውቆ ሳይቀበለው መሻሻል እንደማይቻለው ሲሆን፣ ከመፃህፍቱ መካከል በተለይ ይህኛው ያን መልዕክቱን አጉልቶ ያሳየናል።

እንደዶስቶየቭስኪ የሰውን ልጅ ውሰጣዊ ምንነት በውል የተረዱና፣ ያወቁትንም በረቀቀ የስነፅሁፍ ጥበብ ማስተላለፍ የቻሉ ይፋነቶች

ጥቂቶች ናቸው። ምንም እንኳን ሁሉም የዶስቶቹቸውን መጽሀፍት የህያውነቱ ምስላዎች መሆናቸው ባይካድም፤ “ የስርቻው መጣጥፍ ” በተሰኘው መጽሐፉ የተወለደ የባህሪያችን ጥልቅ ትንተና ያስደንቀናል፤ ያስቀይመናል፤ ያስቆጣናል፤ ያስቀናል፤ ያሳፍረናል፤ ያሳዝነናል፤ ያናድደናል፤ የድብቅ ማንነታችንን ምንነት ሳያድበሰብስ ያሳየናል።

“ የስርቻው መጣጥፍ ” ወግና ልማድ ባልገሩት ስለታም ብዕሩ አማካይነት ዶስቶቹቸውን ከህሊና ማህደራችን ሰተት ብሎ ገብቶ ስሜቶቻችንን የሚያማስልበት ድንቅ ስራው ስለሆነ ይህንን መፅሐፍ በተቻለኝ ጥንቃቄ ተርጉሜ ለአንባብያን ማቅረቤ ደስ ያሰኝኛል።

ፋሲል ይትባረክ

1991

ርጉም ሰዉ ነኝ። እኩይ፤ መልክ ጥፉ። ጉበቴ የታወከ
ይመስለኛል። በዕውነቱ ግን ስለሕመሜ ምንም አላውቅም።
የሚያመኝ ምን እንደሆነ እንጂ። ለዶክተሮችና ለመድኃኒት የላቀ
ግምት ቢኖረኝም ቅሉ ለሕክምና ሂጄ አላውቅም። በዚያ ላይ ደግሞ
የከንቱ ዕምነት ተገዥ ነኝ። ባልሆን ኖሮ በመድኃኒት ዕምነት
ባልኖረኝም ነበር። ለነገሩማ ከከንቱ እምነት ትብታብ ለመፈታት
ያበቃኝ ያህል ተምሬአለሁ፤ ብዙም አልበጀኝ እንጂ። ግና ሓኪም
ዘንድ እንዳልሂድ በከፋቴ ታስሬ ተቀምጫለሁ። ከዶክተር ቀየ
እንዳልደርሰ ጠፍሮ በያዘኝ ከፋቴ ማንን እንድንዳበት መግለጽ
ያቅተኛል። ሓኪምን በሩቁ ብዬ መቀመጤ ለዶክተሮቹ ምናቸውም
እንዳልሆነ ይገባኛል። ብንዳ እኔው ራሴ ነኝ እንጂ ማንም አይደል።
እና ባጭሩ ለሕመሜ አዋቂ ፍለጋ ያልሂድኩት ከከፋቴ የተነሳ ነው።
ጉበቴን ያመኛል? እሰየው ! አጥፎ፤ ደርቦ ይመመኝ።

እንዲህ ከሆንኩ ቆየሁ። አንድ ሃያ ዓመታት። ዕድሜዬ አርባ
ሞልቷል። ቀድሞ የመንግሥት ተቀጣሪ ሆኜ ሰርቻለሁ። ያኔ ታዲያ
መናጢ ነበርኩ። ጉቦና ልምጃ በመቀበል ፋንታ ባለጉዳዮችን
ከማጉላላትና ከማዋረድ ነበር ርካታ የማገኘው። (ይቺ ጣዕመ ቢስ
ቀልድ ነች አይደል? ብትሆንም ከዚህ ገጽ አልፍቃትም። ስጽፋት
ድንቅ ነገር መስላኝ ነበር። አሁን ግን ተራ የተመፃዳቂ ለሃጭ
እንደሆነች አወቅሁት። ለዚህም ብቻ ስል አልሰርዛትም።)

ይግባኝ ባዮች ጥያቄያቸውን ይዘው ከኔ ዘንድ በቀረቡ ቁጥር
ጥርሴን አፋጭባቸውና ሲሸማቀቁ አንጀቴ ይርስ ነበር። ባለጉዳዮችን
በማሳቀቅ ከመካኔ የተነሳ፤ ነፍሳቸው ከርጉምነቴ ጥላ ሾልካ

የሚያመልጡ ሰዎች እጅግ ጥቂት ነበሩ። በዚያ ላይ ደግሞ ይግባኝ ባዮች ሲባሉ ስጉዎች ናቸው። አልፎ አልፎ ግን አንዳንድ ውጥሮች ያጋጥሙኝ ነበር። ከነኚህ መሐል አንድ የጠመድኩት ወታደር፣ ከወጥመዴ አልገባ ብሎኝ ጭራሹን እየተጀነነና ጎራዴውን እያንኳኳ ሰላም ነላኝ። እኔስ መች ልተኛለት፣ አንከርፍፎት ይመጣ በነበረው በዚህ ጎራዴ የተነሳ ዓመት ተኩል ተሟግቼ ከረታሁት በኋላ ማቅጨልጨሉን አቆመ። ይህ ሁሉ የሆነው ታዲያ ወጣት ሳለሁ ነበር። የዚህ ሁሉ ክፋቴ ምስጢር ምን እንደሆነ ያውቃሉን? የሚገርመውና የሚያፀይፈው ነገር፣ የርግማን መርዜን ግራና ቀኝ እየረጨሁ ሳለሁ እንኳን፣ በውስጤ መጥፎ ሰው እንዳልሆንኩ አውቀው ነበር። አዎ መጥፎም ሆነ ነፍሰመራር ሰው አልነበርኩም። እንዲያው በከንቱ በቅሎ እያስደነበርኩ ራሴን ማጫወቴ ነበር። የምሬት አረፋ ስደፍቅ የምጫወትበት አሻንጉሊት ቢሰጡኝ፣ ወይም ደግሞ ሻይ ብጤ በስኳር አቅርበው ቢደልሉኝ፣ እፎይ ብዬ እንደምቀመጥና ልቤ በሃሴት ቀልጣ እንደምትፈስ አልጠራጠርም። ኋላ ግን ይህን በማድረጌ በቁጭት ጥርሴን እያፋጨሁ፣ ለሳምንታት እንቅልፍ ማጣቴ የማይቀር ነው። እንዲህ ነው ተፈጥሮዬ።

ቅድም መናጢ የመንግሥት ሠራተኛ ነበርኩ ያልኩት ስዋሽ ነበር፤ እንዲሁ ለተንኮል ሰወሸክት ከይግባኝ ባዮቹም ሆነ ከወታደሩ ጋር አምባጓሮ እገጥም የነበረው ሰቧልት ነው እንጂ ከይሲ ሆኜ አይደለም። መናጢነትን ብፈልገውም የሚሳካልኝ ጉዳይ አልነበረም። ዘወትር በውስጤ የሚተራመሱ፣ ግራ የተጋቡ፣ ቅጥ አልባ ባህሪዎች አሉኝ። ዕድሜ ልኬን ከነፍሴ ውስጥ እየተራኮቱ፣ እባክህ ፍታን እያሉ ሲማፀኑኝ፣ በክፋቴ አምቄ አልለቅም አልኳቸው። ተኮልኩለው

በሃፍረት አለንጋ እየገረፉ ጨርቄን ጥዬ ላብድ ጥቂት እስቲቀረኝ አሰቃዩኝ። ይህን ስልዎ ምናልባት በባህሪዬ ተፀፅኜ የእርስዎን ይቅርታ መጠየቅ መሻቴ ይመስልዎ ይሆናል። ይህን እንደሚያስቡ በእርግጥ አውቃለሁ። ያሻዎትን ቢያስቡ እኔ መች ደንታ ሊሰጠኝ።

የለዩለት መናጢ መሆን አልተቻለኝም። መልካም ወይም መጥፎ፣ ወስላታ ወይም ቅን፣ ትልቅ ሰው ወይም ተባይ አልነበርኩም። ካንዱ መስፈር የተሳነኝ። አሁን ታዲያ ከስርቻዬ ውስጥ ተወትፊ፣ ብልህ ሰው መች ለእገሌነት ይበቃል እያልኩ በከንቱ ዕድሜዬን እቆጥራለሁ። እገሌነት የየዋሆች ነው። አዎ የዘመናችን ብልህ ሰው ሞላጫ ይሆን ዘንድ በጎሊናው ይገደዳል። ባጎሪው የሰከነ የምግባር ሰው ደግሞ አእምሮ ስንኩል፣ ውስን ፍጡር መሆን አለበት። ይህ በአርባ ዓመታት እድሜዬ የደረሰኩበት እምነቴ ነው። አርባ ዓመት ሞላኝ? . . . እንዴ! አርባ ዓመት እኮ የሽምግልና ዳርቻ ነው። ከአርባ በላይ መኖር ትልቅ ነውር ነው፤ የብልግና መጨረሻ። እስቲ ልጠይቅዎት፤ ላይዋሹ ይመልሱልኝ። ከአርባ ዓመት በላይ መኖር የሚደፍሩት እነማን ናቸው? እኔው እመልስልዎታለሁ። ቂሎችና ወስላቶች። ከፈለጉ ደግሞ ይህን ለእኒያ የሽበት ቆብ የደፉ አረጋውያን እነግራቸዋለሁ። ይህን የማለት መብት አለኝ፤ ምክንያቱም እኔ ራሴ እስከሰድሳ መኖር አሰባለሁ። እስከ ሰባ! እስከ ሰማኒያ. . . አንዳፍታ፤ ትንፋሼን ልሰብስብ።

ይህን የማጫውትዎ ቢስቁልኝ ብዬ ይመስልዎት ይሆናል። እንደገና ተሳስተዋል። እንደሚያስቡት ቀልደኛ ሰው አይደለሁም። መነባንቤ ሰላም ከነላዎ (እንደረበሽዎት አውቃለሁ) ለመሆኑ እንተ

ማኅህ ብለው ሊጠይቁኝ ይከጅላሉ። እመልስልዎታለሁ። የመዝገብ ቤት ሠራተኛ ነኝ። ስራ ለመያዝ ዋነኛ ምክንያቴ ሆኔን እሞላ ዘንድ ነበር። ጳላ ግን አምና፣ አንድ የሩቅ ዘመዴ ስድስት ሺህ ብር በኑዛዜ ሲተውልኝ ወዲያው ስራዬን ለቅቄ ስርቻዬ ውስጥ ገባሁ። ወትሮም እዚህ ነበር የምኖረው፤ አሁን ግን አንድያዬን ጠቅልዬ ሰፍሬያለሁ። ዕዳት የናፈቃት ድንግዝግዝ ኅጆዬ ከመንደር ዳርቻ ትገኛለች።

የፒተርስበርግ አየር ለጤናዬ እንደማይስማማኝና የቋጠርኳትም ጥሪት ለከተማ ኑሮ እንደማትበቃ ተነግሮኛል። ይህን እኔ ራሴ ከእነዚያ የልምድ ባለፀጋ አዋቂዎችና አማካሪዎች የበለጠ አውቀዋለሁ። ይሁንና ፒተርስበርግን ለቅቄ አልሄድም። ከዚህ ንቅንቅ አልልም፤ ሄድኩ አልሄድኩ ምን ሊፈጠር። ወደ ጀመርኩት ልመለስና፤ ጨዋ ሰው በደስታ ማውጋት የሚወደው ስለምንድን ነው? መልስ፡- ስለራሱ። እና እኔም ስለራሴ አወጋለሁ።

- 2 -

መስማት ፈለጉም አልፈለጉ ተባይ እንኳን መሆን ለምን እንደተሳነኝ ልነግርዎ እሻለሁ። አዎ የተባይን ያህል እንኳን ማንነት ይኖረኝ ዘንድ እመኝ ነበር። ግን ያም አልተፈቀደልኝ። ከልክ ያለፈ ዕውቀት እኮ በውኑ በሽታ ነው - የለየለት ጥኑ በሽታ። እያንዳንዱ ሰው በምድር ለመኖር ይችል ዘንድ በፒተርስበርግ እንዲኖሩ የተረገሙት የዘመናችን ስልጡኖች ከታደሉት ዕውቀት ገሚሱ ወይም ዕርቦው ይበቃዋል። ፒተርስበርግ፡- ታልማ የተወለደች ከተማ ሁን።

ከተሞች ታልመው ይፈጠራሉ።) ሥልጡን ነኝ ባዩ የሰው ልጅ እንደ ተራ የምግባር ሰዎች ካላቸው እውቀት በላይ አያስፈልገውም። ይህን ሁሉ ስቀባጥር በከንቱ ጉራዩን እየነፋሁ እንደሚመስልዎት እውቃለሁ። እንደዚያ ወታደር ጎራዴዬን እያንኳኳሁ በምግባር ሰዎች ላይ የማፌዝ አድርገው ይቆጥሩኛል። ግን በውነቱ ማነው በበሽታው ደስ የሚሰኝና ተውሳኩን አደባባይ አውጥቶ የሚመፃደቅ?

እንዴ? ምን ማለቴ ነው? ይህን ሁሉስ ያደርጉት የለም? በሕመማቸው የሚኩራሩ ብዙ ሰዎች አሉ። በበኩሌ ከሌሎች ይልቅ በበሽታዬ እኩራራለሁ። እሺ በዚህ አንከራከር። ምናልባት ተላስቴ ይሆናል። የሆነ ሆኖ ግን አነሰም በዛም የአእምሮ ንቃት በሽታ ነው። በዚህ ጥርጥር የለኝም። ይህን በዚህ እንተወውና እስቲ ይንገሩኝ፡- ለምን ይመስልዎታል ከልቤ ውስጥ ባለው የላቀ የመልካም ምግባር ስሜት መመራት በምችልባቸው ወቅቶች፤ ለተንኮል ይመስል ብዙዎች ከሚለወሱበት የርካሽ ገቢር ማጥ ውስጥ እያወቅኩ የምዘፈቀው? የመልካምነትንና የቅንነትን ምንነት ይበልጥ በተረዳሁት ቁጥር ከጥፋት ረግረግ ውስጥ ገብቴ የምጨማለቀው ለምንድን ነው? ይህ ታዲያ ያጋጣሚ ጉዳይ አይምሰልዎ! እንዲሆን የታዘዘበት ነገር ነው። በውርደት የመልከስከስ በሽታዬ አንዳች ልክፍት ሳይሆን ተፈጥሮ የሰፈረልኝ ጠባይ እስቲመስለኝ ድረስ እያደር ልዋጋውና ልቋቋመው ተሳነኝ። በመጨረሻም የማልሸሸው ዕጣዬ አድርጌ ተቀበልኩት።

ተረትቴ፣ እጄን አጣጥፌ ከመቀመጤ በፊት ግን እሸሸው ብዬ ስታገል ስቃዬን አየሁ። የኔ ልክፍት የተጠናወታቸው ሌሎችም

እንዳሉ ባለማወቁ በሽታዬን በማቅ ጠቅልዬ ደብቄ ዓመታት አሳለፍኩ። በሃፍረት ተቀጣሁ፤ እስካሁንም እሸማቀቅበታለሁ። እያደርግን አንድ ፀያፍ ድርጊት ከፈፀምኩ በኋላ፤ በጨለማ ወደ ስርቻዬ ተንሿክኬ ገብቼ፤ ከርካሽ ምግባሬ ጭራሹን ደስታ ማግኘት ጀመርኩ። መጀመሪያ የሆነው ሆኗል፤ የፈሰሰ ውሃ አይታፈስ እያልኩ ራሴን ሳፅናና እቆይና፤ ምሬቴ ሳላውቀው ቀስ በቀስ በጣዕመ ደስታ ይበረዛል። ከዚያም የለየለት ሃሴት ሆኖ ቁጭ! አዎን የሚፍለቀለቅ ሃሴት! እውነቴን ነው። ይህን ያነሳሁበት ዋነኛው ምክንያት ሁሌ ሳውቀው ለምፈልገው ነገር መልስ አገኝ ብዬ ነው። እውን ይህ ዓይነቴን ደስታ የሚያውቁ ሌሎችም ይኖሩ ይሆን?

የዚህ አይነቴን ደስታ ምንነት እኔው ሳስረዳዎት። ይህ ሃሴት የሚወለደው ወራዳነትዎን በውል ሲያውቁት ነው። ነፍስዎ በርከሰት ማጥ ከመዝቀጥ በቀር ሌላ አማራጭ እንደሌላት፤ ከመግማማት ማምለጥ እንደተሳነዎትና ራስዎን መለወጥ እንደማይችሉ፤ ከርግማን ሊታደግዎ የሚያበቃ ጊዜና እምነት ቢኖርዎም የመለወጥ ፈቃዱ እንደሌለዎት፤ ፈቃዱ ቢኖርዎትም እንኳን መሞከር እንደማይሹ ሲያውቁት ነው። ይህን ትተው ወደምን ሊለወጡ?

እዚህ ላይ ሊገነዘቡት የሚገባው ነገር ቢኖር ይህ ሁሉ የሚመነጨው ከልክ ያለፈ የአእምሮ ንቃት ከሚመራበት ሕግጋትና የዚህ ሕግጋት ውጤት ከፈጠረው ቅድመ ሁኔታ መሆኑን ነው። ስለዚህም ራስዎን መለወጥ ቀርቶ መሞከርም አይችሉም። ማድረግ የሚችሉት ነገር በሰላው የማሰብ ችሎታዎ አማካይነት ራስዎን የማይረባ ወስሳታ አድርገው መቁጠር ብቻ፤ ወሮበላነትዎን ማወቅ

ያዕናናዎ ይመስል። ኤጭ ! ይህ በዚህ ይብቃን . . . ይህን ሁሉ
ዘብዝቤ ምን መግለፅ ቻልኩ? የዚያ አንገል ደስታስ መንስኤውና
ፍጥረቱ ምንድነው? ይታገሱኝ፤ እገልፅልዎታለሁ። ብዕሬን ያነሳሁት
ለዚህ ነውና፤ ብልት በብልት አውጥቼ አሳይዎታለሁ።

ለምሳሌ የራስ ግምቴ እንደብራና የሳሳ ነው። እንደድንክ ሰው
ተነካሁ ባይነት ያጠቃኛል። እንደነባጣ በሆነ ባልሆነው የተዘለፍኩ
ይመስለኛል። ያም ሆኖ ታዲያ አንድ ሰው ተነስቶ በጥፊ
ቢያላትመኝ የከጀልኩባቸው ጊዜዎች ነበሩ። እውነቴን ነው፤ ከዚህ
ዓይነቱ ሃፍረት ቀየ እንኳን ትርጉም የሚገኝ ይመስለኝ ነበር።
በርግጥ ይህ ከተስፋቢነት የሚመጣ ነገር ነው። ግን ሰው በሃሴት
ሰረገላ የሚሰግረው ተስፋቢነትን ተላብሶ መድረሻ ማጣቱን
ሲያውቀው አይደለምን? ሰው በጥፊ ሲመታዎት መረገጥዎን
አውቀው ይሰቃያሉ። ይሁንና ግን ከየትም ቢመለከቱት ሲጀመር
ለጥፊ ያበቃዎት ስህተት የራስዎ ነው።

የሚያሳዝነው የሰው ልጅ ከስህተት የሚገባው በራሱ ጥፋት
ሳይሆን በተፈጥሮ ህግ የተነሳ ነው። ምክንያቱም፤ ለምሳሌ የእኔን
ስህተት ቢመለከቱ የጥፋቴ መንስኤ በዙሪያዬ ያሉት ሰዎች
ከታደሉት የላቀ አእምሮዬ ነው። (በነገራችን ላይ ከሌሎች የላቀ
አእምሮ እንዳለኝ አድርጌ ነው ዘወትር ራሴን የምመለከተው።
አያምኑኝ ይሆናል እንጂ፤ በዚህ የበላይነቴ ሐፍረት ብጤ እየተሰማኝ
የሰዎችን ዓይን አትኩሬ ማየት ይሳነኛል)። የስህተቴ ሌላው
ምክንያት ደግሞ፤ የቱንም ያህል ብሩክ ሰው ብሆንም፤ የብሩክነቴን
ከንቱነት ተረድቼ ከመሰቃየት በቀር ሌላ ላደርገው የምችለው ነገር

አልነበረም። ምን ልፈይድበት? ይቅርታዬን እንዳልለግስበት ሰውየው በጥሬ ያላጋኝ ወደ ሳይሆን በተፈጥሮው ተገዶ ነው። ተፈጥሮ ደግሞ ለይቅርባይነት ደንታ የላትም። ብሩክነቴ የበደሌን ትውስታ መፋቅ አይቻለውም። ሁሉም ነገር ተፈጥሮ የደነገገው መሆኑን ባውቅም፤ ጥሬ ካለፈ በኋላ በመከፋት አለንጋ ማብከንከኑ አይቀርምና። በሌላ በኩል ደግሞ ለጋስነቴን ወዲያ ብዬ፤ ባቀለለኝ ሰው ላይ ልበቀል ብፈልግም አይሳካልኝም፤ ቢሳካልኝም ላደርገው አልሞክርም። ለምን? በዚህ ላይ ቀጥቶ አወጋዎታለሁ።

- 3 -

ለምሳሌ ብቀላ የሚሆንላቸውና ለራሳቸው መቆም የሚችሉ ሰዎችን እንመልከት። እንዴት ይሳካላቸዋል? በብቀላ ስሜት ሲጠመዱ ከዚያ በቀር ሌላ ነገር ማሰብ ይሳናቸውና፤ ሊወጋ ቀንዱን ቁልቁል ቀስሮ እንደሚንደረደር በሬ ወደ ዓላማቸው ከመገሰገስ ፍንክች አይሉም። የሚገታቸው ግትር ግድግዳ ብቻ ነው። (በነገራችን ላይ ቀጥተኛ የምግባር ሰዎች ግድግዳ ሲጋረጥባቸው አምርረው ይመለሳሉ። እነርሱ እንደኛ ግድግዳን የማምለጫ ሰበብ አድርገው አያዩትም። እኛ የሃሳብ ባለፀጎችና የገቢር ድሆች ግን፤ የግድግዳን ግድግዳነት ሳናምንበት በእፎይታ እንቀበለዋለን። ለምግባር ሰዎች ግድግዳ የሚያረጋጋ፤ የሩጫ ፍፃሜ አብላሪ ነው፤ ጎሊናን አፅድቶ የሚያረጋጋ ምሥጢር . . . በተረፈ ስለግድግዳዎች በኋላ እንጫወታለን።)

በእኔ አስተያየት ይህን የመሰለ ቀጥተኛ የገቢር ሰው በውኑ የተስተካከለ ጤነኛ ሰው ነው፤ እናት ተፈጥሮ በምድር ልታየው

የምትሻው እንከን አልባ ፍጡር። ይህን በመሰለ ሰው እቀናለሁ፤ ቅናቴ ድንበር ጥሶ ጥላቻ እስከሚሆን ድረስ። በርግጥ ይህ ፍጡር ደደብ እንደሆነ አምናለሁ፤ ግና ደኅነኝነት ከደደብነት ጋር የተቆራኘሰ ቢሆን? ምናልባት የሚያምረውስ እንዲያ ሳይሆን ይቀራል? ይህን ጥርጣሬዬን የሚያረጋግጥልኝ ነገር አለ። ለምሳሌ የደህነኛውን ሰው ተፃራሪ፣ ማለትም ከተፈጥሮ አብራክ ሳይሆን ከጀርባዋ የዘለቀ፣ ከፍተኛ የአእምሮ ንቃት ያለውን ሰው ቢያስተውሉ፤ ይህ የጓሮ ሰው ከተቃራኒው ተጋፍጦ መቋቋም ባቃተው ቁጥር በላቀ አስተሳሰቡ ራሱን ከአይጥ እንጂ ከሰው አይቆጥርም። ምናልባት ግንዛቤው የላቀ ዓይጥ ሊሆን ይችላል፤ ግን ያም ከአይጥነት አያድነውም። ተቃራኒው ግን ሰው ነው።

ዋናው ነገር ግን እርሱ ራሱ፣ ማንም ሳይፈርጀው ነው ራሱን ከአይጥ የሚቆጥረው። እስቲ የዚህን አይጥ ምግባር እናስተውል። ተበድሏል እንበል፣ (ለነገሩ ዘወትር እንደተበደለ ነው)። ስለተበደለም መበቀል ይፈልጋል። በዚህ ጊዜ በውስጡ የሚታመቀው ምሬት ሰው በምሉዕ ተፈጥሮው መቋጠር ከሚቻለው በላይ ነው። የገፋውን በሰፈረበት ቁና ሰፍሮ ሊመልስለት ከሌሎች ይልቅ አጥብቆ ይቋምጥ ይሆናል፤ ምክንያቱም ምሉዕ ስብዕናውን የያዘ ሰው ከተጠናወተው ደደብነት የተነሳ የብቀላ ፍላጎቱን ከሚዛናዊ ፍትህ የመነጨ ጉዳይ አድርጎ ሲያየው፣ አይጡ ግን በላቀ አመለካከቱ ነገር አለሙን ከፍትህ ማዶ አሻግሮ ያስቀምጠዋል።

ከዚያም ወደ ድርጊቱ እንደርሳለን፡- ማለትም ከብቀላው። ርጉሙ አይጥ፣ ከመጀመሪያው ጉድ አልፎ ተርፎ፣ በጥያቄና

በፕሮግራም መልክ በፈጠረው የጉድ አፕሮ ተከቦ፣ ከበፊቱ ጥያቄው ላይ ሌሎች ብዙ መልስ አልባ ጥያቄዎች ደራርቦ፣ መውጫ ከሌለው፣ በራሱ ፕሮግራም ሽብር በከረፋው መቀመጫ ውስጥ ወርዶ ይቀበራል። ዙሪያውን ሆነው፣ ዳኝነት ተቀምጠው የሚወቅሱት የምግባር ሰዎች ሲሰቁና ሲሳለቁበት ከአፋቸው በሚዘንበው ለሃጭ ታጥቦ ሳለ፣ አንድ ሊያደርግ የሚችለው ነገር ነፍሱ በምሬት ተመርዛ፣ ውርደቱን ተከናንቦ፣ ራሱ እንኳ በማያምንበት የንቀት መሣይ ፈገግታ ከናፍሩን ጠምዝዞ ወደ ጉድባው ማዝገም ብቻ ነው።

የኛው አይጥ ከአፀያፊው የጉድባው ክርፋት ውስጥ ተወትፎ ወዲያው ከውርደቱ ከመዘለፉና ከመረገጡ የተነሳ በእድሜ ልክ የክፋትና የቂመኛነት ቆፊን ይመረዛል። ለዓርባ ዓመታት ሳያሰልስ ከልቡ የቀበረውን ብሶትና ቂም ቆፍሮ እያወጣ፣ በየጊዜው ውርደትና ጉዳን በትጋት እየተረተረና በራሱ እየተሳለቀ ነፍሱን ይቀጣታል። ብሶቱን አልሞ፣ ፀንሶ የወለደው እሱ ራሱ መሆኑ ሲያሳፍረውም፣ የዚህ የሃሳብ ውላጅ ጥቃቱን ሥራስር በመፈልፈል ደጋግሞ እያሰላሰለ ከመቆጫት አይታቀብም። ያልነበረ በደል ቢኖርስ እያለ፣ በምህረት አልባ ኅሊናው ያውጠነጥናል። ከዚህም አልፎ ብቀላውን ለመሠንዘር እንደነገሩ ከተረሳበት የምድጃ ዳር ሲውተፈተፍ ሳለ እንኳ፣ በመበቀል መብቱም ሆነ ችሎታው እምነት የለውም። የብቀላ ጥረቱም ከበዳዩ ይልቅ እርሱ ራሱን መቶ እጥፍ እንደሚያሰቃየው ጠንቀቆ ያውቀዋል። በዳዩ የእንዲህ አይነቱን ሰው የብቀላ ሙከራ መች ከቁንጫ ንክሻ ሲቆጥረው። ከጊዜ በኋላ፣ አይጡ በሞት ጥላስር ተኝቶ እያጣጣረ፣ በደሉን በዓመታት ከተጠራቀመ ወለዱ ጋር ሰብስቦ እያስታወሰ . . . ያለመደምደሚያ።

ግን በዚህ በቀዝቃዛ የሰቀቀን ጓዳ፣ የከፊል ተስፋቢነትና የከፊል እምነት ቀየ፣ከሥቃይ ብዛት ራስዎን ለእርባ ዓመታት ከቀበሩበት ዋሻ፣ በዚህ በትጋት ከተገነባ ድንግዝግዝ መድረሻቢነትና ከፍሬ ለመብቃት ያልታደሉ ፍላጎቶች የፈጠሩት መርዝ ከሚፈልቅበት የመዋዠቅ ሕመም፣ ለዘላለም የተተከሉ ውሳኔዎች ከሚገዙበትና፣ የፀፀት ጥርስ ከሚፋጭበት መንደር ነው ቅድም የነገርኩዎ ሃሴተ እርግማን የሚፈልቀው። ይህ ዓይነቱ ደስታ እጅግ በመርቀቁና በቀላሉ ሊጨበጥ በጅ ባለማለቱ፣ ጥቂት አእምሯቸው የደበዘዘና ልባቸው የደነደነ ሰዎች ቅንጣቱን እንኳን ሊረዱት አይችሉም። ታዲያ እርስዎ "ጥፊ ያልቀመሰው ሰው በየት በኩል እንዲህ አይነቱ ደስታ ይገባዋል?" ብለው በፈገግታ ድድዎን ይገልጡ ይሆናል፤ ጥፊ ቀምሼ እንደማውቅና የምናገረው ከልምድ እውቀቴ እንደሆነ መረዳትዎን ሊያሳዩኝ። ለነገሩ ይህን እንደሚያስቡ ጥርጣሬ የለኝም። ረጋ ይበሉ። እርስዎ የሚያስቡት ደንታ ባይሰጠኝም፣ በጥፊ ተመትፔ አላውቅም። እንዲያውም በህይወት ዘመኔ በርካታ ጥፊዎች ባለመሠንዘሬ ይፀፅተኛል እንጂ። ይሁንና፣ በዚህ ጉዳይ ላይ እንድቀጥል እጅግ መፈለግዎን እያወቅኩት፣ እስቲ በዚህ ይብቃን አላለሁ።

ረጋ ብዬ ከልበደንዳናነታቸው የተነሳ አንዳንድ የረቀቁ የደስታ ዓይነቶችን መረዳት ስለሚሳናቸው ሰዎች ማውሳት ልቀጥል። እንዲህ ያሉ ሰዎች የሚከበሩት በመሠላቸው ጊዜ አፋቸውን ከፍተው ከማናፋት ወደኋላ ስለማይሉ ብቻ ነው። ሆኖም ግን ቀድሜ እንደነገርኩዎ የማይቻል ነገር ሲያጋጥማቸው ጥለው መፈርጠጣቸው

አይቀርም። ታዲያ የማይችሉት ነገር የድንጋይ አጥር ነው ማለት ነውን? እንዴት ያለ የድንጋይ አጥር? የተፈጥሮ ሕግ፣ የማይሸሩት የሳይንስ ውጤት፣ ማትማቲክስ ነዋ! ለምሳሌ እርስዎ የመጡት ከጣ እንደሆነ ቢያረጋግጡልዎ፣ በጥሞና መቀበል እንጂ ፈትዎን በቁጣ ማከላተፋ ለምን ይበጃል? የጮማዎ አንዱ ጠብታ ከመቶ ሺህ ሰዎች ሕይወት እንደምትበልጥብዎ ቢያሳዩዎትና፣ የሰውም ልጅ ሥነምግባር፣ ኃላፊነትና ይህን የመሳሰለው ዝባዝንኬ ሁሉ በዚህ ሕግ እንደሚወሰን ቢያውቁት ሊፈጥሩት የሚችሉት አንዳችሁ ነገር የታለ? ነገር የለም። ምክንያቱም ሁለት ጊዜ ሁለት የማትማቲክስ ውጤት ነው፣ የማይገስሱት፣ የማይገፉት።

" እረ ስለፈጠረህ ! " ብለው ይጮሁብኛል። " ይህን ልትከራከረው አትችልም ! ሁለት ጊዜ ሁለት አራት ነው። ተፈጥሮ አንተን አታማክርም። ለአንተ ፈቃድ ደንታ የላትም። ሁሉንም እንዳለ ተቀብለህ ከውጤቱ ብትላመድ ይሻልሃል። ግድግዳ በርግጥ ግድግዳ ነው . . . " ወዘተ . . . ወዘተ። ችሩ ፈጣሪ ! እኔስ በመሰለኝ ምክንያት እኚህን ሕግጋት ካልወደድኳቸው፣ ለተፈጥሮና ሁለት ጊዜ ሁለት አራት ነው ለሚለው አራትሜቲክስ መቼ ግድ ሊሰጠኝ። ልደረምስበት የሚያስችለኝ ጉልበቱ ከሌለኝ ይህን የድንጋይ ግድግዳ እንዳልጋፋው አውቃለሁ። ቢሆንም ግን ቋጥኝ ከፊቴ ስለተደነቀረና፣ ላፈርስበት የሚያስችለኝ አቅም ስላነሰኝ ብቻ፣ እጄን አጣጥፌ ልቀብለው ማለት ነው? አይደረግም!

ሁለት ጊዜ ሁለት አራት ቢሆንም የድንጋዩ አጥር የሚያባብለኝ፣ ወይም ደግሞ ታርቄው እንድቀመጥ የሚጋብዘኝ

ይመስል በርጋታ አልቀበለውም። ቢስቁብኝም ይላቁብኝ እንጂ፤ ሁሉን ከተረዱ፤ እንዳይችሉት ካወቁና የድንጋይ አጥርን ግትርነት ከተገነዘቡ በኋላ፤ የአንዳቸውንም ፍፃሜነት የማይቀበሉት ከሆነ፤ እጅ አልሰጥም ብሎ መስጠትና አሻፈረኝ ማለትን የመሠለ ነገር የለም። በማያከሽፉት የሎጂክ ውስብስብ ተጠቅልለው፤ ለድንጋዩ ግድግዳ መፈጠር እራስዎን በሚወነጅል ዕልባት ይህን ጉዳይ መደምደም ይሻላል፤ ምንም እንኳን እርስዎ ያጠፉት ነገር እንደሌለ ግልፅ ቢሆንም። ይህን ካደረጉ በኋላ እጅዎን ሰብስበው፤ የሚወቅሱትና የሚደነፉበት ሰውም ሆነ ነገር አጥተው፤ በፋይዳቢስነትዎ ትብታብ ተጠላልፈው፤ በዝምታ ጥርስዎን እያፋፎፎ መቀመጥ። ሁሉም ነገር የአስማተኛ ምትሐት፤ ራስና ጅራቱ ያልለየ ምሥቅልቅል እንጂ ውል ያለው ጉዳይ አይደለም ብለው ማረፍ ይሻላል። ግና በዚህ ትርምስምስ፤ ጥርጣሬና ቅጥ አልባነት መሐል ስቃይዎ የሚያባራ አይምሰልዎ። ጥርጣሬዎ በበዛም ቁጥር መከራዎም በዚያው ልክ ይደልባል።

- 4 -

" ሃ . . ሃ . . ሃ !" ቆይተህ ደግሞ ከጥርስ ሕመም ደስታ ይገኛል ትላለህ !" ብለው ሲስቁብኝ፡- " ለምን አላገኝ ? ላወቀበት የጥርስ ሕመምም ጣዕም አለው !" ብዬ እመልስልዎታለሁ። ለአንድ ወር ያህል ጥርሴን አሞኝ ስለነበር አውቀዋለሁ። በጥርስ ሕመም ጊዜ ሰዎች ስቃያቸውን በዝምታ አይውጡትም። ጮኸ ብለው ያቃስታሉ። ግን የሲቃ ለቅሶአቸው የምር አይደለም። የብልጠት

አይነት ክፋት የተቀላቀለበት ነው። ማቃሰትና ማንቋረር የበሽተኛውን ምርጫ ነው የሚገልፁት። ባይፈልገው ኖሮ አለማቃሰት ይችል ነበር። ይህ ጥሩ ምሳሌ ስለሆነ በይበልጥ ልመለከተው እወዳለሁ።

ማንቋረርም የሚገልፀው የሕመምዎን አቃላይ ፋይዳቢስነት መረዳትዎንና ደንታ በማይሰጡዎቸው አእላፍ የተፈጥሮ ሀገጋት ምክንያት ከስቃይ እንደወደቁ መገንዘብዎን ነው። ተፈጥሮ ግን ይህ ሁሉ ምኒም አንዳልሆነ ያውቁታል። ማቃሰትም የሚለፍፈው የሚወነጀሉት ጠላት አለመኖሩንና፣ ሙያውን የተካኑ የጥርስ ሓኪሞች ላሉ እርስዎ በጥርስ ሕመም ባርነት መላሸቅዎን፣ እንዳች ነገር ስቃይዎ ያከትም ዘንድ ቢያግዝዎ ቀጥ እንደሚልና፣ ይህ እስቲሆን ድረስ ግን ሕመምዎ ለሌላ ሁለት ወይም ሦስት ወራት እንደሚቀጥል ነው። ይህን መቀበል አልሻም ብለው ቢያምፁ፣ ማድረግ የሚችሉት ራስዎን መቅጣትና፣ አናትዎን ከግድግዳ ጋር ማጋጨት ብቻ ነው።

እና ይህ ውርደት፣ ይህ መምጫው ያልታወቀ ዝቅጠት ነው ቀስ በቀስ ከመለመድ አልፎ፣ ይጥምዎትና፣ በመጨረሻ ስሜትዎን የሚያሰክር ሃሴት ሆኖ የሚያርፈው። ለመሆኑ ያን የተማረ የዘመናችን ሰው በጥርስ ሕመም ተይዞ ሲያቃሰት ለምተውት ያውቃሉ? ሕመሙ በጀመረው በሁለተኛው ወይም በሦስተኛው ቀን ከቀድሞው በተለየ ሁኔታ ሲያንቋርር አዳምጠውታል? የሚያላዝነው እንደጥፋራም ገጠሬ ጥርሱ ስለነዘነዘው ብቻ አይደለም። ሲያቃሰት እንኳን በደረጃው ነው፤ ምድር ከመጫር በስልጣኔው ተፋቶ።

ከተራነት መጥቆ እንደወጣ ምሁር። ማቃሰቱን ከከይሲነት ያዋህደዋል፤ እያደር ክፋትና ተንኮሉ ይሰርግበትና ቀንና ሌሊት ሳያባራ ይቀጥላል። ማላዘኑ ለምንም እንማይበጅና፤ በጨኸቱ ራሱንና ሌሎችን ሰላም እየነሳ እንደሚቀጣ ከማንም በላይ ይረዳዋል። ለነርሱ ሲል የሚደክምላቸው አዳማጮቹና ቤተሰቦቹ የሱን ማቃሰት መስማት እንዳንገፈገፋቸውና እንደማያምኑት፤ ከዚያም በላይ ከፈለገ የጨመራትን ቅላፄና እንጉርጉሮ ብጤ ዜማ ትቶ በወጉ ማንቋረር እንደሚችልና፤ እንዲሁ ለክፋት በከንቱ እየጮኸ ራሱን ማጫወቱ መሆኑን ማወቃቸው አይጠፋውም።

የዚህ አይነቱ ሰው የሚያገኘው የስሜት እርካታ የሚመነጨው ይህን ከማወቁና ከከይሲነቱ ነው። "እየረበሽኳችሁ ነው ! እየቀጣኝችሁ ! እኔ ታምሜ እዚህ ቤት ማንም ሰው ባይኑ እንቅልፍ ዝር አይልም! የጥርስ ሕመሜን ስቃይ እያንዳንዱን ደቂቃ በግዳችሁ እግታችኋለሁ። ቀድሞ ነኝ ያልኳችሁ ጀግና አይደለሁም። ተራ፣ አልባሌ ሰው ነኝ፤ መሆኔንም እንኳን አወቃችሁ። ማቃሰቱን መስማት ከመረራችሁም እሰየው! ይብሱን ያንገፍግፋችሁ!

እንዲያውም ከማንቋረሬ ላይ አንዲት አስቀያሚ ቅላፄ እጨምርባታለሁ።"

አሁንም አልገባዎትም? ይህንን መሣይ የረቀቀ ርካታ ጣዕም ደስታ ለመረዳት የላቀ እድገትና ጥልቅ የአእምሮ ብስለት ይጠይቃል። እየሳቁብኝ ነው? መልካም፤ ደስ ይለኛል። ቀልዶቼ ለዛቢስ እንደሆኑ አውቀዋለሁ። የተጣመሙ፤ ግራ የተጋቡና ራስን በመጠራጠር እሾህ የተበሳሱ ናቸው። የዚህም ምክንያቱ የራስ አክብሮት

ስለሚያንሰኝ ነው። የአእምሮ ንቃቱን ከፍተኛነት የተገነዘበ ሰው ራሱን ማክበር አይቻለውምና።

- 5 -

ለመሆኑ ከውርደት ደጃፍ ደስታን አገኛለሁ ብሎ የሚያስብ ሰው በውኑ ቅንጣት እንኳን የራስ አክብሮት አለው? ይህን ስልዎ በምግባሬ ለመፀፀት ዳር ዳር ማለቴ እንዳይመስልዎ። በበኩሌ ፀፀት አይላካልኝም። " ይቅር በለኝ አባዬ፤ ሁለተኛ ይህን አላደርግም ! " ማለት አልችልም። የማልችለው ተስኖኝ አይደለም። ከፈለግኩ አላምሬ ልለው እችላለሁ። ሳውቅበትስ! ስንት ጊዜ ነበር ሳላጠፋ አውቄ ራሴን ችግርና ጣጣ ውስጥ የከተትኩት። የሚገርመው ታዲያ ባልፈፀምኩት ጥፋት ራሴን ደልዬ፤ እያዘንኩና እያለቀስኩ ነፍሴን እሸማቅቃት ነበር። ሳስበው ከእንዲህ አይነቱ በሽታ የጣለኝ ልቤ ይመስለኛል። ይህ ታዲያ የተፈጥሮ ሕግ ውጤት አልነበረም፤ ምንም እንኳን የተፈጥሮ ሕግጋት ዘወትር ቢበድሉኝም ቅሉ። ይህን ታዲያ አሁን እንኳን ሳስታውሰው ያቅለሸልሸኛል። ያኔም ሳደርገው እጅግ ያስጠላኝ ነበር፤ ምክንያቱም ካደረግኩት ከጥቂት ደቂቃዎች በኋላ ቅጥፈቴ፤ ሃፍረተቢስ አስመሳይነቴ ይታየኝና በራስ ጥላቻ እላሽቃለሁ። ሁሉም መወሻከት ነበር። ፀፀቴ፤ በሃዘን የሚቀልጥ ልቤ፤ የመሻሻል መሃላዬ፤ ሁሉም።

ለምን በዚህ ሁኔታ ራሴን እቀጣ እንደነበር ይጠይቁኝ ይሆናል። መልሱም፡- ምንም ሳልሰራ እጆቼን አጣጥፌ መቀመጥ እጅጉን ይሰለቸኝና አልባሌ ነገር ማድረግ ያምረኛል። እውነቴን

ነው። ራስዎን በውል ቢመለከቱ የዚህን እውነትነት ያዩታል። በሌላበት ጀብዱዎችን እየፈጠርኩና፤ ሕይወትን ቀድጄ እየሰፋሁ እንደምንም ለመኖር ተጣጣርኩ። ስንት ጊዜ ነበር ያለምክንያት ከምድር ተነስቼ ተነካሁ ያልኩት? ምንም ለቁጣ የሚያበቃኝ ነገር አለመኖሩንና፤ ድንፋታዬ ማስመሰል መሆኑን እያወቅሁት፤ ስንት ጊዜ ነበር በቁጣ ነበልባል ተንገብግቤ፤ ኋላም በራሴ ቅዥት አምኜ፤ ብስጭቴ ተገቢ መሰሎኝ ያረፍኩት ! ዕድሜ ልኬን ይህን በመሳሰሉ ልክፍቶች ነፍሴን አስጠምጄ ኖርኩና፤ በስተኋላ ራሴን መቆጣጠር ጭራሹን ተላነኝ።

አንዳንዴ ደግሞ በፍቅር እንድያዝ ራሴን አስገድደው ነበር። ይህን ሁለት ጊዜ አድርጌዋለሁ። እንዴት እንደተሰቃየሁ አይጠይቁኝ! እየቀለድኩ እንደነበር ውስጤ እያወቀው፤ ባውቀውም፤ በፍቅር አለንጋ ልቤን አምርሬ ከመጥበስ አልዳንኩም። ከዚያም ይባስ ብዬ ቅናት ጨመርኩበትና ጨርቄን ጥዬ ማበድ ቃጣኝ። ይህን ሁሉ ያደረግኩት የማደርገው ከማጣትና ከተጫነኝ የድብርት ቋጥኝ የተነሳ ነው። የአእምሮ ንቃት ውጤቱ፤ እንዲሁ እጅን አጣጥፎ መቀመጥና፤ ኋላም ከመሰልቸት ብርታት የባጥ የቆጡን ማሰብና ማድረግ ነው። ስለዚህ ቀደም ብዬ አውግቻለሁ። እደግመዋለሁ። ቅን የምግባር ሰዎች የሚተጉት አእምሮ ደብዛዛና ውስን ስለሆኑ ነው። ውስን በመሆናቸውም ተራው ነገር ሁሉ ጠቃሚ ይመስላቸውና ትጋታቸው በተገቢ ምክንያት የተደገፈ መሆኑን አይጠራጠሩም። በዚህም ኅሊናቸው እረፍት ያገኛል። የኅሊና እረፍት ደግሞ ዋና ነገር ነው። እንዴት ቢሉም፤ ሰው ለሚያደርገው ነገር ተገቢነት አንዳችም ጥርጣሬ እንዳይኖረው ያስፈልጋል። ታዲያ የኔ ኅሊና

ከወዴት እረፍት ያግኝ? ከድርጊት የሚያሰማራኝ ዋነኛ ምክንያት ከየት ይምጣ? አቢይ የምግባር መመሪያየስ የት አለ? እነዚህን ከየት ላግኛቸው? ቁጭ ብዬ በሃሳብ ስታክት፣ እጅግ አስፈላጊ የምለው ዓላማ ከኋላው ሌሎች ይበልጥ ጠቃሚ የሆኑ ዓላማዎች አግተልትሎ ይመጣና፣ አእምሮዬ በፍፃሜ አልባ የአስፈላጊነት ደረጃ ልዩነት ይተራመሳል። የአእምሮ ንቃትና የማሰብ ማሰላሰል ምንነቱ ይህ ነው። በዚህም ወደ ተፈጥሮ ሕግ ስንከላር እንመለሳለን። የዚህ ሁሉ ምሥጢሩ ምንድነው?

ቀደም ስል ስለብቀላ የነገርኩዎትን ያስታውሳሉ? (መረዳትዎን እጠራጠራለሁ)። ሰው የሚበቀለው ብቀላው በፍትህ የተገባ ነው ብሎ ስለሚያምን ነው ብዬ ነበር። እምነቴ ለድርጊቱ ግልፅ ዓላማና መንስኤ ይሆንለትና ጥርጥር ሳይገባው ብቀላውን በንፁህ ልቦናው ይፈፅማል። እኔ ግን ከብቀላዬ ፍትህም ሆነ ተገቢነት አላይበትም። ስበቀል ከክፋት የተነሳ ነው። ከፋቴ ደግሞ ከጥርጣሬዬና ከሌላው ነገር አብልጦ የሚያመዝንበት ጊዜ አለ። ያ ሲሆን፣ ከፋት ተገቢ የምግባር ምክንያት ባይሆንም ራሱ የዓቢይ መንሥኤን ቦታ ይዞ ቁጭ ይላል። ከፋት በውስጤ ባይኖር ኖሮ ምን ይውጠኛል? እኔ ዘንድ፣ (እንደገና በንቃት አእምሮ ሕግጋት ምክንያት) ከፋት እንኳን በነገሮች መፈራረራስ ሂደት ያልፍና በድንገት የምበቀልበት ይጠፋል፣ ምክንያቶቼ ይተናሉ፣ የምወነጀለውን አጣለሁ፣ ቁጣዬ ቁጣ መሆኑ ይቀርና የዕድል ጉዳይ ይሆናል፣ ልክ ማንም እንደማይጠየቅበት የጥርስ ሕመም። ከዚያም አንድ ላደርገው የቀረኝ ነገር ቢኖር ግድግዳውን አክርሬ መውገር ብቻ!

እንደዚህ የድርጊት ምክንያት ማግኘት ሲቸግርዎት እጆችዎን ሰብስበው፤ ሁሉን እርግፍ አድርገው ይተዋሉ። ግን እንዲሁ በደፈናው የሰሜትዎን ፈረስ ጋልበው ሳያስተውሉና፤ የምግባርዎን መንሥኤ ሳይጨብጡ ቢከንፉ፤ ስራ ፈተው ቁጭ ከማለት ለማምለጥ ብለው ቢጣሉ ወይም ቢያፈቅሩ፤ ቢቆይ ቢዘገይ ከነገወዱያ፤ እያወቁ ለራስዎ ስለዋሹ ራስዎን ይንቃሉ።

• እኔ ራሴን አዋቂ አድርጌ የማይበት ምክንያት በሕይወቴ አንዲትም ነገር ጀምሮ መጨረስ ባለመቻሌ ይሆናል። ከፈለጉ፤ አውደልዳይ ቀላማጅ ይበሉኝ፤ ጠንቀቢስ ረባሽ፤ ወሬኛ (እንደሌሎቻችንም) ። ግን የእእምሮ ብቃት ያላቸው ሰዎች ዋነኛ ትጋት መቀላመድና እያወቁ በወንፊት ውሃ ማፈስ ከሆነ ምን ዋጋ አለው?

- 6 -

በስንፍና ምንም ማድረግ ባልችል ኖሮ ምንኛ መልካም ነበር! ያ ቢሆን ኖሮ የቱን ያህል ራሴን ባከበርኩት! አዩ ሌላው ቢቀር አንድ በውል የማውቀው ችሎታ ኖረኝ ማለት ነበር። ጥያቄ፡- እንተ ማነህ? መልስ፡- ሰነፍ ሰው። ይህን ስለራሴ መስማት ምንኛ ባስደስተኝ፤ በወጉ ተለይቼ ታውቄ፤ እገሌነት አገኘሁ ማለት ነበር። " ሰነፍ ሰው።" ይህ እኮ ስም ነው፤ ሥራና ማዕረግ። እውነቴን ነው። የምርጦች ክብብ አባል ሆኜ፤ ዋና ዓላማዬና ምግባሬ ሳላሰልስ ራሴን ማክበር

ይሆናል። አንድ የማውቀው ሰው የውድ መጠጦች ስም አዋቂ በመሆኑ በሕይወት ዘመኑ ሁሉ ይኩራራ ነበር። በሙያው ታላቅነት አንድም ቀን ጥርጣሬ ሳይገባው ኖሮ፣ ኅሊናው የሰላምና የድል አክሊል ደፍታ ነበር ነፍሱ ከሰጋው የተለየችው። ይህ ሰው ታዲያ ግብዝ ነው ብለው ያስባሉ? አልነበረም። ትክክለኛ ሰው ነበር። በበኩሌ ቢሳካልኝ ሙያዬን እመርጥ ነበር። አውደልዳይ፣ ከርሳም። ተራ ወሮበላ ሳይሆን የመልካሙና የከበረው ነገር ሁሉ ተቆርቋሪ። ምን ይመስልዎታል? ይህን ለረጅም ጊዜ ተመኝቼዋለሁ። ይህ "መልካምና የከበረ" የሚሉት ነገር በአርባ ዓመቴ እየነካካ ሰላም ይነሳኛል። አዩ፣ አሁን የአርባ አመት ሰው ነኝ። ቀድሞ ቢሆን ኖሮ ሌላ ታሪክ ነበር። አሁን ያኔ ቢሆን ኖሮ፣ ለራሴ የሚሆነኝ ስራ ፈልጌ አገኝ ነበር። ለምሳሌ፡- ለመልካሙና ለከበረው ነገር ሁሉ ፅዋዬን እያነሳሁ መጨለጥ። ባገኘሁት አጋጣሚ ሁሉ የእንባ ዘለላዬን ከመጠጤ እየቀላቀልኩ መጎንጨት። ከልክስክሱና ከአልባሌው ምናምንነቴ መሐል መልካምና ክቡር ነገር መመልከት መቻል። ዕንባ እንደጅረት ከዓይኖቼ ማፍሰስ። ሥዕል ባየሁ ቁጥር ለሠዓሊው፣ መፅሐፍ በታተመ ቁጥር ለደራሲው ጤንነት ፅዋዬን እያነሳሁ መጨለጥ። መልካምና ክቡር ነገር ስለምወድ።

ከዚያም ለዚህ ብቻ እንዲያከብሩኝ እጠይቅና፣ ተገቢውን ክብር የነፈጉኝን አሳድዳቸዋለሁ። ቦርጭ ሆዴ ላይ አንጠልጥዬና ሦስት ድርብ አገጭ ኮልኩዬ፣ በመንገድ ያየኝ ሁሉ " ሰው ማለት እንዲህ ነው ! እንዲህ ነው እንጂ ታላቅ ሰው ! " እያለኝ ኖሬ በሰላም መሞት። እርስዎ ያሻዎትን ይበሉ እንጂ በዚህ የከፋ ዘመን ይህን መስማት ያስደስታል። ግና ይህ ሁሉ እንዲሁ ጣፋጭ ምኞት

ነው። ማን ነበር ለመሆኑ ሰው ርጉም ድርጊት የሚፈፅመው በዕውነት የሚፈልገውን ነገር ስለማያውቅ ነው እንጂ፣ ሊበጀው የሚችለውን ነገር ያይ ዘንድ ዓይኖቹ ቢገለጡ ኖሮ፣ ከርኩስት መዘፈቁን ትቶ በቅን መንገድ ይጓዝ ነበር ብሎ መጀመሪያ የተናገረው? ማን ነበር "የሰው እውቀቱ ከላቀ፣ በእውን የሚጠቅመውን ስለሚያውቅ ከሚጎዳው ነገር ይርቅ ነበር" ያለው? ይህ ከሆነማ ያወቀ ሰው መልካም ነገር ብቻ ያደርጋል ማለት አይደለምን? ይህን ያለው ሰው አንዱንም የማያውቅ፣ ጥሬ ነው። ማነው እስቲ ባለፉት ሺህ ዓመታት የሰው ልጅ የሚበጀውን ብቻ ሲያደርግ ያየው? ስንት ጊዜ ነው ሰዎች እያወቁ፣ የሚጠቅማቸውን ነገር በፈቃዳቸው ገለል አድርገው፣ ቀናውን መንገድ እያዩት እምቢ ብለው፣ ማንም ሳያስገድዳቸው፣ ከሚበጃቸው ሽሽተው በጨለማ የጥፋት መንገድ ፍለጋ የሄዱት?

ይህ የሚያሳየው ታዲያ፣ ሰዎች ከጥቅም የበለጠ የሚያጓጓቸው የራሳቸውን ፈቃድ በግትርነት መፈፀም መሆኑን ነው። ጥቅም! ለመሆኑ ጥቅም ማለት ምንድነው? ለሰው የሚበጀው ምን እንደሆነ በትክክል ሊገልፁልኝ ይችላሉን? አልፎ አልፎ የሚበጀው ነገር የሚገኘው በሚጎዳ መንገድ ቢሆንስ? " ጎዳህ " ሲሉኝ " ጠቀመኝ " ብዬ ካሰብኩ፣ የምናውቀው የጥቅምና የጉዳት ምንነት ተንኮታኮተ ማለት አይደለም? እርስዎ ምን ያስባሉ? እንዲህ ያለ አጋጣሚ የሚኖር ይመስልዎታል? ይስቁብኛል? እንዳሻዎት፣ ይሳቁ። ግን ይህን ይመልሱልኝ፡- ለሰው የሚበጀው ነገር በውል ተለይቶ ይታወቃል? እኛ ይበጃል ከምንለው ክልል የማይመደቡ ጥቅሞች ይኖሩ ይሆን? እርስዎ ለሰው ይበጃሉ የሚሉዋቸው ነገሮች ከስታቲስቲክስ ስሌትና ከሳይንሳዊ የምጣኔ ሃብት ቀመር የሚሰማሙ

ናቸው። እርስዎ የሰውን ጠቀሜታ የሚመለከቱት በብልፅግና፣ በሃብት፣ በነፃነት፣ በዓዕምሮ እረፍትና በመሳሰሉ ነገሮች መነፅር ነው። ስለዚህ እነኚህን በሚፃረር መንገድ የሚጓዝ ሰው በእርስዎም ሆነ በእኔ ዓይን ግራ የገባው፣ ወይም ጨርቁን ጥሎ ያበደ ሰው ይሆናል ማለት ነው። አይደል? የሚገርመው ነገር፣ ሊቃውንቱ ለሰው የሚጠቅመውን ሲያውጠነጥኑና ሲያሰሉ ሁሉም አንድ ነገር ለምን ይዘነጋሉ? የስሌቱና የግምቱ ሁሉ ምስሶ ሆኖ ሳለ፣ ይህን ነገር ከቦታው የማያስቀምጡት ለምንድነው? ችግሩ ግን፣ ይህ ዓይነቱ ጥቅም ካንዱም ሠፈር ይመደብ ዘንድ ያዳግታል።

ለምሳሌ አንድ ጓደኛ አለኝ። ሰው ሁሉ ያውቀዋል። እርስዎም ያውቁታል። ጓደኛዬ አንድ ነገር ለማድረግ ሲያቅድ ነገሩ እንዴት በትክክል፣ በደንብ መደረግ እንዳለበት ግልፅ አድርጎ በርቱዕ አንደበት ይነግርዎታል። ከዚያም አልፎ ለሰው በርግጥ የሚያዋጣውን ነገር ተንትኖ ያስረዳዎታል። የሚበጃቸውን የማያውቁ ቂሎችንና የቅንነትን ምንነት ያልተገነዘቡ፣ እርቆ ማስተዋል የተሳናቸውን ሰዎች ያንቋሽሻቸዋል። ይህ ሰው ታዲያ አንድ አስራአምስት ደቂቃ ያህል ቆይቶ፣ ምንም ነገር ሳያስገድደው፣ ከሚበጀው ነገር ሁሉ በበለጠ፣ ከውስጡ በመነጨ ነገር ተገፍቶ፣ ቀደም ሲል ስለአግባብ ሲለፍፍ የነበረውን የሚፃረር ነገር ያደርጋል። ጓደኛዬን የሚመስሉ ብዙ ሰዎች ስላሉ እሱን ብቻ አይፍረዱበት።

አዎ እንግዲህ ይኸው ነው። ለሰው ከሌላ ፍላጎቱና ጥቅሙ ሁሉ የሚበልጥበት፣ ለርሱም ሲል ሕግን ጥሶ፣ አግባብን ረግጦ፣ ሰላምና ብልፅግናን ወዲያ ብሎ የሙጥኝ የሚለው፣ የጥቅሙና

የሚበጀው ነገር ሁሉ ቁንጮ የሆነውና ሊቃውንቱ የዘነጉት የሰው ምርጫው ሌላ ነው።

" ታዲያ እርሱስ ቢሆን የጥቅም አይነት አይደል? " ብለው ያቋርጡኝ ይሆናል። ረጋ ይበሉ። የዚህን ስር ፈልፋለን እናገኘዋለን። ደግሞ የቃላት ጨዋታ አይምስልዎ። የሚያስገርመው፣ ይህ ዓይነቱ ጠቀሜታ በወጉ የተነተንናቸውን የሚበጁና የሚጎዱ ነገሮች ድንበር አፍርሶ፣ በሰው ወዳድ ሊቃውንት ለደጎንነት የተቀየሱ መስመሮችን የሚያናጋ ነው። ባጭሩ እዚህ ግባ የማይሉት ነው።

የዚህን ጥቅም ምንነት ከማውጣቴ በፊት ግን ሳልፈራ ልናገር የምፈልገው ነገር ቢኖር፡- እነኚህ ሁሉ ድንቅ ፈለጎችና የሰውን ልጅ ስለሚበጀው ነገር አስተምሮ ከጥፋት ለማዳን የታለሙት ዕቅዶች በሙሉ፣ ለጊዜው በኔ አስተያየት ከንቱ የሎጂክ ጨዋታ ናቸው። ሰው የሚበጀውንና የሚያዋጣውን ተከትሎ የመሄድ ዕውቀቱ ቢኖረው ሕይወት እንከን አልባ ትሆን ነበር ብሎ ማሰብ፣ ስልጣኔ ሰውን የበለጠ ፋንፋን አድርጎ፣ የደም ማፍሰስና የጦርነት ዝንባሌውን ያጠፋዋል እንደማለት ይቆጠራል። ነገር ግን ሰው ነገሮችን በዕንሰ ሃሳብ ምሳጭ የመተልተልና በፍልስፍና ድር የመቋጠር በሽታ የተጠናወተው ፍጡር ስለሆነ፣ ሆን ብሎ እውነቱን አጣሞ፣ ዓይንና-ጆሮውን ደፍኖ የገዛ ራሱን እምነት የትም ገብቶ ለማረጋገጥ ዝግጁ ነው።

ይህን ምሳሌ የወሰድኩበት ምክንያት ግልፅ በመሆኑ ነው። እስቲ ዞር ብለው ይመልከቱ፡- ደም እንደጅረት ይፈሳል። ስልጣኔ

በምን ስልጣኑ ነው የሚያለዝበን? ሥልጣኔ የሚያደርገው ነገር ቢኖር፣ ሰው ለስሜታዊ ደስታ ያለውን ጥማት ማብዛትና ማጎልበት ነው። ይህን ታሪካችን ውስጥ ያገኙታል። የነጠፋት ደም አፍሳሾች ሁሉ ሥልጡን የተባሉ ነበሩ።

የሆነው ሆኖ ግን፣ ሰው በስልጣኔ ምክንያት የደም ጥማቱ ባሰበት ማለት ቢያጠራጥርም፣ የደም ማፍሰስ ሁኔታው እጅግ ፀያፍና አስቃቂ እየሆነ መምጣቱ አይካድም። የድሮ ሰው መግደልን የፍትህ ጉዳይ አድርጎ ሰላየው መጥፋት አለባቸው ብሎ ሲያምን ነበር በንፁህ ልቦናው የሚገድለው። የመግደልን ምንነት ከርሱ ይበልጥ አጣርተን የምናውቀው እኛ ግን ያለገደብ እንጨፈጭፋለን። የትኛው ይከፋል? መልሱን ለእርስዎ እተዋለሁ። የሮማዋ ክሊዎፓትራ ከገረዶቿ ጡት የወርቅ መርፌ እየተከለች፣ ሲያለቅሱና ሲወራጩ ማየት ትወድ ነበር ይባላል። ይህ የሆነው ታዲያ ካሁኑ ጋር ሲነፃፀር በኋላ ቀርነት ዘመን ነው ይሉኝ ይሆናል። ካስተዋሉ ግን አሁንም ቢሆን ክሰዎች አካል መርፌ ይሰነቀራል። ምንም እንኳን ሰው ነገሮችን አጣርቶ ማየት የቻለ ቢሆንም፣ ሳይንስና ሐቅ በሚጠቁሙበት መንገድ ከመጓዝ ርቆ ይገኛል። እርስዎ ግን ሰው በትምህርት አማካይነት ካረጁ ልምዶቹ ተላቅቆ፣ በሳይንስና በቀና አስተሳሰብ ተመርቶ ሊታረም እንደሚችል አይጠራጠሩም። ሰው በገዛ እጁ ከስህተት ታቅቦ፣ ፈቃዱን ከሚበጀው ነገር ጋር ማቃቃሩን እርግፍ አድርጎ እንደሚተው እርግጠኛ ነዎት። ወይም ደግሞ ሰው የራሱ ነፃ ፈቃድ ያልነበረውና የሌለው የፒያኖ ቁልፍ ስለሆነና የሚኖረውም በተፈጥሮ ሕግጋት በሚገዛ ዓለም ውስጥ ነውና የሚያደርገው ነገር ሁሉ ከግል ፈቃዱ የመነጨ ሳይሆን በነዚህ ሕግጋት መሠረት እንዲሁ የሚከሰት ነገር

መሆኑን ሳይንስ ያስተምረዋል ይሉኝ ይሆናል። እኔ ግን አልስማማም።

ምስጢሩ ይህ ከሆነ፤ መደረግ የሚኖርበት ነገር ቢኖር እነኚህን የተፈጥሮ ሕግጋት ፈልጎ ማግኘት ነው። ያም ሲሆን ሰው ለድርጊቱ ተጠያቂ መሆኑ ይቀርና የሕይወት ጥያቄዎች መልስ ያገኛሉ። የሰው ድርጊቶች ሁሉ በእነዚህ ሕግጋት መሠረት ተሰልተው ይወሰኑና በልዩ መዝገብ ተቀምጠው ይቀመጣሉ። እንዲያውም መዝገበቃላትና ኢንሳይክሎፒካዊ የመሳሰሉ፤ ሁሉ ነገር በቅድሚያ ታልሞና ተሰልቶ የሚሰፍርባቸው መፃህፍት ይታተሙና ከዚያ ወዲያ ምንም ግራ የሚያጋባ፤ ያልተጠበቀ እንግዳ ነገር በሰው መታየቱ ያከትማል።

ከዚያም (ይህን የሚሉት እርስዎ ነዎት) ሁሉ ነገር ያላንዳች ስህተት ተሰልቶ የተዘጋጀበት፤ እንከን አልባ የሆነ የኢኮኖሚ ግንኙነት ይፈጠርና ጥያቄዎች ሁሉ ከመወለዳቸው በፊት መልስ ያገኛሉ። የሰው ልጅ የድል አከሊል ይቀዳጅና የብልፅግና ጎህ ይቀዳል። ታዲያ የዚህ አይነቱ ሕይወት እጅግ አሰልቺ አይሆንም? (ይህን የምለው እኔ ነኝ) ። ሁሉ ነገር በሠንጠረዥና በሂሳብ አማካይነት በቅድሚያ ተቀምጦ ከታወቀ፤ ሁሉ ስሙር ቢሆንም እንኳን የሥራ ፋይዳው ምን ይሆናል?

ሰውስ ከመሰልቸት የተነሳ ምን ማሰብ እንደሚጀምር ማን ያውቃል? የወርቅ መርፌ ከሰው አካል የተሰነቀረው ከድብርት ብዛት አይደለ? ያ ብቻ አይደለም። ሰዎች ደግሞ በወርቅ መርፌ መወጋት

ይከፈሉ ይሆናል (ይህ የኔ ሃሳብ ነው)። ምክንያቱም ሰው ሲባል ደደብ ነው። ከእግር እስከራሱ ድድብና የወረሰው። ምናልባትም ደደብ ባይሆን እንኳን የለየለት ምሥጋና ቢሰ፣ በውለታቢስነቱ ተወዳዳሪ የሌለው ፍጡር። ለምሳሌ በዚያ ቅድም ባወሳነው፣ ሁሉ በሠመረበት ምሉዕ የነገው ሥርዓት አንድ ርጉም ሰው ከመሬት ብድግ ብሎ፣ እጆቹን ወገቡ ላይ አድርጎ፣ "ይህን እንከን አልባ ሥርዓት በርግጫ ብለን እንኮታኩተን፣ ላንዳፍታ እንደቅጥያጣ ፈቃዳችን ብንኖር ምናለበት?" ቢል አይገርመኝም። ቢልም ባልከፋም ነበር። የሚያሳዝነው ግን ይህ ሰው ወዲያው ተከታዮች ያገኛል፤ የሰው ፍጥረቱ እንዲህ ነውና። የዚህ ሁሉ መሠረቱ ታዲያ አንዲት ነገር ናት። ሰው ሲባል፣ የትም ሆነ መቼም በሚበጀውና በአግባብ መንገድ ከመመራት ይበልጥ፣ የራሱን ፈቃድ መከተል ይመርጣል። ይህ ፈቃዱ ከጥቅሙ ጋር የሚቃረን ሊሆን ይችላል። አንዳንዴ እንዲያውም ማድረግ የሚሻው ነገር ከሚበጀው ጋር መቃረን ይኖርበታል።

የአንድ ሰው ያልተረገጠ የራሱ ፈቃድ፣ የራሱ ጋጠወጥ ቅዠት፣ የራሱ እብደት የነካካው ምኞትና ፍላጎት ነው ቅድም ተዘነጋ ያልነው፣ ከዚህ ስፈር ሊሉት የሚያስቸግር አጉል ነገር፣ ሥርዓትና አግባብን ገደል የሚከታቸው፣ የጥቅምና የሚበጅ ነገር ሁሉ ቁንጮ። እንደሰ አዋቂዎች የሰው ፍላጎት ጤነኛና ክቡር ነው የሚለውን ሃሳብ ከየት ነው ያመጡት? ሰው በእውን የሚበጀውን ብቻ የሚሻ ይመስላቸዋልን? ሰው የሚሻው የግል ፈቃዱን መፈፀም ብቻ ነው፤ ለዚህ የገዛ ራሱ ነፃ ፍላጎት የሚከፍለው ዋጋ ቢበዛም ሆነ፣ የቀየሰው መንገድ የትም ቢያደርሰው።

" ሃ . . . ሃ . . . ሃ " ብለው እየተንከተከቱ ያቋርጡኛል። " ግን ይቅርታህንና ምኞት የሚባል ነገር የታለ? ሳይንስ ሰውን አብጠርጥሮ ከማወቁ የተነሳ ይህ ምኞትህን ነፃ ፈቃድህ ሁሉ . . . . " አንድ ጊዜ ይጠብቁኝ እባክዎን። እኔም የምለው እሱን ነው። ያሰብኩትን ነው የነገሩኝ። የሰው ምኞት ከምን እንደሚመጣ ማንም አለማወቁ ጥሩ ነገር ነው ለማለት ስዘጋጅ ሳይንስ ትውስ አለኝና ንግግሬን ገታሁ። ወዲያው ታዲያ እርስዎ አነሱት። ወደፊት የሰው ፈቃድና ምኞትን የሚፈጥረው ምክንያት፣ የሚከተለው ሥርዓት፣ የሚያድግበት መንገድና አካሄዱ ቢታወቅና ጥንቅቅ ባለ የሂሳብ ስልት ተቀምሮ ቢቀመጥ፣ ሰው ወዲያውኑ መመኘቱን የሚተው አይመስልዎትም? ግን በሠንጠረዥ አማካይነት ማለምና መመኘት ይፈልጋል? ይህ ሲሆን ሰው የፒያኖ ቁልፍ ሆነ ማለት አይደል? ግን ሰው ያለፍላጎቱ፣ ያለምኞቱና ያለነፃነቱ ምኑን ሰው ሆነው? ምን ያስባሉ?

አብዛኛውን ጊዜ የምንከፅለው በድንቁርናችን ምክንያት ይጠቅመን በሚመስለን ነገር ላይ ተመስርተን ስለሆነ ስህተት ነው። ዘወትር ከንቱ ነገር የምንሻው፣ ባለማወቅ ከምኞታችን ዘንድ በቀላሉ ያደርሰን እየመሰለን ነው። ግን ይህ ሁሉ ተብጠርጥሮ ሲገለፅና በደንብ ተዘጋጅቶ ከወረቀት ላይ ሲቀመጥ (ይህ ደግሞ አስቸጋሪ አይደለም። ሰው ሊካነው የማይችለው የተፈጥሮ ሕግ አለ ብሎ መገመት ነውር ነው)፣ ያኔ መከጀል የሚባል ነገር አይኖርም። ለምን ቢሉም፣ አንድ ቀን የሰው ክጀላው ከሚሆነው ጋር ከተጋባ፣ ሰው መከጀሉን ትቶ በአግባቡ ማሰብ ይጀምራል። ካላበዱ በቀር የማይረባ ነገር ተመኝተውና የሚሆነውን ወዲያ ብለው የሚጎዳዎን አይመርጡምና።

ወደፊት ምኞትና ቀና አእምሯዊ አስተሳሰብ በግልፅ ስለሚብራሩና፤ ነፃ ፈቃዳችን የምንለውን ነገር የሚገዙት ሕግጋት ስለሚከሰቱ፤ ቀልዴን አይምሰልዎ፤ በዚሁ መሠረት ልንፈቅድ የሚያስችለን ሠንጠረዥ ይዘጋጃል። ለምሳሌ ምሳሌን በሰው ላይ ባወጣና፤ ይህን ያደረግኩት ልቆጣጠረው በማልችለው ኃይል ተገፍቼ እንደሆነ፤ ምሳሌንም የቱን ያህል ልገለጉል እንደተገደድኩ በስሌት አድርገው ሊቃውንት ቢያረጋግጡልኝ ከነፃነቴ ምን ተረፈኝ ሊባል ነው? በተለይም ደግሞ የተማርኩ፤ ጥቂት ያነበብኩ ሰው ከሆንኩ? የወደፊት ሕይወቴን እስከ ሰላሳ ዓመት አስልቼ ቁጭ! ይህ እውን ሲሆን ማድረግ የሚያሻን ነገር አይኖርም። የሚመጣውን ዝም ብለን መቀበል ብቻ። የሚሆነው ሁሉ እንደፈቀደው እንጂ እንዳሰብነው እንደማይሆንና፤ ተፈጥሮ ፅቅዷን ለኛ መግለጥ እንደማይገዳት ሳንታክት መገንዘብ ይኖርብናል። ያ ነው ዋጋው!

ይቅርታ፤ ብዙ ተፈላሰፍኩ። ምን ላድርግ? አርባ ዓመታት ለራሴ በፈጠርኩት ስርቻ ስለኖርኩ ነው። የልቤን አደርስ ዘንድ ይፍቀዱልኝ። አዩ፤ አርቆ አስተዋይነት መልካም ነገር ነው። የሰውን የማሰብ ችሎታ ከተግባር ላይ ያውላል። መሻት፤ መከጀል ግን የሕይወት ሁሉ ድምር ውጤት ነው፤ ሕይወት ከነጥማትና ርካታዎ። ሕይወት ቅጥ ያጣች ምስቅልቅል ብትሆንም እንኳን፤ የምኖረው የኑሮን ፅዋ እስከአተላው ልጨልጥ እንጂ፤ የሕይወቴ ቁራጭ አካል የሆነውን የማሰብ ችሎታዬን ለመኮትኮት ብቻ አይደለም። አእምሮ ከተማረው ውጭ ምን ያውቃል? የሰው ተፈጥሮ ግን፤ የሃሳብም ሆነ የጭፍን ሂደት ሙሉ ሕይወት ነው። ቢሳሳትም እንኳን ሕያውነቱ አይካድም።

ያላዘንኩዎት ይመስለኛል። የተማረና የተመራመረ የወደፊት ሰው እያወቀ ከንቱውንና ሳጂውን የሚከፈልበት አንድ ሁኔታ መኖሩን ለመቶኛ ጊዜ እነግርዎታለሁ። ይህን የሚያደርገውም

በአግባቡ የመሻት ግዴታው ሳይታሰር፤ የመከጀል መብቱን ለመጠበቅ ሲል ነው። ይህ ቁልነት፤ ይህ የወፈፈ ፍላጎታችን አንዳንዴ ከሚበጀን ነገር በላይ ይልቅብናል። ጥፋት እንደሚያመጣብንና ቀና አስተሳሰባችን ከሚመክረን ጋር እንደማይጣጣም ስናውቀው እንኳን። ምክንያቱም፤ ይህ ጋጠወጥ ከጀላ ውዱን ሐብታችንን፤ ግለሰባዊ ባሕሪያችንን ይጠብቅልናል።

ግለሰባዊነት የፀጋ ሁሉ ጫፍ ነው ብለው የሚከራከሩ አሉ። በርግጥ ከተፈለገ የሰው መሻት በውን ከሚበጀ ነገር ጋር ሊሰማማ ይችላል፤ አልፎ አልፎ እንዲህ ሲሆንም ሰውየውን ጠቅሞ ያስሞግሰዋል። መሻት ግን ይበልጡኑ ጊዜ እምቢ ብሎ ይጣመማል። ያም ሆኖ ግን ለሚሻው ይበጀዋል። አንዳንዴም ውዳሴ ይገባዋል።

ለምሳሌ ያህል ሰው ደደብ አይደለም እንበል። (በውነቱ ደደብ ነው ማለት አይቻልም። ሰው ደደብ ከሆነ ብልሁ ማን ሊሆን?) ደደብ ባይሆንም እንኳን ግን ምሥጋና ቢሰነቱ አይካድም። አንገት የለሽ፤ ምሥጋና ቢሰ! ሰው የሚለው ቃል ትክክለኛ ትርጉሙ ሁለት እግር ወሮታቢስ እንስሳ ነው ብዬ አስባለሁ። ግን ይህም አይደለም የሰው ዋነኛ እንክን። ዋና በሽታው የዘላለም ልክሰክሰነቱ ነው። ከኖኅ ዘመን የጥፋት ውሃ ጀምሮ እስካሁን ድረስ ያሳሰለሰ ልክሰክሰነቱና ቅጥአልባነቱ። ልክሰክሰነት ከአስተዋይነት ጉድለት እንደሚመነጭም ይታወቃል። እስቲ የሰውን ታሪክ ይቃኙት። ምንድነው የሚያዩት? ድንቅና ታላቅ ትዕይንት? የሰው ልጅ የፈጠራና የሕብረት ሥራ ተጓምር? የጦር ሠራዊቱን የደንብ ልብስና መሣሪያ ብቻ እንኳን ቢመለከቱ እሱ ብቻ ግሩም አይደል! ይሰለቻል፡- ውጊያ፤ ጦርነት። ትናንት፤ ዛሬ፤ ነገ መተላለቅ። እጅ እጅ ይላል።

ስለዓለማችን ታሪክ ምንም ማለት ይቻላል። ደህንኛ ቀርቶ ያበደ ሰው የሚለው እንኳ እውነት አይጠፋበትም። ታሪካችን በአጠቃላይ ቅንና መልካም ነው ልንል ብንሻ ግን ቃሉ ከጉሮጌችን እንደሞራ ይጣበቃል።

በሌላ በኩል ዘወትር የምናየው የሚገርም ነገር አለ። ልብ ብለው ከሆነ እኒያ እንኳን አስተዋይ ሰዎች፣ ሳይታክቱ በወግና በሥርዓት ነገሮችን ማድረግን እንደሕይወታቸው ዋና ዓላማ የሚቆጥሩ፣ ነፍሳቸው ለሰው ልጅ ቀና ፈለግ የምታሳይ ብርሃን መሥላ የምትታያቸው፣ በምድር ላይ ያለስህተት መኖር የሚቻል የሚያስመስሉና በሰው ማፍቀር የተጠመዱ ሰዎች በስተኋላ ታላቅ የሕይወት መመሪያቸው ላይ ተፍተው፣ ጉድ የወረሰው ቅሌት ውስጥ ሲከተቱ ተመልክተናል።

እና እስቲ አሁን ልጠይቅዎ፡- ደህን በመግሠሉ አንጉል ባህሪዎች ከተሞላው የሰው ዘር ምን ይጠበቃል? በምድር ፀጋ ቢያከናንበውም ሆነ፣ በደስታው የባህር ውሃ ውስጥ የሚታየው የትንፋሹ አረፋ ብቻ እስኪሆን ድረስ እስተራስ ፀጉሩ በሐሴት ቢዋኝ፣ በፍግሜ አልባ ብልፅግና ተባርኮ ኑሮው እየተንደላቀቀ ያሻውን መብላት፣ መንፈሳሰስና የዓለምን ታሪክ መመዝገብ ብቻ ቢሆንም እንኳን፣ በሰፈረበት የምስጋናቢስነት መጋኛ ተገፋፋቶ ጥፋት መፈፀሙ አይቀርም። ፀጋውን አደጋ ላይ ጥሎ እጅግ ፀያፍ የሆነ ምግባር ማድረግ ይከጅላል። ደህን የሚያደርገው ታዲያ ከመልካሙ በረከት ላይ የግሉን መርዛም ሰንኮፍ እተክል ብሎ ነው። ከገዛ ራሱ ቅኝት፣ ከብልግናው የሙጥኝ ብሎ ተጣብቆ፣ ሰው ሰው እንጂ የፒያኖ ቁልፍ እንዳልሆነ ለራሱ ሽማረጋገጥ ይጥራል (ይህ የሕይወትና የሞት ምሥጢር የሆነ ይመስል)።

ይህን የሚያደርግበት አቅም ባይኖረው እንኳ ጥፋትና ትርምስምስን ፈጥሮ ስቃይ ይዘራል። የሆነው ሆኖ ያሻሁት ይፈፀም ይላል። ምድርን ይረግማታል። (በነገራችን ላይ ሰው ብቻ ነው የመርገም ችሎታ ያለው፤ ከእንስሳትም ተለይቶ የታደለው መርገም በመቻሉ ነው) ። ይህ ሁሉ ሁካታ፤ ትርምሥምስና እርግማን በቅድሚያ ታልሞና ተሰልቶ ሊታወቅ ስለሚችል በዚህ ምክንያት ጥፋትና ሽብር ከመፈጠራቸው በፊት ይቀጩና፤ አግባብና አስተዋይነት ይነግሳሉ ይሉኝ ይሆናል። ያ ከሆነ ግን፤ ሰው ሲያውቅ አእምሮውን ስቶ ያብድና የማሰብና የማስተዋልን ሽክም ከትከሻው አውርዶ የድርጊቱን ጠንቀኛነት ዕውቀቱን በአውቆ አበድነቱ ጥላ ሽፍኖ የፈቀደውን ያደርጋል። በዚህ ጥርጥር የለኝም። ምክንያቱም የሰው ዋና ፍላጎቱ የፈቀደውን ማድረግ የሚችል ፍጡር መሆኑን ዘወትር ለራሱ ማረጋገጥ ነውና። ለዚህ ሲል ሕይወቱን ቢያጣ፤ ወይም ሁሉን ትቶ ከዋሻ ቢኖር አይገደውም። ከዚህ ሁሉ በኋላ ታዲያ ሰው በሰውነቱ መመፃደቁና በፈቃዱ አልበለጤነት መኩራራቱ እንዴት ይቀራል?

ፈቃድህን ማን ነጠቀህ ብለው ይጮሁብኛል (አሁንም ሊጮሁብኝ ከፈለጉ) ። መሻቴ በተፈጥሮ ሕግ አማካይነት በፈቃዱ ከሚጠቅመኝ ነገር ጋር የሚስማማበትን መንገድ ስለመፈለግ ነው የምንወያየው ይሉኛል። ግን እስቲ ይመልከቱ። ሠንጠረዥና ሒሳብ ባሉበት እንዴት አይነት ያልተረገጠ ፈቃድ ነው የሚኖረው? ሌላው ሁሉ ቁምነገር ቀርቶ ዋናው ጉዳይ 'ሁለት ጊዜ ሁለት አራት' ብቻ ሲሆን። ባልፈልግህ ሁለት ጊዜ ሁለት አራት መሆኑ ይቀራል? ይህን ነው የሰው ነፃ ፈቃድ የሚሉት?

አዎ ስቧልት ነው። ቀልዴም እንደማይጥም ራሴ አውቀዋለሁ። ሁሉን ግን ከቀልድ አይቁጠሩት። እየቀለድኩ ጥርሴን አፋጭ ይሆናል። በጥያቄዎቼ እየተሰቃየሁ ነውና እርስዎ ይመልሱልኝ። ለምሳሌ እርስዎ ሰውን ከጥንት ልማዱ ለማላቀቅና ጠማማ ፈቃዱን በሳይንስ ለማቃናት ይሞክራሉ። ነገር ግን ሰው እንደዚህ መቃናት እንደሚችልም ሆነ ሊቃና እንደሚገባው እርግጠኛ ነዎት? የሰው ፍላጎቱ መታረም እንዳለበትስ ያውቃሉ? ባጭሩ፣ የዚህ ዓይነቱ እርማት ለሰው እንደሚበጀው ማን ነገረዎት? እንዲያውስ በቀና አስተሳሰብና በስሌት ከተረጋገጠው ትክክለኛ ፍላጎቱ የሚፃረር ነገር አለማድረግ ለሰው ልጅ ሁሉ መቼም እንደሚበጀው ምን ሹክ አለዎት? ይህ የእርስዎ ምኞት ብቻ ቢሆንስ? ቅን ሓሳብና አግባብ የሰውን ልጅ መግዛት ባይቻላቸውስ? ያበድኩ ይመስልዎት ይሆናል። ቢሆንም ሃሳቤን እገልፅልዎታለሁ። ሰው ከምንም በላይ የፈጠራ ችሎታ ያለው እንስሳ መሆኑን እስማማለሁ። ወደ አቀደው ዓላማ ይደርስ ዘንድ እንዲጣጣር የታዘዘበት፣ በግንባታ ሙያው ሊተጋ የተሳለ ፍጡር ነው። ዕድሜ ልኩን ሳያቋርጥ መንገድ ይሠራል፣ የትም ይሁን አድራሽ መንገድ።

ይህን መንገድ እንዲሰራ ስለታዘዘበትም ብቻ አንዳንዴ መሥመሩን ለቆ ይባክናል። እነደየዋሁ የምግባር ሰው ሁሉን እንዳመጣጡ በመቀበል ፋንታ፣ አልፎ አልፎ ይጠይቃል፣ ያሰላስላል። ይህ መንገድ የትም ቢሆን ወላጅ መሆኑን ቢያውቅም፣ "ዋናው ነገር መድረሻው ይሆን ወይስ የመንገዱ አድራሽነት? እያለ በሀሳቡ ያውጠነጥናል።

ሰው መፍጠርና መንገድ መስራት ይወዳል። ይህ አያጠያይቅም። ታዲያ ለምንድነው ማፍረስና ማተረማመስንም እጅግ አድርጎ የሚወደው? ይህን ይመልሱልኝ። ምናልባት ሰው ለጥፋትና ለትርምስ የሚታከተው እቅዱን አላከቶ፤ የሚገነባውን ሕንፃ ማጠናቀቅ ፈርቶ ይሆን? የሚለፋበትን ሕንፃ የሚያፈቅረው እንዲሁ ከሩቁ ብቻ ቢሆንስ? ግንባታውን ብቻ ወዶ አጠናቆ በውስጡ መኖሩን ግን ባይፈልግስ?

ጉንዳኖች ግንባታ የጀመሩት በኩይሳ ነው። የሚጨርሱትም በዚህ ይሆናል። ይህ ታዲያ የታማኝነታቸውና የቋሚነታቸው ምሥክር ነው። ሰው ግን ወፈፈ ነው። ሰንጠረዥ ተጫዋች ይመስል ከፍፃሜው ሂደቱ ያስደስተዋል። ሰው በምድር ላይ ሊያየው የሚወደው ፍሬ የዚህን ለፍፃሜ የሚያደርስ ሂደትን መቀጠል ብቻ ይመስለኛል አዎ፤ የሂደቱን መቀጠል፤ "ሁለት ጊዜ ሁለት አራት ነው" ከማለት ሌላ ምሥጢር ያልያዘው ፍፃሜውን ሳይሆን፤ የሂደቶች እናት የሆነችውን ሕይወትን ብቻስ ከሆነ ሰው የሚሻው? ሁለት ጊዜ ሁለት ደግሞ ሕይወት አይደለም፤ የሞት መጀመሪያ እንጂ።

ሆኖም ግን ሁለት ጊዜ ሁለት አራት ነው የሚለውን ነገር ሰው ዘወትር እንደፈራው ነው። እኔም እፈራዋለሁ። የሰው ስራው ይህን "ሁለት ጊዜ ሁለት አራት ነው" ለማግኘት መጫር እስከሆነ ድረስ ውቅያኖስን ሰንጥቆ ይጓዛል፤ ሕይወቱን ለዚህ ዓላማ ይሰዋል። ማግኘቱን ግን ይፈራል። ለምን ቢሉ፤ ማግኘቱ ፍለጋውን እንደሚያቆምበትና፤ የጥረትና የልፋቱን ፍፃሜ እንደሚያበስር ያውቀዋል። ለፍቶአደሮች ስራቸውን ፈፅመው ደሞዛቸውን ሲቀበሉ፤ ከመሸታ ቤት ወደ ፖሊስ ጣቢያ ሂደው ያርፋታል። እዚያም የሳምንት ስራ አገኙ ማለት ነው። ሰው ግን ወዴት ይሄዳል? ሁሉ ነገር ተላክቶለት ያቀደውን በፈፀመ ቁጥር ሰው ሃፍረት የመሰለ ነገር

ይታይበታል። ወደግቡ ለመድረስ መታገል እጅጉን ይወዳል፤ ከግቡ መድረሱን ግን እምብዛም አይፈልገውም። ባጭሩ የሰው ተፈጥሮ አስቂኝ ነው። ፤ ሁለት ጊዜ ሁለት አራት ማለት ደግሞ አስቀያሚ ነገር ነው፤ የድፍረት ድፍረት። እጁን ወገቡ ላይ አድርጎ ጢቅ እያለ ከመንገድ የሚጋረጥ ይሉኝታ ቢሰ ባለጌ። ሁለት ጊዜ ሁለት አራት ነው ማለት መልካም እንኳን ቢሆንም፤ ፍላጎታችን ውዳሴ ማዜም ከሆነ፤ ሁለት ጊዜ ሁለት አምስት ነው ማለትም አንዳንዴ ውብ ነገር ናት።

ለሰው የሚበጀው ደህነኛውና ገንቢው ነገር ብቻ ነው ብለው አጥብቀው በአርምሞ የሚለፍፉት ለምንድን ነው? አእምሮ ይበጃል ብሎ በሚገምተው ነገር ሊሳሳት አይችልም? ሰው የሚወደው ደገንነትን ብቻ ሳይሆን መከራን ጭምር ቢሆንስ? ስቃይም እንደደህነት ይበጃል ብሎ ቢያስብስ? አንዳንዴ እኮ ሰው መከራን እጅግ ይወደዋል። ይህን ስላልኩዎ የዓለምን ታሪክ መመርመር አያስፈልግዎትም። በእርግጥ ሰው ከሆኑና ከኑሮ ፅዋ ከቀመሱ፤ ራሱን ይጠይቁት። እንደኔ ከሆነ ግን ደህንነትን ብቻ መውደድን ከነውረኝነት እቆጥረዋለሁ። ቢበጅም ቢከፋም አልፎ አልፎ ሆን ብሎ መስታወት ማድቀቅና የክት ለብሶ ከጭቃ መርመጥመጥም ድንቅ ነገር ነው።

በውነቱ ለመከራ ጠበቃነት አልቆምም፤ የደገንነትም አፈቀላጤ አይደለሁም፤ የምቆምለት ነገር የራሴ ቅፅበታዊ ፈቃድና ፍላጎት፤ እሱንም ለማድረግ ያለኝን የግል መብት ነው። ሁሉ ነገር በሰመረበት አገር ለምሳሌ መከራ ዝር አይልም። በእንከን አልባው የመስታወት ቤት ስቃይ ጭራሹን አይታሰብም። ስቃይ ማለት ጥርጣሬ ነው፤ አፍራሽ ኃይል። ጥርጣሬና እንከን አልባነት ደግሞ አብረው አይኖሩም። ሰው ግን ስቃይን እርግፍ አድርጎ አይተውም። ስቃይን፤ ውድመትንና ምሥቅልቅልን። ምክንያቱም መከራ የንቃተ

ከቤቴ ስሆን ዋና ሥራዬ ማንበብ ነበር። በውስጤ ይተራመስ የነበረውን ነገር ሁሉ በውጫዊ ስሜት አምቄ አስቀምጥ ብዬ ጧት ማታ እያነበብኩ ነበር ጊዜዬን የማላልፈው። ማንበብ በርግጥ ጠ ቅዋኛል። ረበሸኝ፣ አሰቃየኝ፣ አስደሰተኝ። አልፎ አልፎ ግን ቋቅ ይለኝ ነበር። ያኔ ታዲያ ወጣ ብዬ መንቀላቀስ ያምረኝና ከአልባሌ ርክሶች ገብቼ እዳክራለሁ። በዕረፍት አልባነትና በሠላም ማጣት በሽታዬ ምክንያት ያምረኝን ነገር ካላደረግኩት እፎይ አልልም። ማልቀስ፣ መንሰቅሰቅ፣ በሲቃ መጠማረር ልምዴ ነበር። ከማንበብ በቀር የማመልጥበት ዋሻ አልነበረኝም። ከዚህ በቀር ጉዳይ የምለው ነገር በአካባቢዬ አልነበረም። ከውስጤ የታመቀው ደስታቢስነት ገንፋሎ ሲፈስ ነፍሴ አጉል ነገር አጥብቃ ትናፍቃለች። መጥፎ መንገድ፣ ዋልጌነት። ይህን የምነግርዎ ድርጊቶቼን በምክንያት ለማንተራስ ብዬ አይደለም። አዩ፣ እንደገና ዋሽሁ። ይህን ሁሉ የነገርኩዎ የምክንያቴን ጭብጥነት አሳይ ብዬ ነው። አልዋሽም ብዬ ቃል ስለገባሁ እስቲ ይቺ ማስታወሻ ትሁነኝ።

ብቻዬን በውድቅት ሌሊት ተንጂክኬ ሂጄ ቆሻሻ ነገር አደርግና ተላብሼው የምመለሠው የሃፍረት ማቅ ከገላዬ ተጣብቆ ይቀጣኛል፤ አንዳንዴም ለጆሮ የሚቀፍ ነገር ከአንደቤቴ ልውጣ እያለ ይታገለፋል። ይህን ሳደርግ ሳለሁ ነፍሴ በሥርቻ ህይወቴ ርግማን ነቅዛ ነበር። መታየትና የሚያውቀኝን ሰው ማግኘት ስለምፈራ ብርሃን የናፈቃቸው ሰዋራ ቦታዎችን ነበር የማዘወትረው።

አንድ ቀን በጨለማ በመሸታ ቤት ደጃፍ ሳልፍ ሰዎች ከከረምቦላ ጠረጴዛ ዙሪያ ተኮልኩለው ሲጨቃጨቁ ቆዩና ከመካከላቸው አንዱን ገፍተው በመስኮት ሲያስወጡት አየሁ። ሌላ ጊዜ ቢሆን ኖሮ በድርጊታቸው እጠየቁ ነበር። ያኔ ግን የተገፋውን ሰው መሆን ተመኝሁና በደረሰበት ውርደት ቀንቼ ወደ ከረምቦላው

እስከዚያ ድረስ ግን የዶሮ ቤትን ከሺላ አልቆጥረውም። ይህ የመስታወት ቤት ሕንፃ የሃሳብ ውላጅ ቢሆንም እንኳን፤ ከድንቁርናዬ የመጣ፤ የተፈጥሮ ህግ የማይፈቅደው የህልም እንጀራ። ታዲያ ተፈጥሮ ባይፈቅደው እኔን ምን ሲገደኝ? የምኖረው በምኞት ውስጥ ሆነ፤ ወይም የህንፃው መኖር ምኞቴ እስከኖረ ድረስ፤ እኔ ምን ትገረኝ?

አሁንም እየሳቁ ነው? እንዳሻዎት ይሳቁ። ቢሳለቁብኝም እየራበኝ ጠግቤያለሁ አልልም። በእርግጥ ስለኖረና የተፈጥሮ ህግ ስላነገሰው ብቻ ለፍፃሜ አልባ ባዶነትና ለተልካሻ ስምምነት እጄን አልሰጥም። ሺላ እያለ፤ የሺህ ዓመት ውል የተፈረመበት ዛሬጋባ የፍላጎቴ ቁንጮ አይሆንም። ፍላጎቶቼን ደምስሰው፤ ክቡር መመሪያዎቼን ነቅለው፤ የተሻለ ነገር ሲያሳዩኝ ያኔ እከተልዎታለሁ። ላንተ ማን ግድ ይሠጠዋል ካሉኝም፤ እኔም እርሰዎን ጉዳይ አልልዎትም። የምናወጋው ከልብ ነውና ትኩረትዎን ሊሰጡኝ ካልፈቀዱ እኔም እርሰዎን ደጅ አልጠናም። ወደ ስርቻዬ አዘግማለሁ።

ግን በሕይወት እስካለሁና፤ መሻቴ እስካላከተመ ድረስ፤ ይህን ለመሠለ ቤት አንዲት እንኳን ጡብ ባበረከት ክንዴ ሽባ ይሁን! የመስታወቱን ቤት ሕንፃ የናቅኩበት ምክንያት ሰው በውስጡ ምላሱን ማውጣት ስለማይችል በመሆኑ ብዙ አይደነቁ። ያንን ያልኩትም ምላስ በማውጣት ፍቅር ተለክፌ አይምሠልም። የነገሮች ሁኔታ የምላስ ማውጣት ፍላጎቴን እንዲያጠፋ ሆኖ ቢገኝ ኖሮ፤ ከደስታዬ ብዛት በፈቃዴ ምላሴን ባስቆረጥኩ ነበር። መሻቴና ምኞቴ ለምን ተፈጠሩ? በዚህ ተፈጥሮዬ ምክንያት ማንነቴ ከንቱ ነው ብዬ እንዳስብ ልገደድ ታቅዶ ይሆን? አይመስለኝም።

ይህን ግን ይወቁ። እኛ የሰርቻ ሰዎች በወጉ ተጠፍረን መያዝ እንዳለብን ተረድቻለሁ። የኔ አይነቱ ሰው አንዲት ቃል ሳይተነፍስ ለዓርባ ዓመታት ጉድባው ውስጥ ተወትፎ ይኖርና አንድ ቀን ወጣ ብሎ አፉን ከከፈተ ማቆሚያ የለውም።

- 9 -

በመጨረሻም፣ ድንቁ ነገር ምንም አለማድረግ ነው። ሲያውቁ ከምግባር መታቀብ! ስለዚህም እሰዬው ለሰርቻዬ! ምንም እንኳን በደህነኛው ሰው እጅጉን ብቀናም፣ በየዕለቱ ባየሁት ቁጥር እሱን መሆን አልመኝም (ያም ሆነ በርሱ መቅናቴን አላቆምም)። እውነቱን ነው፣ የሰርቻ ብቸኝነት በምንም መንገድ ይሻላል። አዩ፣ እዚያ ሌላው ቢቀር . . . አሁንም እየዋሸሁ ነው። ምክንያቱም፣ መልካሙ ነገር፣ የምመኘው፣ ላገኘው ጥሬ ግሬ ያልተሳካልኝ ሰርቻው ሳይሆን ጭራሹን ሌላ ነገር ነው። ሥርቻዬ ሲፈልግ ገደል ይግባ!

ልክ አሁን በጣፍኳት አንዲት ቃል እንኳን እኔው ራሴ እምነት ቢኖረኝ ምንኛ ጥሩ ነበር። የዘበዘብኩትን ባምንበትም ቅሉ በሌላ በኩል ደግሞ እንዲሁ የምቀላምድ ይመስለኛል። " ታዲያ ይህን ሁሉ ለምን ቀባጠርክ?" ብለው ይጠይቁኛል። እስቲ እግዚአብሔር ያሳይዎ! ምንም እንዳይሰሩ ቆልፌብዎት ከአርባ ዓመታት በኋላ ምን እንደደረሱ ለማየት ከጉድባዎ ብመጣ ከኔ የሚለዩ ይመስልዎታል?

እርስዎም "ይህ ወራዳ፣ ርካሽ ነገር ነው" ይሉኛል በንቀት ራስዎን እየነቀነቁ። " ነፍሱ በመኖር ጥማት ተፈረካክሳ ሳለች፣

የሕይወትን ችግር በሎጂክ ድራድር ትተበትበዋለህ። በቅቧቃነትህን በዓይናውጣነት እንቀልባ አዝለህ፤ የባጥ የቆጡን በመቀባጠርህ ትኩራራለህ። እፍረተቢስ ነገር ታወራና፤ ወዲያው በፍርሃትና በሰበብ ትከልሰዋለህ። የምፈራው የለም እያልክ፤ ዞር ብለህ ትለማመጣለህ፤ በሠቆቃ ጥርሴን አፋጫለሁ ብለኸን፤ ጿላ ደግሞ እየቀለድክ ሳቁልኝ ትለናለህ። ቀልዶችህ ጣዕመቢስ መሆናቸውን ስታውቅ፤ በስነዕሁፍ ዋጋቸው ትመፃደቃለህ። መከራ ደርሶብህ ብታውቅም እንኳን ለስቃይህ ቅንጣት እንኳን ዋጋ አትሰጠውም። ከምትቀባጥረው አንዳንዱ እውነት ቢሆንም፤ ይሉኝታ ቢስነትህ መጠን የለውም። ከግብዝነትህ የተነሳ ሐቅህን አደባባይ አውጥተህ ታረክሰዋለህ። በርግጥ ማለት የምትሻው ነገር አለ፤ እቅፎን እንዳትናገር ግን ፍርሃት ጠፍሮ ይሆናል፤ ለመናገር የሚያበቃህ ድፍረት አጥሮሃል። የፈሪ ባለጌ ነህ። በአእምሮ ንቃትህ እየተኩራራህ ሳለህ ትወላውላለህ። ምክንያቱም አእምሮህ ብሩክ ቢሆንም እንኳን፤ ልብህ በልክሰክሰነት ዕልመት ተወርሷል። ንፁህ ልቦና በሌለበት ደግሞ ምሉዕ ንቃተኅሊና ሊኖር አይችልም። ወራዳነትህ! አትርሱኝ ባይነትህ! የመቀላመድህ ገደብአጤነት!"

ይህን ሁሉ ካንደበትም ያስቀመጥኩት ራሴ ነኝ። ይህም የፈለቀው ከስርቻ ነው። የተሻለን ነገር አእምሮዬ ስለማይቀበል ይህን አለምኩ። ስለዚህ አነጋገሬ ቢራቀቅና ሁሉን በልቤ አጥንቼ ብይዘው አይገረምዎት።

ይህን ሁሉ ለህትመት አብቅቼ እንዲያነቡልኝ የምፈቅድ ይመስልዎታል? አይሳሳቱ። ለምንድነው ደግሞ አንባቢዬ የሆኑ ይመስል እርስዎ እያልኩኝ የማወራው? ቀጥሎ የምጀምረው አይነት ጉድ ለህትመት አይገባም፤ ለአንባቢያን አይሆንም። ያን የማደርግበትም ወኔው የለኝም።

እንዲህ ነው ነገሩ፡- ሰው ሁሉ ከባልንጀራው በቀር ለሌላ የማይገልጠው ነገር ሞልቷል፡፡ ሌላ ደግሞ ራሱም ቢሆን በድብቅ ተንሿክኮ የሚመለከተው ድብቅ ምሥጢር አለው፡፡ በመጨረሻም፣ መልካም ሰው የምንለው ሁሉ ከራሱ እንኳን የሠወረው ብዙ ቋጠሮ ተሸክሟል፡፡ እንዲያውም የሰው ጨዋነቱ በላቀ መጠን ይህን መሳይ ከራሱ እንኳን የሰወራቸው ጉዶች በዚያው ልክ በዝተው ይርመሠመሳሉ፡፡ ያም ሆነ ይህ፣ እስካሁን በሰጋት ሽፋፍኜ ያቆየኋቸውን ጀብዱዎቼን ለማስታወስ በቅርቡ ድፍረት አግኝቻለሁ፡፡ ግን ልክ አሁን ገበያየን ሳስታውሰው ብቻ ሳይሆን ከትቤ ሳስቀምጠው ስቆርጥ፣ ሰው ለራሱ መዋሽቱን ትቶ ሳይፈራ ከእውነት ፊት ይቻል እንደሆነ ማየት ፈለግኩ፡፡ ማን ነበር እውነተኛ የግል ሕይወት ታሪክ ማግኘት አስቸጋሪ ነው ያለው?

እስማማለሁ፡፡ አንዳንድ ጊዜ፣ ከግብዝነት የተነሳ፣ ሰው ራሱን እንደሚያጎድፍና ያልሰራውን ወንጀል ራሱ ላይ እንደሚለጥፍ አውቃለሁ፡፡ ይህን መሳይ ግብዝነት መኖሩን እገነዘባለሁ፡፡ ያ ታዲያ ጉዳቸውን ስለሚለፍፉ ሰዎች ቢሆን፣ እኔ ግን የምፅፈው ለራሴ ብቻ ነው፡፡ ለአንባቢያን የምፅፍ ያስመሰልኩት ስለሚመቸኝ ነው፡፡ አንባቢ ሊኖረኝ አይችልም፡፡ ያንን ቀድሜ ተናግራልሁ፡፡ የምፅፈውንም አርማለሁ ብዬ ራሴን አልወስንም፡፡ ምንም አይነት ስርዓትና ቅደም ተከተል አልጠብቅም፡፡ ትዝ ያለኝን ሁሉ እከትባለሁ፡፡ ልክ አሁን ለምሳሌ አንዱ ተነሰቶ « በእርግጥ አንባቢ እንደማይኖርህ ካወቅክ፣ የአፃፃፍህን ሁኔታ ወረቀት ላይ ለምን ታሠፍራለህ? ሥርዓት አልጠብቅም፣ ትዝ ያለኝን ሁሉ እፅፋለሁ፣ እያልክ ለምን ትፎክራለህ? ይህ ሁሉ ለምን አስፈለገ?» ብሎ ቢጠይቀኝ፣ « እንዲያው እንዲሁ » ስል እመልስለታለሁ፡፡

ለነገሩማ በዚህ ሁኔታ ውስጥ ጥልቅ የሥነ ልቡናዊ ጉዳይ አለ፡፡ የጥያቄው መልስ ምናልባት ፈሪነቴ ይሆናል፡፡ ወይም ደግሞ

በሃሳቤ በፈጠርኳቸው አንባቢዎች ትችትና ትዝብት ፍራቻ ምክንያት አፃፃፊን በወጉ እንዳደርገው። መፃፉን ለምን ፈለግኩት? ለአንባቢያን ካላቀድኩት በቀር ወረቀት ላይ በማስፈር ፋንታ ቁጭ ብዬ በአእምሮዬ ሁሉን ነገር እያውጠነጠንኩ ብመላለስበት አይበቃም ነበር?

ልክ ነው። ይሁንና ግን ሃሳብ ወረቀት ላይ ሲቀመጥ ከበሬታ ይኖረዋል። ወረቀት ላይ መሆን ያልቀዋል። ራሴን አጥብቄ እመረምራለሁ፤ እፈርዳለሁ። የሚያምረው እንዲያ ነው። ከዚያም በላይ ሁሉን በመፃፊ እፎይታ አገኝ ይሆናል። ለምሳሌ ዛሬ አንድ ትውስታ የጊዜን ጭጋግ ሰንጥቆ መጥቶ ነፍሴን ተጭኗታል። በጣት ከአእምሮ ተጣብቆ የሙጥኝ እንደሚል ጅል ዜማ፤ ከትናንት ጀምሮ ተጠናውቶኛል። ይህን የመሳሰሉ ብዙ ትውስታዎች አሉኝ። አልፎ አልፎ ታዲያ እነኚህ ከተቀበሩበት አንዱ ፈትለክ ብሎ ወጥቶ ይሠፍርብኝና ያስጨንቀኛል። ብፅፈው ቀለል የሚለኝ ይመስለኛል። ለምን አልሞክረውም?

በመጨረሻም፤ ከመደበሬ ብዛት ምንም አላደርግም። ስለዚህ መጫጫርን ከሰራ እቆጥረዋለሁ። ሥራ ሰውን ደግና ሐቀኛ ያደርገዋል ይሉ የለም? ሞክሮ ማየቱ አይከፋም።

አሁን ገለባ የመሰለ በረዶ ከሠማይ እንደፎረፎር ይረግፋል። ትላንትም በረዶ ሲወርድ ነበር። ከትላንት ወዲያም እንዲሁ። ይህን አልለቅም ብሎ እረፍት የነሣኝን ነገር ያስታወሰኝም ምናልባት ይህ በረዶ ይሆናል። ስለዚህ የሚቀጥለውን የበረዶ ወቅት ትረካ እንበለው።

ያኔ ዕድሜዬ ሃያ አራት ዓመት ነበር። ሕይወቴ፡ ድንግዝግዝ፤ ቅጥ ያጣ፤ በብቸኝነት ቆፈን የተወረሰ። ከሰው ጋር

ሳልቀላቀል መነጋገር እንኳን ትቼ እያደር ርቄ ወደ ጉድባዬ
 የገባሁበት ወቅት። ከሥራ ቦታዬ በተቻለኝ መጠን ሰው ማግኘት
 ተወኩ። በዚህም ምክንያት ለባልደረቦቼ እንዳስጠላጃቸው ይሠማኝ
 ነበር። አንዳንዴም " ለምንድነው እኔ ብቻ የተጠላሁ አድርጌ
 የማስበው፤ ለምንድነው ሌሎች ራሳቸውን እንዳስቀያሚ
 የማይቆጥሩት?" እያልኩ እገረም ነበር። ለምሳሌ አንድ አብሮኝ
 የሚሠራ ሰውዬ ፊቱ ተኸጎርጉሮ ማጅራት መች ስላስመሠለው
 ለዓይኔ ያስጠላኝ ነበር። የሌላው ባልደረባዬ ያረጀ ልብስ ደግሞ
 እድፍ ደልቦበት ይከረፋል። ታዲያ እነኚህ ሰዎች በልብላቸው፤
 በፊታቸውም ሆነ በማንነታቸው ሃፍረት ተሰምቷቸው አያውቅም፤
 ሰው ይጠላናል ብለውም አያስቡም። ለሰው አስቀየምን ብለው
 ቢያስቡ እንኳን ተቀያሚው አለቃቸው እስካልሆነ ድረስ ግድ
 አይሰጣቸውም።

ዛሬ ነገሩን ሳጤነው፤ ገደብ በሌለው ትዕቢትና ግብዝነቴ
 ምክንያት ከራሴ ከምጠብቀው የላቀ ስብዕና የተነሳ ለነበረኝ እንከን
 ሁሉ መልሴ ሃዘንና ራሴን መጥላት ሆኖ፤ ጓላም ይህንን የወደቀ
 የራስ ግምቴን ከሰው ያገኘሁት አድርጌ እንደቆጠርኩት አውቀዋለሁ።
 ለምሳሌ መልኬን እጅግ እጠላው ነበር። ፊቴ ላይን የሚያስከፋ፤
 ማስጠሎ ስራ በሂድኩ ቁጥር ውዳቂነቴን እደብቅ ብዬ በተቻለኝ
 መጠን ያልነበረኝን ግርማ ሞገስ ተላብሼ እጀነን ነበር። ምንም
 እንኳን ፊቴ ውብ ባይሆንም፤ ቢያንስ ሕይወት የሠፈነበት የብልህ
 ሰው ፊት ከመሰለ ይበቃል ብልም፤ ይህን ሳስብ እንኳን ታዲያ ፊቴ
 ውበትንም ሆነ ብልህነትን እንዳላገናፀፈው ይገባኛል። ሌላው ሁሉ
 ቀርቶ፤ ሰዎች ፊቴን የብልህ ፊት አድርገው ቢያዩልኝ ኖሮ ርጉም
 መምሠሉ ባልከፋኝ ነበር።

ባልደረቦቼን እንዲ እንኳን ሳይቀር እጠላቸው፤ እንቃቸውና
 እፈራቸው ነበር። በል ሲለኝ ደግሞ ከኔ እጅጉን የተሻሉ አድርጌ

አያቸዋለሁ። በእነዚያ ዓመታት ዓመሌ ቅጥ ያጣ፤ የሚሰማኝም ስሜት እንደ እስሰት የሚለዋወጥ ነበር። አንዴ ሰው እንቃለሁ፤ ጎላ ደግሞ ሁሉ ከእኔ በላይ የሆነ ይመስለኛል። ስልጡን ጨዋ ሰው አልፎ አልፎ ራሱን ሳይቀጣና፤ የራስ ንቀቱ ከጥላቻ ድንበር ሳይደርስ ግብዝነቱ እውን አይሆንም። ታዲያ እኔ ሌሎችን ብንቅም ሆነ የበላዬ አድርጌ ብመለከታቸውም፤ ከፈታቸው ሰቆም ዓይኔን ከምድር ከመጣል አልዳንኩም። « ዓይኖቼ በዚህ ወይስ በዚያኛው ሰው ዕይታ ይረቱ ይሆን? » እያልኩ ራሴን እፈትነውና፤ ሁልጊዜ የኔው ዓይኖች ቀድመው ይሰበራሉ። ያም በሆነ ቁጥር ከእብደት የተጠጋ የደም ፍላት ከልቤ ውስጥ ይንተከተካል። መቀለጃ መሆንን እንደሞት ከመፍራቴ ብዛት፤ በማደርገው ነገር ሁሉ ሠጥ ለጥ ያልኩ የወግና ልማድ ተገዢ ነበርኩ። ነፍስና ስጋዬን ለደንብና ሥርዓት ባርነት ሰጥቼ፤ የወግ ዘለልነት ፍንጭ እንዳይታይብኝ የሞት ሞቴን ተጣጣርኩ።

ታዲያ በዚህ እንዴት ልፅና? እንደዘመናችን ስልጡን ሰው ብዙ አውቃለሁ። የአካባቢዬ ሰዎች ደግሞ አእምሮ ድንግዝና እንደበግ መንጋ አንዱ ከሌላው የማይለዩት ናቸው። በሥራ ቦታዬ ከነበሩት መሃል ከኔ በቀር ራሱን ፈሪና ተገዢ አድርጎ የሚያይ አንድም ሰው የነበረ አይመስለኝም። ፈሪ፤ በጭንቀት-ጥበት የምኖር ሰው ነበርኩ። ይህን ስነግርዎ ሃፍረት አይሰማኝም። የዘመናችን ሥልጡንና ጨዋ ሰው ሁሉ ከፍርሃትና ከባርነት አያመልጥም። አይጠራጠሩ። ተፈጥሮው አይፈቅድለትም። የጨዋ ሰው ሁሉ ባርነትና ቦቅሷቃነት ጎላ የመጣ እንግዳ ነገር ሳይሆን የነበረና የሚኖር ነው። በደፋርነታቸው የሚመኩ አህዮችና አጫፋሪዎቻቸው ናቸው። የነርሱም ድንፋታ ያ የማይቀር ግድግዳ እስከሚጋረጥባቸው ድረስ ነው። ግን ለምን በእነርሱ ጊዜ እናባክናለን? ምን ሲፈይዱ?

ያኔ ያሰቃየኝ የነበረው ሌላ ነገር ማንም እንደኔ አለመሆኑና እኔም ማንንም አለመምሠሌ ነበር። « እኔ አንድ እኔው ብቻ ነኝ፤ እነርሱ ግን ማንም ናቸው » እያልኩ ብዙ እጨነቅ ነበር። የዚህ ምክንያቱ ምናልባት ልጅነቴ ይሆን?

አንዳንዴ ደግሞ ከተቃራኒ ሁኔታዎች እላተማለሁ። ቢሮ መሄድ ያንገፈግፈኝና እየታመምኩ ከቤቴ እመለሳለሁ። ከዚያም በድንገት የፐርጣሬና የግዴለሽነት ዛር ይሠፍርብኝና በትዕግሥት አልባነቴ፤ ሁሉን በመጠየፌ እየቀለድኩ ራሴን ከቅዠታምነት እቆጥራለሁ። አብረውኝ ከሚሠሩት ጋር መነጋገር ያስጠላኝና፤ ጓላ ደግሞ በማልገታው የወሬ ፍቅር ተለክፌ ምሳሌ እንደገመድ ይተረተራል። ይባስ ብሎ ከነርሱ ጋር ጓደኝነት መጀመር ይቃጣኛል። ያላንዳች መንሥኤ መጠየፌ እንደጤዛ ይረግፋል። ማን ያውቃል፤ ምናልባትም ያ ሁሉ ንቀቴና መጠየፌ ከውስጤ የፈለቀ የግል ጠባይ ሳይሆን ከመፅሃፍ የለቀምኩት ሳይሆን አይቀርም። ይህን አሁን እንኳን በውል አላውቀውም። አንዴማ ጭራሹን ከባልደረቦቼ ጋር ቂጥ ገጥሜ ከቤታቸው እየሄድኩ ካርታ መጫወት፤ አረቄ መጠጣትና የቢሮ አሉባልታ መቋረስ ጀምሬ ነበር። እስቲ ይህ በዚህ ይቆያን።

እኛ ሩሲያዎች ስንባል የጀርመኖች፤ በተለይም ደግሞ ምንም የማያውካቸው የፈረንሳውያን የመጠቀ ምድር ለቀቅነት በሽታ የለብንም። ለምሳሌ ፈረንሳዊያን መሬት ከእግራቸው ስር ብትሰነጠቅ፤ ወይም ሕዝብ ቢተላለቅ ሽብር አይነካቸውም። እንዲያው ለይምሠል እንኳን። ነፍስና ስጋቸው እስኪለያዩ ድረስ በርጋታ እያዜሙ ይጠብቃሉ። ምክንያቱም ቂሎች ናቸውና። የኛዋ አገር ሩሲያ ግን ቂል አልበቀለባትም። እንደጀርመንና ፈረንሳይ ካሉ አገሮች የሚለዩን አንዱ ነገር ይህ ነው።

የእኛ ሮማንቲክ ሁሉን የተገነዘበ፤ ነገሮችን ከሌሎች ይበልጥ ለይቶ የሚያመዛዝን ነው። ራሱን ለምንምና ለማንም የማይሠጥ ሆኖ ላለ አንዳችም ነገር የማይንቅ፤ በምንም የማይጨበጥ፤ ከሁሉ የሚሰማማ፤ የመንግሥት ችሮታና ድጎማ የመሳሰሉ ጠቃሚ ነገሮችን ከማሳደድ ወደ ጎሳ የማይል ብልጣብጥልጥ ነው። ሆኖም ግን እስኪሞት ድረስ የውቡንና የታላቁን ነገር ራዕዩን ከልቡ አይፍቅም። በዚህ ሁሉ መሃልም ራሱን መንከባከብ ችል አይልም። እንደ ክቡር ድንጋይ በጥጥና በሱፍ ተጠቅልሎ ለመኖር ሲል የማይበጥሰው ቅጠል የለም።

ለምሳሌ ሥራዬን እጅግ እንቀው ነበር። ኤጭ! ብዬ ተፍቼበት እንዳልሄድ ደግሞ የምከፈልበት ማደሪያዬ ሆነብኝ። ያሻኝን ባሰብም እንኳን ጨክኜ ልተፋበት አልቻልኩም። ሮማንቲክ የምንለው ሰው ሌላ ዕድል ሳይኖረው ስራው ላይ ከሚተፋ አእምሮውን ቢስት ይቀለዋል። አእምሮውን ስቶም ወደ ዕብድ ሆስፒታል ካልወሰዱት በቀር ከስራው በጅ ብሎ አይፈነቀልም። ይህ ስሜት የነካካቸው ብዙዎች አያብዱም። እንዲያውም ጊዜ በገፋ ቁጥር በያዙት መንገድ ከሹመት ወደ ሹመት ይተላለፋሉ። ሾላካነታቸውና ጥበባቸው ይገርማል። ልባቸው የተቃራኒ ስሜቶች ጎጆ ናት። የቱንም ያህል ቢረክሱ እንኳን የእምነት ማተባቸውን አይበጥሱም። ለዚህ እምነታቸው አንዲት ድንጋይ ባይሸከሙና፤ የምላጮችና የሌቦች ቁንጮ ቢሆኑ እንኳን በልባቸው የከበሩና ለእምነታቸው በመቆርቆር የሚያነቡ ናቸው።

ቀድሜ ወደ ጀመርኩት ልመለስና፡- ከሥራ ጓደኞቼ ጋር በቅፅበት ያጠፍኩት ጓደኝነት ብዙም አልቆየም። ወዲያው ተጣላጃቸውና እርግፍ አድርጌ የተወካቸው ይመስል ሰላምታ እንኳን ነፈግኳቸው። ይህ የሆነው አንዴ ብቻ ነው። ሌላውን ጊዜ ግን ብቸኛ ነበርኩ።

ከቤቴ ስሆን ዋና ሥራዬ ማንበብ ነበር። በውስጤ ይተራመስ የነበረውን ነገር ሁሉ በውጫዊ ስሜት አምቄ አስቀምጥ ብዬ ጧት ማታ እያነበብኩ ነበር ጊዜዬን የማሳልፈው። ማንበብ በርግጥ ጠ ቅሞኛል። ረበሸኝ፣ አሰቃየኝ፣ አስደሰተኝ። አልፎ አልፎ ግን ቋቅ ይለኝ ነበር። ያኔ ታዲያ ወጣ ብዬ መንቀሳቀስ ያምረኝና ከአልባሌ ርክሶች ገብቼ እጻክራለሁ። በዕረፍት አልባነትና በሰላም ማጣት በሽታዬ ምክንያት ያምረኝን ነገር ካሳደረግኩት እፎይ አልልም። ማልቀስ፣ መንሰቅሰቅ፣ በሲቃ መጠማረር ልምዴ ነበር። ከማንበብ በቀር የማመልጥበት ዋሻ አልነበረኝም። ከዚህ በቀር ጉዳይ የምለው ነገር በአካባቢዬ አልነበረም። ከውስጤ የታመቀው ደስታቢስነት ገንፍሎ ሲፈስ ነፍሴ አጉል ነገር አጥብቃ ትናፍቃለች። መጥፎ መንገድ፣ ዋልጌነት። ይህን የምነግርዎ ድርጊቶቼን በምክንያት ለማንተራሰብ ብዬ አይደለም። አዩ፣ እንደገና ዋሽሁ። ይህን ሁሉ የነገርኩዎ የምክንያቴን ጭብጥነት አሳይ ብዬ ነው። አልዋሽም ብዬ ቃል ስለገባሁ እስኪ ይቺ ማስታወሻ ትሁነኝ።

ብቻዬን በውድቅት ሌሊት ተንጂክኬ ሂጄ ቆሻሻ ነገር አደርግና ተላብሼው የምመለሠው የሃፍረት ማቅ ከገላዬ ተጣብቆ ይቀጣኛል፤ አንጻንዴም ለጆሮ የሚቀፍ ነገር ከአንደቤቴ ልውጣ እያለ ይታገለኛል። ይህን ሳደርግ ሳለሁ ነፍሴ በሥርቻ ህይወቴ ርግማን ነቅዛ ነበር። መታየትና የሚያውቀኝን ሰው ማግኘት ስለምፈራ፣ ብርሃን የናፈቃቸው ሰዋራ ቦታዎችን ነበር የማዘወትረው።

አንድ ቀን በጨለማ በመሸታ ቤት ደጃፍ ሳልፍ ሰዎች ከከረምቦላ ጠረጴዛ ዙሪያ ተኮልኩለው ሲጨቃጨቁ ቆዩና ከመካከላቸው አንዱን ገፍተው በመስኮት ሲያስወጡት አየሁ። ሌላ ጊዜ ቢሆን ኖሮ በድርጊታቸው እጠየፍ ነበር። ያኔ ግን የተገፋውን ሰው መሆን ተመኝሁና በደረሰበት ውርደት ቀንቼ ወደ ከረምቦላው

ቤት ገባሁ፤ ምናልባት እድሌ ቀንቶ፤ ጠብ ጭሬ በመስኮት
አምዘግዝገው ቢጥሉኝ ብዬ።

አልሰከርኩም ነበር። አዩ ግን መድረሻቢሰነት ሰውን ከምን
እንደሚያደርሰው? ለነገሩ ምንም አልፈጠርኩም። ከመስኮቱ ዘልዬ
በእግሬ መቆም እንደማይቻለኝ አውቄ፤ ፈራ ተባ ስል፤ ከሰዎቹ
መሃል አንዱ መቶ አለቃ ቢጤ ዋጋዬን ሰጠኝ። እንደገባሁ
ከከረምቦላው ጠረጴዛ አጠገብ ቆሜ መንገድ ስለዘጋሁበት፤ ምንም
ሣይናገር ትከሻዎቼን ጨምድዶ ቆሜ ከነበርኩበት ቦታ ፈቀቅ አድርጎ
መንገዱን አስለቀቀኝና መፈጠሬንም ልብ ያለ ሳያስመስል
ጨዋታውን ቀጠለ። በቡጢ ቢዘልጠኝ እንኳን ይቅር ባልኩት ነበር፤
እንደግዑዝ ዕቃ ገለል አድርጎኝ ያላንዳች ቃል አልፎኝ ከሚሄድ።

በዚያ ወቅት ከሰውዬው ጋር በወጉ፤ በሥርዓቱ ትግል
ልገጥመው እንድችል ምንም ለማድረግ ዝግጁ ነበርኩ። በርግጥ እሱ
ጠርብ የሚያህል ግዙፍ ነበር፤ እኔ አጭርና አቅመቢሰ። በመገፋቴ
አሻፈረኝ ብል ኖሮ በመስኮት ይወረውሩኝና የተመኘሁት ይደርስልኝ
ነበር። ግን ሁሉም ይቅር ብዬ ሾልኬ ወጣሁ፤ ውስጤ በንዴት
እየበገነ።

ከዚያ ወጥቼ ወደቤቴ ተመለስኩ። ግራ ገብቶኝ፤ የምሆነውን
አጥቼ። በማግስቱ ሲመሻሻ ተመልሼ በሰውር፤ በፍርሃትና
ማመንታት ጉልበቴ እየራደ፤ ዓይኖቼ ዕንባ ያረገዘ እስኪመስለኝ
ሃዘን ተጭኖኝ፤ ከውርደት ቀየ መልከስከስ ቀጠልኩ። ሆኖም ግን ያ
ወታደር፤ የግንድ ቁራጭ የሆንኩ ይመስል አንስቶ ገለል ሲያደርገኝ
አንገቴን ደፍቼ የወጣሁት ከፍርሃት አይመስለኝም። የምግባር ሰው
ባልሆንም እንኳን በልቤ ፈሪ አይደለሁም። አይሣቁብኝ። ይህን
አስረዳዎታለሁ።

ያ መቶ አለቃ የሽጉጥ ፍልሚያ የሚደፍር ሰው ቢሆን ኖሮ እንዴት ሽጋ ነበር። እሱ ግን በከረምቦላ እንጨት መጣለዝና ፍርድ ቤት እየሮጡ መካሠሥ የሚወዱት አይነት ነው። የሱ ብጤዎች ፍልሚያ አይሆናቸውም። ቢደፍሩትም እንኳን ከኔ ብጤ ተራ ፀሐፊ ጋር መጋጠም ዝቅ የሚያደርጋቸው ይመስላቸዋል። ለነርሱ፣ ሽጉጥ ተማዞ መፋለም የማይታሰብ የከሃዲዎች ድርጊት ነው።

ሹልክ ብዬ የወጣሁት በፍርሃት ሳይሆን በድንበር ዘለል ግብዝነቴ ነው። ያስፈራኝ የወታደሩ ግዙፍነት፣ በዚያ ጉልበቱ ቢነርተኝ የሚሰማኝ ሕመም ታስቦኝ፣ ወይም በመስኮት የመወርወሩ ሃሳብ ዘግንኖኝ አይደለም። ለርግጫና ለጡጫው ሰውነቴ ሳይርበተበት፣ የሰው መሣቂያ መሆንን ብቻ ነበር የፈራሁት። ከባለጌው ቁጥር ያዥ ጀምሮ እስከዚያ ፊቱ ብጉር የተዘራበት፣ ጨርቁ ሳይ የደለበው ዕድፍ የኮቱን አንገት ጥቁር አሳ ያስመሠለው የመሸታ ቤት አውደልዳይ፣ በረቀቀ አነጋገር ለወታደሩ ስመልስለት ቢሰሙኝ፣ ሃሳቤን ሳይረዱ መሣቂያና መሣለቂያ ያደርጉኛል ብዬ ሰግቼ ነው።

ከጠቀለለኝ ምድርለቀቅ ዝባዝንኬ ወጣ ብዬ ጭብጡን ነገር ስመለከተው፣ ያ ወታደር ወዲያውኑ በብስጭት ወግሮኝ ዞር በማለት ፈንታ በጉልበቱ እየነረተ በከረምቦላው ጠረጴዛ ዙሪያ ሲያንደፋድፈኝ፣ ዙሪያ ተመልካቾቹ አንጀታቸው እስቲቆስል በሣቅ እንደሚፈርሱ በግልፅ አወቅሁት። ከዚያም ሲበቃው በመስኮት ወርውሮኝ ያርፋል።

የኔ ነገር እንደሚያውቁት በዚህ አያልቅም። ከዚያ በኋላ ይህን መቶ አለቃ በመንገድ ባየሁት ቁጥር ልብ እያልኩ አስተውለው ጀመር። እሱ ግን ምኔንም ያስታወሰ አይመስለኝም። የጥላቻ መርዝ ባረዝ ዓይኖቼ እያየሁት ጥቂት ዓመታት አለፉ። ዓመታት ባለፉ

ቁጥርም ለርሱ የነበረኝ ጥላቻ እየናረ ሄደ። ልበቀለው ፈለገኩ። በቅድሚያ በድብቅ ስለእሱ እየጠያየቅኩ ማንነቱን ማሠባሠብ ጀመርኩ። ሰው ባለማወቁ ምክንያት ይህ ለኔ ቀላል ነገር አልነበረም። አንድ ቀን እንዲሁ ከእግሩ ያቆራኝኝ ይመስል ከኋላው ስከተለው ሳለሁ፣ የሆነ ሰው ሲጠራው ሰምቼ ስሙን ለቂም አደረግሁ። ሌላ ጊዜ ደግሞ እስከቤቴ ድረስ ተከትዬው፣ ለአገልጋዩ ትንሽ ጉርሻ ሰጠሁና የወታደሩ ቤት ስንተኛው ፎቅ ላይ እንደሆነ፣ ከማን ጋር እንደሚኖርና፣ ባጭሩ ከአገልጋይ ሊገኝ የሚችለውን ሁሉ ሰበሰብኩ። በማግስቱ ከእንቅልፌ ስነቃ የዚህን ወታደር ምንነት የሚገልፅ ነገር ፅፌ ለጋዜጣ በመላክ ላጋልጠው እንደምችል ሃሳብ በድንገት አእምሮዬ ውስጥ ብልጭ አለልኝና ብድግ ብዬ በደስታ የጠነሰሰኩትን ፃፍኩት። ሰውዬውን አጥላለሁት፣ አጎደኛኩት። መጀመሪያ እጅግም ሥውር ያልሆነ፣ በቀላሉ ማንነቱን የሚጠቁም ሥም ሠጠሁት። ኋላ ግን ነገሮችን አገናዝቤ ስሙን ለወጥኩና ለጎትመት ይበቃ ዘንድ ፅሁፉን ለዝነኛ ጋዜጣ ላኩት። ያኔ ታዲያ እንዲህ ያለ የስም ማጉደፍ ፅሁፍ ገና አልተለመደም ነበርና ሳይታተምልኝ ቀረ። በዚህም ተከፍቼ ነበር።

የከረቦላው ቤት ውርደቴ ትውስታ እንደእኩይ ነቀርላ ቀናት ባለፉ ቁጥር እየከፋ ሄደና ባሰብኩት ቁጥር ትንፋሽ እስቲያጥረኝ ድረስ ንዴት ያቃጥለኝ ጀመር። በመጨረሻም ይህን ጠላቴን ልፋለመው ወሰንኩና ግሩም የሆነች ደብዳቤ ፃፍኩ። በደብዳቤዬ ላይ፣ ይቅርታ ካልጠየቀኝ ሽጉጥ መማዘዛችን እንደማይቀር ፍንጭ ሰጠሁ። ደብዳቤውን የፃፍኩት ወታደሩ መልካሙንና የላቀውን ነገር ለይቶ ማየት ከቻለ ከኔ ዘንድ ሲከንፍ መጥቶ፣ አንገቴን አቅፎ፣ ጓደኛው እንድሆን እንዲጠይቀኝ ይገፋፋው ይሆናል ብዬ ነበር። ያ ቢሆን ኖሮማ እንዴት ጥሩ ነበር! ምንኛ ያማረ ጓደኝነት በመሠረትንና ሕይወታችን እንዴት የቀና በሆነ ነበር። እሱ

በደረጃውና በስልጣኑ ሲያጥረኝ፤ እኔ ደግሞ በዕውቀቴና በስልጣኔዬ ከፍ አደርገው ነበር። ሌላም ሌላም።

እግዚአብሔር ያሳይዎ! ከዘለፈኝ ሁለት ዓመታት ሆኗል። ምንም እንኳን የደብዳቤዬ አፃፃፍ ያማረ ቢሆንም፤ የፍልማዶ ግብዣዬ እጅግ የዘገየ ነበር። ደብዳቤውን ባለመላኬ ታዲያ ዓይኖቼ እንባ እያቀረፉ ተመስገን እላለሁ። ብልከው ኖሮ ምን እንደሚከተል ሳስበው ይዘገንኝል።

ከዚያም ተሳካልኝና በድንገት፤ በቀላሉ ብቀላዬን መፈጸም ቻልኩ። አንድ ቀን እንዲሁ እንደማለዳ ጀንበር ግሩም ሃሳብ አእምሮዬ ውስጥ ፍንትው አለ። ያኔ አዘውትሬ ቅዳሜና እሁድ ከቀኑ አሥር ሰዓት ገደማ በኔቭስኪ ኅዳና ፀሐይዋ ባለችበት በኩል እግሬን አፍታታ ነበር። እዚያ ከመሄድ የተረፈኝ በሠላም በመንሸራሸር ፋንታ ፍፃሜ በሌለው ሥቃይና ብስጭት መጠበስ ቢሆንም ቅሉ፤ የምፈልገው ይህንኑ ሆኖ አገኘሁት። በዚያ ኅዳና ከሚንፈላሰሰው ሕዝብ መሐል ብቅ ጥልቅ እያልኩ ስሹለከለክና ለሹማምንትና ለሐብታም ሴት ወይዘሮዎች መንገድ ስለቅ ቆይቼ ነበር የምመለሰው። በነዚያ ሰዓታት ልቤ በሃዘን ፍላፃ ትሰነጠቅና፤ በጨርቃም ድኃነቴና ያለቦታዋ ጥልቅ ብላ ቱር ቱር በምትል ድውይ አካሌ ጀርባዬ እስከሚግል ድረስ አፍርና እከፋ ነበር። በዚያ የመኳንንት፤ የመሣፍንትና የነእገሌ ፊት የኔ ስምየለሽ ተባይነት በውርደት ጅራፍ እየገረፈኝ ማለቂያ ከሌለው መከራ ከተተኝ። ዝንብነቴን አወቅኩት። ከሚተራመሱት ጌቶችና እመቤቶች ይበልጥ አእምሮዬ የላቀ፤ በችሎታዬም የበሰልኩና የነጠርኩ መሆኔን ባውቀውም ከሁሉ ፊት የምሸሽ፤ የተናቅኩ ዝንብ ነበርኩ። ይህንን ተጋድሎ ለምን ተያያዝኩት? ከኔቭስኪ ኅዳና ምን ነበር ጉሮሮዬን እያነቀ የሚወስደኝ?

በዚያ ጊዜ ያ ቀደም ብዬ የገለፅኩልዎት አይነት ሐሴት ይሰማኝ ጀምሮ ነበር። በተለይም ከወታደሩ ጋር ካጋጠመኝ ጉዳይ በኋላ ከኔቭስኪ መለየት ተሳነኝ። መቶ አለቃውን ያገኘሁት ከዚህ ጎዳና ነበር። እዚሁ ነበር በወጉ ላደንቀውም የተቻለኝ። እሱ ይህንን መንገድ የሚያዘወትረው በበዓላት ነበር። ከጄኔራሎችና ከባለማረጎች ፊት በተጋረጠ ቁጥር በአክብሮት ቀድሞ ፈቀቅ በማለት ያሳልፋቸዋል። የኔ ብጤዎችን ግን ከሰው ሳይቆጥራቸው ከፊቱ ምንም የሌለ ይመስል መሰሰ ብሎ ሂዶ መንገድ እንዲለቅቁ ያስገድዳቸዋል። ከእንደኔ አይነቱ በፊት ቢሞት ፍንክች አይልም። ይህን ሲያደርግ እያየሁ እርር፣ ድብን ከማለቱ ሱስ ያዘኝ። ውስጤ በንዴት እየበዘነ ሲመጣብኝ መንገድ እለቃለሁ። በአገር ጎዳና እንኳን ከራሴ እኩል ላየው አለመቻሌ ቆረቆረኝ። « ሁልጊዜ ለምን አንተ ብቻ? አንዳንዴስ ለምንድነው እሱ መንገድ የማይለቀው? መንገድ ስለመልቀቅ የተፃፈ ሕግ ያለ ይመስል! ለምንድነው በእኩልነት የማይሆነው? እሱ ግማሽ መንገድ፣ አንተ ግማሽ መንገድ ለቃችሁ በአክብሮት የማትተላለፉት? » ይህ ግን በጭራሽ አልሆነም፤ ወታደሩም ገለል ማለቴን ልብ እንኳን ሳይል እኔ ለሱ መንገድ መልቀቄን ቀጠልኩ። አንድ ቀን እንዲሁ ጎራ ብዬ አሳልፌው እንደቆምኩ ነበር « ከፊቴ ሲጋረጥ መንገድ መልቀቄን ብተውስ?» የሚለው ሃሳብ ከአእምሮ የውስጥ ዱብ ያለው።

ይህ የድፍረት ሃሳብ ከመወለዱ ጎልብቶ ቀስ በቀስ ሙጭጭ አለብኝና እረፍት ነሳኝ። ሥራዬ ጧት ማታ ይህንኑ ማውጠንጠን፣ ስለዚህ ማለም ብቻ ሆነ። ይህን ዕቅዴን ልፈፅመው በቆረጥኩ ቀን እንዴት እንደማደርገው በሕሊናዬ ለመመልከት ብዬ ወደኔቭስኪ ጎዳና ከወትሮው ይበልጥ አዘወትሬ መሄድ ጀመርኩ። ምኞቴ እውን ሆኖ ለማየት ነፍሴ ቋመጠች እቅዴ ለፍሬ እንደሚበቃ ታየኝ። ኋላም ደስታ አለዘበኝና የመሳነጡን ሃሳብ ችላ ብዬ መንገድ ሳልለቅለት ቀጥ ብዬ ሂጄ ከተላተምኩት ይበቃል ብዬ ወሰንኩ።

መጋጨቱ ኃይል የበዛበት ሳይሆን በልኩ ትከሻ ለትከሻ፣ ከገደብ ሳያልፍ እንደሚሆን፣ የሚገጨኝን ያህልም እንደምመልሰለት አሰብኩ።

ሳደርገውም አምርሬ ከተሳልኩ በኋላ ለቁርጡ ቀን መዘጋጀቱ ጊዜ ፈጀብኝ። የመጀመሪያው ነገር ዕቅዴን በምፈፅምበት ወቅት የተቻለኝን ያህል ደኅና ሰው መምሰል ሲሆን፣ ለዚህም የተሻለ ልብስ መልበስ ይኖርብኛል። ማን ያውቃል! ከዚያ የተራቀቀ የፒተርስበርግ ሕዝብ መሐል አጉል ነገር ሊፈጠር ይችላል። ደህና ልብስ ከለበስኩ ሰው ሊፈርድብኝ አይችኩልም። ከወታደሩም ጋር በአንድ ዓይን ይመለከቱኛል።

ከደሞዜ ላይ ብድር ወስጄ ጥቁር ጓንትና ባርኔጣ ገዛሁ። አስቤው ከነበረው አረንጓዴ ባርኔጣ ይልቅ ጥቁሩ ግርማ የሚያለብሰኝ መስሎ ታዬኝ። ሎሚ አይነቱ ባርኔጣ ዓይን የሚወጋ፣ እዩኝ እያለ የሚለፍፍ ይመሥላል ብዬ ተወኩት። ባርኔጣና ጓንቱን ከመግዛቴ በፊት አስቀድሜ ጥሩ ሸሚዝ አዘጋጅቻለሁ። አንዷ ጎደሎ ነገር ካፖርቴ ነበረች። ለነገሩ መጥፎ አልነበረችም፣ ስለብላትም ትሞቀኛለች። ሆኖም ግን ገበሬ የተጣጣፈና በላይ አንገትየዋ ያጌጠ ው በምጥማጥ ፀጉር በመሆኑ በለበስኳት ቁጥር ቀጣፊ ደላላ ታስመስለኛለች። ቢያንስ ፀጉሯን እንኳን አስነቅዬ መኮንኖች እንደሚለብሱት ካፖርት በቀበሮ ፀጉር መተካት የግድ ያስፈልገኛል። ለዚህ ስል ከመደብር መደብር ተመላልሼ፣ አንዲት በቀበሮ ፀጉር የተዋበች ኮሌታ ላይ ልቤ ወደቀ። ስጦይቅ ዋጋዋ ውድ ሆነብኝ። ከዚያም የኔን የምጥማጥ ፀጉር አንገትያ ሽጩ፣ ቀሪውን ከቢሮ አለቃዬ ከአንቶን ተበድሬ ለመግዛት አሰብኩ። አንቶን ለዘብ ያለ፣ ቁም ነገረኛና የረጋ ሰው ነው። ገንዘብ አያበድርም። ስራዬን ያገኛልኝ አንድ የሚያውቀኝ ሰው፣ ለአንቶን የኔን ጥሩ ሰራተኛነት አወድሶለታል። አንቶንን ብድር መጠየቅ የሞት ሞት መስሎኝ ከፋኛ

ተሰቃየሁ፤ ለሦስት ቀናት እንቅልፍ ባይኔ አልዞር አለ። ለነገሩማ ያኔ በወጉ ተኝቼ አላውቅም። ትኩሳት ጀመረኝ። ልቤ ይከፃኝና መምታቱን መተው ይቃጣዋል። ከዚያም ቆየት፡ ብሎ ድም! ድም! እያለ ይንፈራፈራል።

አንቶን ብድር ስጠይቀው ተገረመ። ግንባሩን ቋጥሮ በዝምታ እየተመለከተኝ ቆየና፤ ከክፍያ ቀን ሁለት ሳምንት በኋላ ያበደረኝን ከደሞዜ ቆርጦ እንደሚሰጠኝ ተስማምቼ፤ ፈርሜ፤ ገንዘቡን ወሰድኩ። እንዲህ እንዲህ እያለ ሁሉ ነገር ዝግጁ ሆነ። ውቡ የቀበሮ ፀጉር ከካፖርቴ አንገትያ ላይ ተተከለ፤ እኔም ለቁርጡ ቀን መዘጋጀት ጀመርኩ። አዩ፤ እንዲሁ በጭፍን ዘልዬ ድርግም ማለት የለብኝም። ሁሉም ነገር በዘዴና በርጋታ ቢሆን ይበጃል። ያም ሆኖ እንኳን ከብዙ ሙከራ በኋላ ተስፋ መቁረጥ ያንዣብበኝ ጀምሮ ነበር። ከመቶ አለቃው ጋር ደፍሬ ልላተም አቃተኝ። ከዚያ ሁሉ ዝግጅትና ውሣኔ በኋላ፤ ላልምረው ተገዝቼ ሄጄ፤ ከፊቱ ሳየው ሐሞቴ ፈስሶ እኔ ቀድሜ መንገድ እለቅና እሱ መፈጠራን ረስቶ መሠሥ ብሎ ያልፋል። ጭራሹን ልጠጋው ስል መፀለይ ጀመርኩ። እግዚአብሔር ቆራጥነቱን ሠጥቶኝ፤ የወጠንኩትን ያስፈፅመኝ ዘንድ። አልተላካልኝም። አንድ ቀን ታዲያ ሳላደርገው ላልመለስ አምርሬ ሄድኩና ያደረግኩት ነገር ቢኖር፤ ከፊቱ ስንዝር ሲቀረኝ ወኔዬ ፈረጠጠና እግሩ ስር ተደናቅፌ እንደጎማ ኳስ መንጠር ብቻ ነበር። እሱም በርጋታ ተራምዶኝ አለፈ። ያኔ ሌሊት ታምሜ አደርኩ። ሰውነቴ እንደእቶን ነደደ። አቃዠኝ። ተወራጩሁ።

ከዚህ በኋላ የሰቃዬ ፍፃሜ በተመኘሁት መንገድ መጣልኝ። ለነገሩማ ከፍፃሜው ቀን በፊት ይህን አደገኛ ዕቅዴን እርግፍ አድርጌ መተው እንዳለብኝ ወስኜ ነበር። ከዚያም ይህንን ከንቱ ደባዬን እንዴት እንደምተወው ለማየት ለመጨረሻ ጊዜ ወደኔቭስኪ ጎዳና ሄጄ ሳለሁ፤ ከሰውዬው ሦስት እርምጃ ሲቀረኝ በቅፅበት ቆረጥኩና

አይኔን ጨፍኜ ገሠገሥኩ። ትከሻ ለትከሻ ተላተምን! አንዲት ጋት ያህል እንኳን ፈቀቅ ሳልል እንደ እኩል በኩራት አለፍኩት። ሰውዬው ምንም ያልተፈጠረ ለማስመሠል ዞር እንኳን ብሎ አላየኝም። ማስመሰሉ እንደሆነ አልጠፋኝም። አሁንም ጥርጥር የለኝም። ለነገሩ በግጭቱ የተጎዳሁት እኔው ነኝ። ያ አይደለም ቁም ነገሩ። ፍሬ ነገሩ ዕቅዴን ማሳካቴና ክብሬን መጠበቄ ነው። ቅንጣት ፈቀቅ ሳልልለት እኩልነቴን አረጋግጫ፤ በብቀላ ጠጅ አንጀቴ ርሶ ወደቤቴ ተመለስኩ። በደስታ ተፍለቀለቅኩ። ድምፄን ከፍ አድርጌ እዜምኩ። ይህ ከሆነ ከሦስት ቀናት በኋላ ምን ውስጥ እንደገባሁ አልገልፅልዎትም። የዚህን መዕሐፍ የመጀመሪያ ምዕራፍ ካነበቡ መገንዘብ አያዳግትዎትም። ያ መቶ አለቃም ጥቂት ቆይቶ ወደ ሌላ አገር ስለተዛወረ፤ ከዚያ ወዲህ ሳላየው አሥራ አራት ዓመታት አልፈዋል። የት ደርሶ ይሆን? ዛሬስ ማንን ይሆን የሚረጋግጠው?

- 10 -

የመልከሰከስ በሽታዬ ገለል ሲልልኝ፤ ሁሉን የመጥላትና የመሰልቸት ዛር ይሰፍርብኛል። ነፍሴ ከፀፀትና ቁጭት እግር ስር ወድቃ ትላሽቃለች። ይህን አበላየን ልሸሸው ጥሬ ሲያቅተኝም ቀስ በቀስ ተላምጄው ቁጭ እላለሁ። የማልላመደው ነገር የለም። መላመድም ባይሆን ቢያንስ ልታገሠው መፍቀድ ይቻለኛል። በዚያ ላይ ደግሞ ሁሉን ከሚያሳምር ማምለጫዬ፤ ከላቀውና ከመልካሙ መናቤ ገብቼ አገግማለሁ። እንደኔ በህልምና በቅዠት የሚባክን ማንም የለም። ከጭልምልሟ ጎጆዬ ተወትፌ፤ አንዳንዴ ለሦስት ወራት ሳላሰልስ፤ ሳይታክተኝ በቅዠት ዓለም መዋዠቅ እችላለሁ። በዚያ ጊዜ ታዲያ፤ ለይሉኝታ በካፖርቱ አንገትያ የተሳቀቀው ግብዝ ሐሞተቢስ እንዳልመሰልዎ። ብቻዬን በምነግሥበት የራዕይ ዓለም፤ የከበርኩ ጀግና ነኝ። በዚህ ወቅት ያ ግድንግድ መቶ አለቃ ሊጎበኝኝ

ቢመጣ፤ እግሩን በደጃፌ እንዲያሳልፍ በጭራሽ አልፈቅድለትም።
ከፊቴ ቆሞ ማሠቡ እንኳን ይረብሽኛል።

ቅዠቶቼ ምን ነበሩ? እንዴትስ ከእነርሱ ርካታ ማግኘት ቻልኩ? ይህን አሁን ልነግርዎ ያዳግተኛል። ያኔ ግን በውነቴ ጠቅመውኛል። አሁንም ቢሆን አልፎ አልፎ በህልምና ቅዠት ነፍሴን አጠፋታለሁ። በተለይም ስልከሰከስ፤ ስዘቅጥና ከቆሻሻ ነገር ውስጥ ስርመጠመጥ ቆይቼ ልቤ በፀፀት እሾህ በምትወጋበትና ዓይኖቼ በእንባ በሚቀልጡበት ወቅት የማለም ማዕበል ይዞኝ ሲጓዝ ወዲያው በሐሴት፤ እንደጌሾ በሚያሰክር ደስታ ከመብከንከኔ ብዛት በውስጤ ቅንጣት እንኳን ምፀት ወይም በራስ መቀለድ አይገኝም። እምነት፤ ተስፋና ፍቅር ከእቅፋቸው ያገቡኛል። በተፃምር፤ ልቆጣጠረው በማልቸለው ኃይል አማካይነት ሁሉ ነገር ተንሠራፍቶ፤ አድጎና በልዕጎ የተንጣለለ፤ የመልካም፤ ለፍሬ የታጩ ምግባር ምዕራፍ ከፊቴ ወለል ብሎ ተከፍቶ፤ ልገባበት እንደምችል ጭፍን እምነት ከልቤ ውስጥ ይወለዳል። ይህ ምግባር ምን እንደሆነ በውሉ ባላውቀውም ዋናው ነገር ዝግጁ ሆኖ እንደሚጠብቀኝ ማወቄ ነበር። በመናብ ከንፍ መጥቄ፤ ነጭ ፈረስ እየጋለብኩ፤ አክሊሌን ደፍቼ ከመንግሥተ ሠማይ ጥልቅ እላለሁ።

ምክትልነትን ነፍሴ ትጠላለች። ለዚህም ነው የግርጌ ቦታዬን በእውን ሕይወቴ በአርምሞ የተቀበልኩት። በበኩሌ፤ በታላቅነትና በጭቃነት መሃል ያለውን ቦታ አልፈልገውም። ጉድ የሠራኝም ይኸው ነው። የውርደት ረግረግ በዋጠኝ ቁጥር ባንድወቅት ታላቅነቴ እየተፀናናሁ፤ ትውስታው ግሜን ያፀዳልኛል። (ለተራ ሰው ከፀያፍ ነገር ገብቶ መዳሸቅ አሳፋሪ ነገር ሲሆን፤ የታላቅ ሠው ክብሩ ግን በግም ከመበከል ስለሚያድነው ለጊዜው ቢዘፈቅበትም አይከፋም ብዬ የማስብ ይመስል።)

ስለውቡና ታላቁ ነገር ማሰብ የምጀምረው በክርፋት ማጥ
እየዳከርኩ መውጫው ሲጠፋብኝ መሆኑ ይገርመኛል። የዚህ ሃሳብ
መከሰት ብቻ ግን የልክስክሰነቴን ፍፃሜ አያበስርም፤ ከጥፋቴና
ከመርከሴ ጣዕም አፍልቆ ግሩም ቃናና መዓዛ ይጨምርበታል እንጂ።
ይህ ጣዕም የተቀመመው በተቃራኒ ነገሮች፤ በስቃይና ሰላም በሚነሳ
የማውጠንጠን አባዜ ነው። ይህ ሁሉ ታዲያ የረቀቀ ትርጉም ያለው
ይመስለኛል።

በነዚያ የራዕይ ጊዜያት በውስጤ ይፈስ የነበረው ፍቅር!
የዚያ ዓይነት ፍቅር በምኞትና በመናብ ዓለም እንጅ በእውን ለምንም
ዓይነት የሰው ልጅ ሁኔታ አይገጥምም። ሁሉ ሽጋ የሆነበት፤ ፍፃሜ
ሁሉ የሠመረበት። የቅዠቴ ሠጋር ፈረስ ዕፁብ ድንቅ ከሆነ
የሥነተበባት ዓለም፤ ከገጣሚዎችና ከደራሲዎች ለቃቅሜ ያሻሁትን
እንዲመስል የቀባሁት እንከን አልባ ሕይወት ከሰፈነበት ዓለም
ያደርሰኛል።

ለምሳሌ ከሰው ሁሉ በላይ ሆኜ ሁሉም ከፊቴ ለጥብለው እጅ
እየነሱኝ ታላቅነቴን ሲያወድሱና፤ የበደሉኝን ሁሉ ይቅር ስል
ይታየኛል። ሌላ ጊዜ ደግሞ ዝነኛ ባለቅኔ ወይም የቤተመንግሥት
ሹም ሆኜ የሚፈስልኝን የገንዘብ ጅረት ለችሮታ ስሰጥ አልማለሁ።
ከአድናቂዎቼ ፊት ራሴን እያጣጣልኩ ስናዘዝ፤ ኃጢአቴ ተራ ኃጢአት
ሳይሆን ለይምስል በድሪቶ የተሸፈነ ዕፁብ ድንቅ ነገር መሆኑን ሕዝብ
ሲመለከት አስባለሁ። እያለቀሱ ሲሰሙኝ፤ ከዚያም ጫማዬን ወዲያ
ብዬ በባዶ እግሬ፤ በባዶ ሆዴ መልካሙን ዜና ላሰራጭ ጉዞ ስጀምር
... ወዘተ ይታየኛል። ይህን እርስዎስ ያውቁት የለም?

ከሦስት ወራት በላይ ግን ቁጭ ብዬ በቅዠት መባከን
አልችልም። ከዚያ ወዲያ በሰው ጥማት የተኮማተረችው ነፍሴ ከሰው
መቀላቀል ይናፍቃታል። ለኔ ታዲያ ከሰው መቀላቀል ማለት የቢሮ

አለቃዬን አንቶንን መጎብኘት ነው። በሕይወቴ ለረጅም ጊዜ የቆየው ትውውቄ ከሱ ጋር ብቻ መሆኑ ይገርመኛል። እሱም ዘንድ እንኳን የምሄደው የህልም ዓለም ደስታዬ ሞልቶ መፍሰስ ሲጀምርና፤ ከልቤ የሚንተከተከው የሰው ፍቅር ባስቸኳይ ወጥቼ የሰውን ዘር እንዳቅፍ ሲገፋፋኝ ነው። ለዚያ ደግሞ ቢያንስ አንድ እንኳን ሰው ሊኖር ያስፈልጋል። አንቶን ከቤቴ በጊዜ የሚገኘው ማክሰኞ ዕለት ብቻ ነው። ስለዚህ የሰው ዘር ጥማቴን ከዚህ ቀን ጋር ማቆራኘት ነበረብኝ ።

አንቶን የሚኖረው አምስት ማዕዘን ከሚባል ሠፈር አራተኛ ፎቅ ላይ ሲሆን፤ አራት ትናንሽ ክፍሎች ያሉት ቤቴ ውስጡ ደብዛዛ ነው። ሁለት ቤቶች ልጆቹና ዘወትር ሻይ የምታፈላ እህቱ አብረውት ይኖራሉ። እቤቴ በሂድኩ ቁጥር የአሥራሶስትና የአሥራአራት ዓመት ቤት ልጆቹ እየተንሾካሾኩ ስለሚስቁብኝ በጣሙን አፍርና የምገባበት ይጠፋኝ ነበር። የቤቴ ባለቤት አንቶን ከጠረጴዛው ፊት በቆዳ የተለበደ ሶፋ ላይ ቁጭ ብሎ ከሁለት የሥራ ጓደኞቹ ጋር ያወጋል። ሁሉ የማገኛቸው እንግዶቹ እነኚያው ሁለቱ ሰዎች ነበሩ። ወጋቸው ስለቀረጥ ጉዳይ፤ ስለሸንጎ ክርክር፤ ስለደሞዝ ዕድገትና ንጉሱን ደስ ስለሚያሰኛቸው ነገሮች ብቻ ነበር። ከነርሱ ጋር ተቀምጮ ለአራት ሰዓታት እንደጅል ተለጉሜ ሳዳምጣቸው እቆይና፤ ከመሠልቸቴ ብዛት መላ አካሌ ደንዝዞ ላብ ላብ ይለኛል። ሆኖም ግን የአንቶን ቤት እንግድነቴ እንደጠቀመኝ አልከድም። አልፎ አልፎ የሚጎበኘኝን ከሰው ዘር አንገት ዘለህ ተጠምጠም የሚል በሽታዬን ይነቅልልኛል።

ሌላ ደግሞ እንደነገሩ የማውቀው፤ ሲሞኖቭ የተባለ ድሮ አብሮኝ የተማረ ሰው ነበር። ወትሮ ትምህርት ቤት የማውቃቸውና አሁን ግን የማልጠይቃቸው፤ መንገድም ላይ ሲያጋጥሙኝ ሰላም የማልላቸው ብዙ አሉ። የምሠራበትን ቦታ የቀየርኩትም ከእነርሱና እነርሱን ከሚያስታውሱኝ መራር የልጅነት ጊዜዬ ላንዴና ለመጨረሻ ጊዜ እለያይ ብዬ ሳይሆን አይቀርም። ያ ትምህርትቤቴና እነኚያ

የግዞት ዓመታት የተረገሙ ይሁኑ! ከትምህርትቤት ወጥቼ ነፃነቴን እንደተቀዳጀሁ እዚያ ካወቅኋቸው ሁሉ ጋር ተቆራረጥኩ። ከነኚያ ሁሉ ልጆች ሁለት ወይም ሦስት ብቻ ናቸው እስካሁን ሰላምታ የማልነፍጋቸው። ከእነርሱም 'አንዱ ሲሞኖብ' ነው። ሲሞኖብ በትምህርቱ እምብዛም አልነበረም። ዝምተኛና ልዝብ ነበር። በአንዳንድ ነገሮች ላይ የነበረውን የግል አመለካከቱንና ግልፅነቱን ተመልክቼ በአንድ ወቅት ቀርቤው ነበር። ለጥቂት ጊዜም ያህል በጓደኝነት ጡፈናል፤ ወዲያው ግንኙነታችንን ውርጭ ወረሰው እንጂ። ዛሬ ታዲያ የዚህ ትውስታ እየረበሸውና፤ ወትሮ ያየብኝ እኩይነቴ ያልለቀቀኝ እየመሠለው የሚጠላኝና የሚርቀኝ ይመስለኛል። ቢሆንም ግን እኔ ዓይኔን ጨፍኜ እቤቱ መሄዴን ቀጠልኩ።

አንድ ሐሙስ ቀን፤ የአንቶን ቤት ለእንግዶች በሚዘጋበት ዕለት፤ ሲሞኖብን አስታወስኩት። ወደቤቱ እያመራሁ ሳለሁም ሲሞኖብ የእኔ ከአጠገቡ መሆን እንደሚያውከውና፤ መሄድ እንደሌለብኝ ተሰማኝ። ነገር ግን ይህን መሣይ የሃሳብ ሹክታዎች ለክፋት ይመስላል ልሸሸው ከሚገባኝ ነገር ጎትተው ስለሚያላጉኝ፤ ሳላመነታ ቀጥ ብዬ ወደቤቱ አመራሁ። ለመጨረሻ ጊዜ ያየሁት ከአንድ ዓመት በፊት ነበር።

ሁለት የቀድሞ አብሮተማሪዎቼንም ከሱ ጋር አገኝኋቸው። ሰገባ ከፍ ያለ ቁም ነገር የሚወያዩ ይመስላሉ። የኔን መኖር ከምንም አልቆጠሩት። ካየኋቸው ዓመታት ሰላለፉ እኔን ችላ ማለታቸው ደነቀኝ። ከክፍሉ ዝንብ የገባ ያህል እንኳን ልብ አላሉኝም። ትምህርት ቤት ሃላሁ ልጆች ሁሉ ቢጠሉኝም እንኳን፤ ይህን የመሠለ የንቀት ኮሶ ተግቼ አላውቅም። በስራዬ ጥሩ ደረጃ አለመድረሴ፤ የለበስኩት ድረቶዬና፤ ባጠቃላይ ወድቄ መቅረቴ በእነርሱ አመለካከት የዋጋቢሰነቴ ምልክት በመሆኑ እንደናቁኝ

ገባኝ። ይህን የመሠለ ውርደት ተቀብቶ ግን ይሁን ለማለት አልተዘጋጀሁም ነበር። ሲሞኖብኝ ሲያየኝ ጭራሹን የተገረመ መሠለ። ለነገሩ ከቤቱ ባየኝ ቁጥር ይገርመዋል። በሁኔታቸው ግራ ተጋብቼ፣ ቅስጫ ተሰብሮ፣ ሲከፋኝ ተቀምጬ ወሬያቸውን ማዳመጥ ጀመርኩ።

እንደዚያ በተመስጦ የሚወያዩት፣ ወደሌላ ክፍለሃገር በቅርቡ ለሚሄደው እዝቪርኮቭ ለሚባል ጓደኛቸው በማግስቱ የመሸኛ ራት ስለማዘጋጀት ነበር። አቶ እዝቪርኮቭም የኔው አብሮተማሪ ነበር። ትምህርታችንን ልንጨርስ ስንቃረብ ነበር እሱን መጥላት የጀመርኩት። የአንደኛ ደረጃ ተማሪዎች ሳለን እዝቪርኮቭ መልከመልካም፣ በሁሉ የተወደደ፣ ሲፈነጥዝና ሲቦርቅ የሚመሸለት ልጅ ነበር። ያኔ እንኳን ደስተኛና መልከመልካም በመሆኑ ብቻ ነበር የጠላሁት። በትምህርቱ ድሮም ደካማ ነበር። እየቆየ ይባሉን ተስፋቢስ ቢሆንም። ግን በታዋቂ ዘመዶቹ ምክንያት ያለችግር ትምህርቱን ጨርሶ ለመመረቅ በቃ። ትምህርቱን በጨረሰበት ዓመት፣ ትልቅ ርስት ከሁለት መቶ ገባሮች ጋር ወርሶ በኛ በድሆቹ ላይ ይወጣጠርና ይበጣጠስ ጀመር። ገራገር ቢሆንም እንኳን ብልግናው ልክ አልነበረውም። የዚያን ጊዜ ተማሪዎች ጥራዝ ነጠቅ የኩራትና የራስ ክብር ሥሜታቸው እንኳን እዝቪርኮቭን ከመለማመጥና ጫማውን ከመሣም አላዳናቸውም። ጉራው እየናረ በሂደም ልክ አጃቢውና አወዳሹ በዛ። አሁን ሳስበው፣ ያ እዝቪርኮቭን ከቦ የሚያጨበጭብ ተማሪ ሁሉ ከሱ ጥቅም ያገኝ መሥሎት ሳይሆን፣ እንዲያው ተፈጥሮ ስላደለችውና ስለሞላለት አድናቆቱን በማጎብደድ ማሳየቱ እንደነበር ይገባኛል።

ከዚያም አልፎ እዝቪርኮቭ በመካከላችን የማጎበረሰብ ሥነምግባር አዋቂ ተደርጎ ይገመት ነበር። ይህ ነበር እኔንም በንዴት የሚያቃጥለኝ። ድፍረት የተሞላበት ቃጭል ድምፁን፣ ያለእፍረት

የሚዘራቸው ወዛቸው የተሟጠጠ የራሱን ቀልዶች ማድነቁን፤
 ቢያምርም እንኳን ቂልነት የተቀባ (ሆኖም የአእምሮ ልቀት
 በሚነበብበት ፊቴ ብለውጠው የምወደው) ፊቱን፤ ግዴሌሽነቱን፤
 ሁሉን ጠላሁት። ወደፊት ስላቀዳቸው የፍቅር ምርኮዎችና፤ በዚያ
 ሳቢያ ስለሚከተሉት በርካታ ፍልሚያዎች ጉራውን ሲነፋ መስማት
 አንገፈገፈኝ። ትዝ ይለኛል አንድ ቀን በእረፍት ሠዓት ስለወደፊት
 ዕቅዱ ለጓደኞቹ እያወራ፤ ፀሐይ እየሞቀች እንደምትቦርቅ ቡችላ
 ተቀናጣና፤ ከእርስቱ የምትገኝ አንዲትም ገጠሬ ልጃገረድ ከሱ
 ወጥመድ እንደማታመልጥ ሲዝት ሰምቼው፤ ከዘወትር ልጉምነቴ
 ተፈትቼ ልክ ልኩን ስነግረው። « እነዚያ ሪዛም ገባሮቹ በዚህ ሳቢያ
 ቢያምፁ፤ እያንዳንዳቸውን አስገርፌ ግብራቸውን እጥፍ አደርገዋለሁ! »
 ብሎ ሲፎክር እንስሶቹ ሲስቁለት እኔ ተጋፈጥኩት። የወረድኩበት
 ለገጠሬዎቹ ኮረዶች አዝኜ ሳይሆን እዝቼርኩኝን የመሠለ አልባሌ
 ሰው ሲሳቅለት በማየቴ ነበር። ጥሩ አድርጌ መለስኩለት።
 እዝቼርኩኝ ግን ደደብ ቢሆንም በቀላሉ የማይከፋ እፍረተቢስ ነውና
 ድንፋታዬን ስቆ አለፈው። ሙከራዬ ሳይሳካልኝ፤ የተሳቀለት እሱ
 ብቻ ሆኖ ቀረ። ከዚያን ቀን ጀምሮ እንደቀልድ እያደረገ በነገር
 ይኮረኩመኝ ጀመር። እኔ ግን ቂሜን በሆዴ ቋጥሬ፤ በይምሰል
 ንቁት ልጓም ተሸብቤ መልስ አልሰጠሁትም። ከተመረቅን በኋላ
 ሊቀርበኝ መሞከሩ ራሴን ስላሞካሸልኝ ፊት አልነሳሁትም ነበር።
 ሆኖም ግን የማይቀረውን ወዲያው ተቃቅረን ተራራቅን። ከዚያ
 ቆየት ብሎ በኮሌኔልነት መሾሙንና ጋጠወጥ አኗኗር መጀመሩን
 ሰምቼ ነበር። ኋላም ስለደረሰበት ማዕረግ ወሬ ደርሶኛል። መንገድ
 ላይ እያየኝ ሠላምታ ሲነፍገኝ እኔን ከመሠለ ትቢያ ጋር ሰላምታ
 በመለዋወጥ ደረጃውን ሲያራክስ መታየት ፈርቶ እንደሆነ ገብቶኛል።
 አንዴ ደግሞ ከቴያትር አዳራሽ አንደኛ ደረጃ ክፍል ውስጥ
 ተቀምጦ፤ የማዕረግ መለያውን ከትከሻው ኮልኩሎ፤ የአንድ የሽማግሌ
 ጄኔራል ሴቶች ልጆች ፊት ሲያጎበድድና ሊነጠፍላችሁ ሲል ሳየው፤
 ትምህርቱን በጨረሰ በጥቂት ዓመታት ውስጥ ራሱን መረን

መልቀቁን ተመለከትኩ። ምክንያቱም፣ ምንም እንኳን ያኔም መልካምነቱና ግርማ ሞገሱ ባይጠፋም፣ አካሉ ረግቦና ከብዶ ነበር። ሰላሳ ሲሞላው ሥቡ እንደሚንጠለጠል ጥርጥር አልነበረኝም። ታዲያ የወትሮ አብሮተማሪዎቼ ሪት ለማዘጋጀት ደብ እንቅ የሚሉት ለዚህ እዝቪርኮቭ ነበር። ራሳቸውን የሱ እኩል አድርገው ባይመለከቱም እንኳን፣ በእነዚያ ሦስት ዓመታት ከእዝቪርኮቭ ጋር የነበራቸውን ዓደኝነት ጠብቀዋል።

ሲሞኖቭ ቤት ከመጡት መሐል እንደኛው ፌርፊችኪን የተባለ በሰው መቀለድና ማሾፍ የሚወድ ድውይ ጦጣ ፊት ነው። ከልጅነታችን ጀምሮ አምርሬ የምጠላው ዋነኛ ጠላቴ ነበር። ፌርፊችኪን በልቡ ቦቅቧቃ ሆኖ ሳለ ጀግና መላይ፣ አይናውጣ ጥፋራም ነው። እሱ ነበር ከእዝቪርኮቭ አጃቢዎች አንዱ። እዝቪርኮቭን ማዘል የሚቃጣው ቢጠቅመኝ ብሎ ነበር። እንዳንዴም ገንዘብ ይበደረዋል። ሌላው ሲሞኖቭ ቤት ያገኘሁት ትሩዶሊቦቭ በምኑም እገሌ የማይሉት ተራ ወታደር ነበር። ቁመቱ ዘለግ ያለና ፊቱ ቅዝቃዜ የለበሰ፣ ለሃብትና ለሹመት የሚያደገድግ፣ ከጧት እስከማታ ስለዕድገትና ደሞዝ ቢያወራ የማይታከተው ሰው ነው። የእዝቪርኮቭ የሩቅ ዘመድ በመሆኑ በመካከላችን ለየት ያለ ቦታ ተሰጥቶት ነበር። ከምንም ስላልቆጠረኝ ትህትና ቢነፍገኝም ብዙም አልተከፋሁም።

«መልካም» አለ ትሪዶሊቦቭ። «እያንዳንዳችን ሰባት ብር ብናዋጣ በሃያ አንድ ብር ጥሩ እራት መብላት እንችላለን። እዝቪርኮቭን ግን አናስከፍለውም።»

«ልክ ነህ፤ እኛ ጋብዘን አናስከፍለውም» ቢል ተስማማ ሲሞኖቭ።

«በርግጥ እነሹርኮሽ ዝም ብሎ ስንከፍል የሚያይ ይመስላችኋል? በጨዋነቱ ግብዣችንን ይቀበላል፤ ኋላ ግን በራሱ ገንዘብ ስድስት ወይ ሰባት ጠርሙስ መጠጥ ማዘዙ አይቀርም» አለ ፌርፊችኪን በጌታው ርስት እንደሚከራራ አገልጋይ።

«ሰባት ጠርሙስ ለሶስታችን?» ሲል ጠየቀ ትሩዶሊቦቭ። ልብ ያለው የጠርሙሱን ሰባት መሆን ብቻ ነበር።

«እሺ እንግዲህ። ሦስታችን፤ ከእነሹርኮሽ ጋር አራት ነን። ሃያአንድ ብር። ነገ ከፓሪስ ሆቴል፤ ልክ በአሥራአንድ ሰዓት» የዝግጅቱ አቀናባሪ ሲሞኖቭ በዚህ ውይይቱን ደመደመ።

«ለምን ሃያ አንድ ብቻ? እኔ ስጩመር ሃያስምንት ብር አይሆንም?» ስል ጠየቅኩ። ከባህር ሆዴ የተቀጣጠለውን የቁጣ ሞገድ ለማመቅ እየሞከርኩ፤ እያቃተኝ።

ይህ ያልጠበቁት ቀላቅሉኝ ማለቴ በአይናቸው ከፍ ሊያደርገኝ የሚችል ጥሩ ዘዴ መስሎ ታየኝ።

«አንተም መምጣት ትፈልጋለህ?» ሲሞኖቭ ቅሬታውን ሳይደብቅ ዓይኖቼን ወዲያ ብሎ ጠየቀኝ። እንደሱ ጠንቅቆ የሚያውቀኝ የለም።

«እንዴ! ባልሳሳት እኔም እኮ የድሮ አብሮተማሪያችሁ ነበርኩ! ገለል ስታረጉኝ አይከፋኝም?» ብዬ ገነፈልኩ።

«የት ብለን እናግኝህ?» ሲል ፌርፊችኪን ተመናጫቀ።

«ከእዝቤርኮቭ ጋር ተቀያይማችሁ የለም?» ሲል ተቀጠለ ትሩዶሊቦቭ ግንባሩን ከስክሶ። እኔ ግን አንዴ ካሰብኩት ሙጭጭ ብዬ አልለቅም አልኩ።

«ያን ማንም ሊፈርድ አይገባውም» ስል መለስኩ ድምጺ እየተብረከረከ። ምን እንደነካኝ ፈጣሪ ያውቃል። «መምጣት የምፈልገው በዚህ በመቀያየማችን ምክንያት ቢሆንስ?»

«በል እንግዲህ! አንተ እንደሆንክ ምንህም የማይጨበጥ ነህ» አለኝ ትሩዶሊቦቭ ከናፍሩን በደረቅ ፈገግታ ለጥጦ።

«እሺ ስምህን ጨምር» ሲል ወሰነ ሲሞኖቭ ወደኔ ቦር ብሎ «ነገ፣ በአሥራአንድ ሰዓት፣ ከፓሪስ ሆቴል፣ እንዳትረሳ።»

«ገንዘቡስ?» ሲል ፌርፊችኪን ሲሞኖቭን ጠየቀው፣ ድምፁን ዝቅ አድርጎ። በጥያቄው ሲሞኖቭ እንኳን ሲሸማቀቅ አይቶ ደንገጥ አለ።

«እሺ መልካም። ይህን ያህል መምጣት ከፈለገ ይምጣ» ብሎ ትሪዶሊቦቭ ከተቀመጠበት ብድግ አለ።

«ይህ እኮ ግን የኛ የቅርብ ጓደኞች እንጂ የሕዝብ ስብሰባ አይደለም! ያንተ መምጣት አያስደስተን ይሆናል» አለኝ ፌርፊችኪን ባርኔጣውን እያነሳ።

ወጥተው ሄዱ። ፌርፊችኪን ደህና ዋል ሳይለኝ ሾለከ። ትሩዶሊቦቭ ሳያየኝ ራሱን ነቅንቆ ወጣ። ከኔ ጋር የቀረው ሲሞኖቭ ብቻ ነበር። ቆሞ በመገረም እያየኝ ተቀመጥ አላለኝም።

«ህም . . . ደህና . . . ያው ነገ እንግዲህ። ገንዘቡን አሁን ልትሰጠኝ ትፈልጋለህ? ማለቴ . . . እንዲያው ማን ያውቃል» ሲል አጉተመተመ የሚለው ጠፍቶበት። ከው አልኩ። በጥያቄው ሃፍረት እየገረፈኝ ሳለ ከሲሞኖቭ ድሮ የተበደርኩት አሥራአምስት ብር ትዝ አለኝ። አልከፈለው እንጂ መበደሬን እንዳልረሳሁ እግዚአብሔር ያውቃል።

«እንደምታውቀው እዚህ ስመጣ ስለራቱ የማውቀው ነገር አልነበረም። ያኛውን . . . ሳልከፍልህ በመቅረቴ ይቅርታ . . . »

«አይ ግዴለም! ምንም አይደል። ነገ እዚያው ስንገናኝ ትከፍላለህ። እንዲሁ ማወቅ ፈልጌ ነው። ችግር የለም. . . » አለኝና በመረበሽ መንቆራጠጥ ጀመረ። ወለሉን በተረከዙ እየወገረ ወዲያ ወዲህ ሲመላለስ ለሁለት ድቂቃ ያህል ዝም ብዬ አስተዋልኩትና «የምትሄድበት አለህ?» ስል ጠየቅኩት።

«አይ የትም አልሄድ» አለና ወዲያው መለስ ብሎ «አ! ረስቼው . . . አዎ አንድ የምደርስበት ጉዳይ አለኝ . . . ለነገሩ ከዚህ ብዙም አይርቅ » አለኝ እንደማባበል አድርጎ።

«እንዴ? ምን ነካህ ለምን አትነግረኝም ነበር ታዲያ?» ስል ብድግ ብዬ ባርኔጣዬን አፈፍ አደረግኩ። ይህን ስናገር ነፃነት የሞላበትና ለቀቅ ያለ ሁኔታዬ ለራሴ እንኳን አስገርሞኛል።

«እዚሁ አካባቢ ነው እኮ . . . » አለ ሲሞኖቭ ወደበፋ ሳመራ እየተከተለኝ። ያልነበረ ሽርጉዱ በጭራሽ አላማረበትም። «ያው ነገ ልክ በአሥራአንድ ሰዓት» አለኝ ጮክ ብሎ ከጓላዬ። በመሄዴ እፎይታ አግኝቷል። የእኔም አንጀት በንዴት ገሞራ መጠ በስ ጀምሯል።

«ምን ነካች? ምን ሰይጣን ሰፈረብኝ?» አልኩኝ እግሬ ከበሩ አልፎ መንገዴን እንደጀመርኩ። «ለዚያ ወሮበላ? ለዚያ አሣማ እዝቼርኩሽ? አልሞክራትም! መሄድ በጭራሽ አይታሰብም! ሁሉም ገደል ይግቡ! ከነሱ ጋር አልተቆራኝሁ። ሀሣቤን መለወጤን ነገ ለሲሞኖቭ በደብዳቤ አላውቀዋለሁ።»

በንዴት የተቃጠልኩት ግን ከራቱ እንደማልቀር ውስጤ ስላወቀው ነበር። እንዲሁ ለከፋት እንደምሄድ ጥርጣሬ አልነበረኝም። መሄዴ አጉልና አሣፋሪ መሆኑ እየገባኝ፤ እንደማልቀር ግን ተረድቼዋለሁ።

ለነገሩማ መሄዴን ሊያሰናክል የሚችል ችግር አለ። ገንዘብ አልነበረኝም። የነበረችኝ ዘጠኝ ብር ናት። ከዚያችው ላይም ሰባቷ ቀን ቀን ለሚያገለግለኝ ለአፖሎን የወር ደሞዙ ይከፈልባታል። አፖሎንን ካወቁት ደግሞ ደሞዙን ማዘግየት የማይሞከር ነገር ነው። ስለዚህ ርጉም ፍጡር፤ ስለዚህ የሕይወቴ ነቀርሳ፤ ጎላ አወጋዎታለሁ። ይሁንና አፖሎንን ደሞዙን ከልክዬም ቢሆን ከነገው ራት አልቀርም።

የዚያን ዕለት ማታ የሚዘገንኑ ሕልሞች ላይ አደርኩ። ሲመሻሽ ጀምሮ በትምህርት ቤት ያሳለፍኳቸው የግዙት ዓመታት ከሃሳቤ ሰርገው አልለቅም አሉኝ። የሚያሳድጉኝ የሩቅ ዘመዶቼ ነበሩ ከትምህርት ቤት ወስደው የጣሉኝ። ከዚያ በኋላ አይቻቸው አላውቅም። በሰድብ፣ በወቀሳና በማጥላላት አላሸቀው፣ ብቻዬን ከትምህርት ቤት ትተውኝ ሲሄዱ፣ በዚያ ለጋ ዕድሜዬ እንደትልቅ ሰው መተከዝና አካባቢዬን በዝምታና በጥርጣሬ መመልከት ልማዴ ሆኖ ቀረ። ልዩነቴ አልገባ ያላቸው የትምህርት ቤቱ ውሪዎች ያለርኅራኔ መቀለጃቸው አደረጉኝ። እንደነርሱ በቀላሉ ከሌሎች መገዳኝትም ሆነ፣ ሲሳለቁብኝ በትዕግስት ማለፍ ባለመቻሌ ሁሉንም

ወዲያው ጠላጃቸው። ራሴን ገለል አድርጌ፤ ኩራት ባስመሰልኩት ብቸኝነት ተጠቅልዬ፤ ከዘበት አለንጋቸው ለማምለጥ ሞከርኩ። ጭካኔያቸው አንገፈገፈኝ። በፊቴና በአካሄዴ ቀለዱብኝ። ድንቁርናቸውን የሚለፍፍ ገፅታቸውን ኮልኩለው ተላለቁብኝ። እኛ ትምህርት ቤት የእያንዳንዱ ተማሪ መልክ በያመቱ ይብሱን ድድብና እየተጠናወተው ይሄዳል። መልካቸው የማረ ልጆች ይመጡና ጥቂት ቆይተው ነሁላላ፤ ማስጠሎ ሆነው ያርፉታል። ገና በአሥራስድስት ዓመቴ ዝም ብዬ በመገረም አያቸው ነበር። በአእምሯቸው ተልካሻነት፤ በምግባራቸው፤ በጨዋታቸውና በወሬያቸው አልባሌነት እደነቅ ነበር። አስፈላጊ የሆኑ ነገሮችን ባለማወቅ በድንቁርና ተጠምደው፤ በውን ጠቃሚ ለሆኑ አቢይ ጉዳዮች ቅንጣት እንኳን ደንታ እንደሌላቸው ሳውቅ፤ የበታቼ አድርጌ አያቸው ጀመር። ለዚህ ያበቃኝ ግን የተገፋና የተረገጠ የራስ ክብሬ አልነበረም። ሕይወትና ምሥጢሯ በግልፅ አልተከሰተችላቸውም ነበር። ይህ ነበር የሚያበሳጨኝ፡- ቁልጭ ያሉ ግልፅ የየዕለት ጭብጥ ነገሮችን ሁሉ በድንግዝግዝ መነፅራቸው እየተመለከቱ፤ አንድ የሚያመልኩት ነገር ሹመትና ሽልማት ብቻ መሆኑን ማወቄ።

ሐቅ ሲገፋና ሲረገጥ በጭካኔ መላቂያና መሣለቂያ ያደርጉታል። የማዕረግና የአዋቂነት ልዩነት አይታያቸውም። በአሥራስድስት ዓመታቸው ስለሹመትና ምቹት ያወራሉ። በርግጥ የዚህ ሁሉ ስንኩልነት መንሥኤው በልጅነታቸው የከበረቸው መጥፎ ምላሌዎች ናቸው። ይህ ሁሉ ሥር ያልሰደደ ክፋትና ተንኮል መሆኑንና፤ ከከይሲነታቸው ጀርባ እምቡጥነታቸው መኖሩን ባይምልጅነታቸው እምብዛም ደስ የማያሰኝ፤ በሥርዓት አልባነት የተለወሱ መሆናቸው አሳዘነኝ። ምናልባትም እኔ ከነሱ የከፋሁ ብሆንም አጥብቄ ጠላጃቸው፤ እነርሱም ጥላቻዬን ሰፍረው መለሱልኝ። እንዲወዱኝ ብዬ ያደረግኩት ነገር አልነበረም። ሲወድቁና ሲዋረዱ ማየት ነበር የምመኘው። ከስድብና ከግልምጫቸው አመልጥ ብዬ

ትምህርቴ ላይ ተጠመጠምኩበትና ወዲያው ከምርጥ ተማሪዎቹ አንዱ መሆኔን ሲያዩ ገረማቸው። ጳላም ከችሎታቸው በላይ የሆኑ መፃህፍትን ማንበቤንና ሰምተዋቸው የማያውቁ፣ ትምህርት ቤት ያልተማርናቸውን ነገሮች ማወቁን ተረዱ። በዚህ እየደነቃቸው ሊቀልዱ ቢሹም፣ አስተማሪዎቹ እንኳን ሲያወድሱኝ አይተው ሊቅነቴን ተቀበሉት። ጥላቻቸው ተዳፍኖ፣ ግንኙነታችን ሻካራና ቀዝቃዛ ቢሆንም ቅሉ፣ ስድባቸውን ገቱልኝ።

ጊዜ እየገፋ ሲሄድ ብቸኝነት አንገፈገገኝና የሰው ጥማቴ በረታብኝ። ከጥቂት ልጆች ጋር ጓደኝነት ለመመስረት ብሞክርም የአፍታ ጓደኝነታችን ስንክሳር የበዛበት ጠማማ ነገር ይሆንና ሳይቆይ ይፈርሳል። አንዱ ጓደኛዬን ያደረግኩት ትዝ ትለኛል። ከላይ በጓደኛ መሻት የተቃጠልኩ ብሆንም ከውስጤ የፈላጭ ቆራጭነት ሰይጣን ነበረና፣ የዚህን ልጅ ነፍስና ስጋ መግዛት ፈለግኩ። የሚያውቀውንና የከበበውን ነገር ሁሉ አክ እትፍ ብሎ እንዲተው ጎተጎትኩት። ትንፋሽ በማይሰጥ እፍ ያለ ጓደኝነቴ አስጨነቅኩት፣ አስፈራራሁት፣ አስነባሁት፣ አወራጩሁት። ምንም የማያውቅ ጭምትና ታማኝ ልጅ ነበር። የተመኘሁት፣ ልማርከውና ልገዛው ብቻ እንደሆነ ሁሉ፣ ራሱን ጠቅልሎ ከእጄ ሲያስገባልኝ ጊዜ ጠላሁትና አከላፍተው ጀመር። አዎ እሱ ከሌሎቹ የተለየ ነበር። ሁሉም እንደሱ ቢሆኑ ኖርማ የሁሉ ገዢ በሆንኩ። ከትምህርት ቤት ተመርቄ ሰወጣ መጀመሪያ ያደረግኩት ነገር ከማውቃቸው ሁሉ ጋር ላንገናኝ እንድለያይ ከሰለጠንኩበት የሙያ ክፍል መልቀቅ ነበር። ያለፈውን ረግሜ በትቢያ ልሸፍነው። ከዚያ ሁሉ በኋላ ታዲያ ወደ ሲሞኖቭ ቤት የሚወስደኝ ምን እንደሆነ አላውቅም።

ሁሉ ነገር ባንዴ ሊሳካ የተቃረበ ይመስል በማለዳ ራሴን ከእንቅልፍ እቅፍ አላቅቄ ከአልጋዬ ተፈናጥሬ ዱብ አልኩ። ሕይወቴ ከወላኝ ምዕራፍ ጠርዝ የደረሰች፣ ታላቅ ነገር የዚያን ዕለት

የሚወለድ መሠለኝ። ከውጭ ከሚከሰቱ ነገሮች ባለመላመዴ፣ ረባም አልረባም አንድ ነገር ሲፈጠር፣ በሕይወቴ ትልቅ ለውጥ የሚያስከትል ይመስለኛል። እያቁነጠነጠኝ ወደሰራ ሄድኩና ለመዘጋጀት ብዬ ከዘወትሩ ሁለት ሠዓት ቀድሜ ወጣሁ። ከሆቴሉ ቀድሜ መገኘት የለብኝም። ከሌሎቹ በፊት ከደረሰኩ፣ በግብዣው ከልክ በላይ የቋመጥኩ ይመስልብኛል።

ጫማዎቼን ራሴ ለሁለተኛ ጊዜ ወለወልኳቸው። አገልጋዬ አፖሎን ጫማ በቀን ሁለት ጊዜ መወልወል ብልግና ነው ይላል። ቢሞትም በጅ እንደማይለኝ ስላወቅኩ አልጠየቅኩትም። ከዚያም ልብሶቼን መረመርኳቸውና ያረጁ፣ ያፈጁና የተጎላቆሉ መሆናቸውን አየሁ። ራሴን በጣሙን ችላ ብዬዋለሁ! አንድ የሚሻለው የሰራ የደንብ ልብሴ ነበር። እሱን ለብሼ ለእራት መሄዴ ግን አይታሰብም። ይባስ ብሎ ከሱሪዬ ጉልበት ላይ ትልቅ ቢጫማ ነጥብ ቁጢጥ ብሏል። ይህ ብቻ ከአሥር እጅ የራስ ክብሬ ዘጠኙን እንደሚሰርቀው አወቅሁት። በሌላ በኩል ደግሞ ይህን ማሰቤ ግብዝነት መሆኑ ተሰማኝ «አሁን የሃላብ ጊዜ አይደለም፤ የዕውን ሕይወት ከፊቴ ተጋርጣለች» እያልኩ ራሴን መቀስቀስና በፍርሃት መጎነጥ ጀመርኩ። የነገሩን ሁሉ ምንነት ከልክ በላይ ማጋነኔ ይታወቀኝ ነበር። ግና ምን በጀኝ? ምኔንም መቆጣጠር ተስኖኝ፤ ወባ እንደያዘው ሰው መንዘፍዘፍ ጀምራለሁ። ያ እዝቪርኮቭ የሚሉት አሣማ ሲያየኝ እንዴት በንቀት እንደሚመለከተኝ፣ ያ ጡንቻራስ ትሪዶሊቦቭ በደረቅ ሃፍረተቢስ ዘበት እንደሚገመግመኝ፣ ያ ተባይ ፌርፊችኪን ከእዝቪርኮቭ ፊት ሽርጉድ እያለ እንደሚሰቅብኝና፣ ሲሞኖቭ ይህን ሁሉ አስተውሎ እንደሚረዳ፣ ግብዝነቴንና ሃሞተቢስነቴን አውቆ በልቡ ከትቢያ እንደሚቆጥረኝ በተስፋ መቁረጥ አሰብኩት። የሁሉም ነገር ምናምንቴነት ቁልጭ ብሎ ታዩኝ።

ብቀር ሳይሻል አይቀርም፤ ከመቅረቴ በፊት ግን ሰማይና ምድር ሊያልፉ ይገባል። አንድ ነገር ማድረግ ካሰብኩ እስከጭንቅላቴ ሳልሰጥምበት አልተወወም። ሳላደርገው ብቀር፤ «ሸሽተህ አረፍከው? ከሕይወት ደጃፍ ፈረጠጥክ!? ወኔ አጥሮህ ደነበርክ!? » እያልኩ እስተሕይወቴ ፍፃሜ በራሴ እዘብታለሁና። ነኝ ብዬ ያሰብኩት በቅቧቃ አለመሆኔን ለራሴ ማረጋገጥ ነበረብኝ። ነፍሴ በፍርሃት ሽብር እየራደች ሳለች፤ ድል ሰቀዳጅ፤ ፈላጭ ቆራጭ ስሆን፤ ሳዛቸውና ሲቀበሉኝ፤ ሌላው ቢቀር የአእምሮዬን ልቀትና የማይታበለው እውቀቴን አይተው ሲወዱኝ አለምኩ። እዝቪርኩሽን ዋጋውን ሰጥቼው እርግፍ አድርገው ትተውት ሐፍረት ተከናንቦ ከዳር ተቀምጦ ታዩኝ። ከዚያ በኋላ ምናልባት ታርቄው ለአዲሱ ጓደኝነታችን ፅዋችንን እናጋጭ ይሆናል። እንዲህ እያሰላሰልኩ ሳለሁ ታዲያ፤ ይህን የመሰለውን ትርፂት እንደማልፈልገው፤ ልገሰፃቸውም ሆነ ላሸንፋቸው፤ ላቀርባቸውም ሆነ እንዲወዱኝ ሳደርግ እንደማልሻ ጥሩ አድርጌ አውቀው ነበር። ያለምኩት ቢሳካም እንኳን ሁሉም በጠጠር የምለውጠው ከንቱ ነገር እንደሆነ በልቤ ጥርጣሬ አልነበረም። ያ ቀን ቶሎ እንዲያልፍ እየፀለይኩ፤ በሰቀቀን መስኮቴን እየከፈትኩ፤ የሚወርደውን ግራጫ በረዶ ማስተዋል ቀጠልኩ።

በመጨረሻ አሮጌው የግድግዳ ሰዓቴ አሥራአንድ ሰዓት ሞላ ሲል ተንቋቋ። ባርኔጣዬን ብድግ አድርጌ፤ የአፖሎንን ዓይን ሸሸቼ፤ አልፈው ውልቅ ብዬ ወጣሁ። አፖሎን ከጧት ጀምሮ ደሞዙን እንድከፍለው ሲጠብቅ ነበር። ከትእቢቱ ብዛት ግን አፍ አውጥቶ አልጠየቀኝም። የቀረችኝን አምሣ ሳንቲም ለጋሪ ነጂ ከፍዬ እንደጌታ እየተንፈሳሰስኩ ወደ ፓሪስ ሆቴል አመራሁ።

ቀድሜ እንደምደርስ ማወቁ አልገደደኝም። ስደርስ እንዳቸውም ካለመኖራቸው ሌላ ለራት የተያዘውን ክፍል እንኳን ማግኘት አልቻልኩም ነበር። ጠረጴዛውም አልተዘጋጀም። ምን ማለት ነው? አስተናጋጆቹን ጠያየቅኩና ራቱ ለአሥራአንድ ሰዓት ሳይሆን ለአሥራሁለት ሰዓት እንደታዘዘ ነገሩን። አፍሬ የምግብ ክፍል ሃላፊውን ስጠይቀውም ይህንኑ አረጋገጠልኝ። ሰዓቱ ገና አሥራአንድ ሰዓት ከሃያ ነው። የተሰማማንበትን ሰዓት ከለወጡት ሊያሳውቁኝ አይገባም ነበር? የከተማው ፖስታ ቤት ሳለ፣ ከራሴና ከአሳላፊዎቹ ፊት ውርደት የሚያለብሱኝ ምን በድያቸዋለሁ? ተቀመጥኩ። እንደኛው አስተናጋጅ ጠረጴዛውን ማዘጋጀት ሲጀምር የመከፋት ሕመሜ ባሰብኝ። አሥራ ሁለት ሰዓት ሲሞላ ሻማዎች በጠረጴዛው ላይ ተቀመጡ።

ከነበርኩበት ክፍል አጠገብ ሁለት የተበሳጩ የሚመስሉ ኮሶ ፊት ሰዎች በዝምታ ራታቸውን ያግበሰብላሉ። ከማይታዩኝ ራቅ ያለ ክፍል ጫጫታ ይሰማኛል። ጩኸትና የብዙ ሰዎች ጣራ ስንጥቅ ማሸካካት። አልፎ አልፎ ጆሮዬን ከሚወጋው የቡችላ ዓይነት ድምፅና የፈረንሳይኛ ቃለአጋኖ ከዚያ ክፍል ሴቶች መኖራቸውን ተረዳሁ። ባጭሩ እጅግ የሚያስከፋ ሁኔታ ነበር። እንደዚያ መድረሻ ያጣሁበት ሰዓት ያጋጠመኝ በሀይወቴ ጥቂት ጊዜ ስለነበር እዝቼርኩኸኝና አጫፋሪዎቹ በአሥራሁለት ሰዓት ከሆቴሉ ሲደርሱ ሳያቸው ነፃ አውጪዎቹ የሆኑ ይመስል ለቅፅበት የእጩይታ ደስታ ሊሰማኝ ከጅሎ ነበር፤ የደፋሁትን የእሣት አክሊል ላወልቀው።

አለቃው እዝቼርኩኸኝ ቀድሞ ገባ። ሁሉም ይስቃሉ። እኔን ሲያይ እዝቼርኩኸኝ ራሱን ሰብሰብ አድርጎ፣ በዝግታ እየተራመደ ተጠ

ጋኝና፤ ወገቡን በልኩ ሰበር አድርጎ ሊጨብጠኝ እጁን ሲዘረጋ፤ አድናቂዎቹን ሰላም እንደሚል ጄኔራል ሊከሰት ከሚችል ያልታወቀ ነገር ራሱን የሚጠብቅ ይመስል ነበር። እኔ የጠበቅኩት፤ ልክ እንደገባ ያን ጆሮ የሚሰረስር ሳቁን እየለቀቀ፤ ጣመቢስ የሆኑ ቀልዶቹን ይጀምራል ብዬ ስለነበር፤ ከትናንት ማታ ጀምሮ ለዚህ ነበር የተዘጋጀሁት እንጂ፤ ይህን በመሠለ መመፃደቅና የጌትነት መሳይ ትህትና ይደፍረኛል ብዬ ፈፅሞ አላሰብኩም። በምንም ላልደርስበት የራቀ፤ የበላዬ የሆነ አድርጎ ራሱን እንደሚያይ አላወቀኝ። እንደዚያ ራሱን ዝቅ ያደረገ መስሎ ሰላም ያለኝ ሊዘልፈኝ አስቦ ከሆነ ብዙ አያስከፋም፤ ተገቢ መልስ ልሰጠው እችላለሁ። ግን ያ መመፃደቁ በኔ ለማፌዝ ብሎ ሳይሆን ከልቡ ከኔ የላቀ መስሎት፤ ልዩነታችን ከመግዘፉ የተነሳ ከእንግዲህ ባገኘኝ ቁጥር ቁልቁል ወርዶ ሲቸገር በመታገስ እንደሚመለከተኝ ያ የበግ ጭንቅላቱ ሹክ ብሎ ቢሆንስ? ይህን በመጠርጠሬ ብቻ ትንፋሽ አጠረኝ።

« ከኛ ጋር ለመቀላቀል ማሰብህን ሰምቼ ደነቀኝ» ሲል ጀመረ እዝቪርኮቭ ያለወትሮው መኮላተፍና መለፋደድ እየቃጣው። «ተጠፋፍተን ከረምን። አንተም ትሸሸናለህ። ያላዝናል። እንደምታስበው እኮ መጥፎዎች አይደለንም። ይሁንና ጌታው፤ ግንኙነታችንን ማደላችን ደስ ያሰኘኛል» ብሎ ባርኔጣውን ከመስኮቱ ግርጌ ላይ ወርውሮ አስቀመጠው።

« ብዙ ጠበቅክ?» ሲል ትሩዶሊቦቭ ጠየቀኝ።

« በተነገረኝ መሠረት ልክ በአሥራአንድ ሰዓት ነው የደረሰኩት» ድንፋታ ባረገዝ ድምፅ መለሰኩ።

« ሰዓቱ መለወጡን አልነገርከውም ነበር? አለ ትሩዶሊቦቭ ወደ ሲሞኖቭ ዞር ብሎ።

« አልነገርኩትም። ረሳሁ» መልሱ የፀፀት ሽታ እንኳን የለበትም። ይቅርታ ሳይጠይቀኝ ስለምግብ ሊጠይቅ ሂደ።

«እና አንድ ሰዓት ሙሉ ቁጭ ብለህ ጠበቅከን? ምሥኪን» አለኝ እዝቼርኮቭ። በሱ ቤት ሁኔታው አስቂኝ መስሎታል። ዱርዬው ፊርፊችኪን በቃጭል ድምፁ ቀበል አድርጎ እንደዶሮ አስካካ።

«ይሄ በጭራሽ የሚያስቅ ነገር አይደለም! » ስል ፊርፊችኪን ሳይ ጮህኩበት፣ ቁጣዬ ደረቴን ሰንጥቆ ሊወጣ ይተናነቀኛል።

«ጥፋቱ የኔ ሳይሆን የሌላ ነው። ማንም ሊነግረኝ አልፈለገም። ይሄ . . . ይሄ . . . ከልክ ያለፈ ነው።»

«ከልክ ያለፈ ብቻ ሳይሆን ሌላም ነገር ነው» ሲል ትሩዶሊቦቭ አጉተመተመ በየዋህነት ለኔ አዝኖ። «አንተ ታጋሽ ነህ እንጂ ይሄ የለየለት ብልግና ነው። ግን ሆን ብሎ አይመስለኝም። እንዴት ሲሞኖቭ . . . ህም!»

«ይህ የተደረገው እኔ ሳይ ቢሆን ኖሮ. . . » አለ ፊርፊችኪን።

«አንድ ነገር ታዝ ነበር፤ ወይም ማንንም ሳትጠብቅ ራትህን በልተህ ትሂድ ነበር» ብሎ አቋረጠው እዝቼርኮቭ።

«ተቀመጡ» አለ ሲሞኖቭ ከሂደበት ተመልሶ። «ሁሉም ነገር ዝግጁ ነው። ሻምፓኙ በደንብ ቀዝቅዞ ተቀምጧል . . . እ . . .

አድራሻህ አልነበረኝም» አለኝ ወደኔ ዞር ብሎ፤ «ወዴት ብዬ ልፈልግህ?» አይኔን ግን ማየት አልደፈረም። እንደጠመደኝ ያስታውቅበታል። ከትላንት ወዲህ ነገሮችን ሲያውጠነጥን የቆዩ ይመስላል።

ሁሉም ተቀመጡ። እኔም። ጠረጴዛው ከብ ነበር። በግራዩ ትሩዶሊቦቭ፤ በቀኙ ሲሞኖቭ። እዝቤርኮቭ ከፊት ለፊቴ፤ ከጎኑ ደግሞ ፌርፊችኪን በሱና በትሪዶሊቦቭ መሃል ተቀምጧል።

«ለመሆኑ ከመንግሥት መስሪያ ቤት ነው የምትሰራው? ሲል ጠየቀኝ እዝቤርኮቭ። ከኔ ላይ ትኩረቱን አላነሳም። መሸማቀቄን አይቶ ጓደኝነት እንደምሻና አይዞህ ሊለኝ እንደሚገባው ወስኗል። «በጠርሙስ አናቱን እንድለው ይፈልጋል?» እያልኩ በልቤ በንዴት ጨሰኩ። ከሰው ጋር መሆን ስላልለመድኩ በትንሽ በትልቁ ቁጣ ቁጣ ይለኛል።

«አዎ» አልኩኝ ዓይኖቼን ከሰሃን ላይ ተከዬ።

«ይሻላል ብለህ ነው? የቀድሞ ስራህን ለምን ተውከው?»

«የቀድሞ ሥራዬን የለቀቅኩት ልለቀው ስለፈለግኩ ነው» አንጀቴ እየተቃጠለ ቃላቴን ከእሱ ይበልጥ ሦስት እጅ ለጠጥኳቸው። ፌርፊችኪን ተቁነጠነጠ። ሲሞኖቭ በምፀት ተመለከተኝ። ትሩዶሊቭ ማኘኩን አቁሞ በመገረም አስተዋለኝ። እዝቤርኮቭ ቅሬታውን ለመደበቅ አየሞከረ። «ከፍያህስ?» አለኝ።

«የምን ከፍያ?»

«ደሞዝህ ማለቴ ነው።»

«ይህን ሁሉ ምርመራ ምን አመጣው?» አልኩና ወዲያው የደሞዜን ልክ ነገርኩት። ፊቴ በእፍረት ቲማቲም መስሏል።

«ምንም የላት » ሲል እዝቪርኮቭ አጣጣለት።

«በዚያ ደሞዝ ሆቴል መብላት አይቻልም» አለ ፌርፊችኪን አፋን አሸሎ።

«ድጎማ ናት » አለ ትሩዶሊቦቭ ካንጀቱ።

«ደግሞ እንዴት ከስተሃል?!» ከድሮው በጣም ተለውጠሃል» ሲል ሰንኮፉን ተከለብኝ እዝቪርኮቭ፣ ከእግር እስከራሴ እኔንና ልብሴን እየቃኘ።

«አይ ይብቃህ አታሳቅቀው» ብሎ ሳቀ ፌርፊችኪን።

«ወንድም፣ በዚህ እንደማልሳቀቅ እንድታውቅልኝ እፈልጋለሁ» ብዬ ገነፈልኩ። «ትሰማኛለህ? እዚህ ምግብ ቤት ራት ልበላ የመጣሁት በራሴ ገንዘብ ነው። ያንን አስታውስ ጌታው ፌርፊችኪን!»

«ምን ማለትህ ነው? ማን በሰው ገንዘብ የሚበላ አይተሃል?» አለ ፌርፊችኪን የወጋሁበትን እሾህ ነክሶ። ፊቴ ድልህ መስለኝ፣ የቁጣ እሣት በለበሱ ዓይኖቼ አፈጠጠብኝ።

« እንጂ » አልኩኝ ራሴን ለመቆጣጠር እየሞከርኩ። «ሌላ ደህና ቁምነገር ብንጫወት የተሻለ ይመስለኛል።»

«ችሎታህን ልታሣዩን አስበሃል?»

«እሱን ተወው። ያ እዚህ አያስፈልግም።»

«ታዲያ ይህ ሁሉ ዝብዝብ ምን አመጣው? የመንግሥት መስሪያ ቤት ስራ ጭንቅላትህን ነካው?»

«አይ ይብቃችሁ! » አለ እዝቤርኮቭ።

«ቅጣ ያጣ ነገር» አለ ሲሞኖቭ ድምፁን ዝቅ አድርጎ።

«አውነትም ቅጥ ያጣ! ጥሩ ጓደኞችንን ልንሸኝ በተሰባሰብንበት ስለገንዘብ ታወራለህ?» ብሎ ገላመጠኝ ትሩዶሊቦቭ። «ትናንት ሳንጋብዝህ በግድ ተቀላቀልክ። አሁን ታዲያ ምናል ሰላም ብትሰጠን?»

«ይብቃ! ይብቃ! » ብሎ ጮኽ እዝቤርኮቭ። «ቆም አድርጉት። አጉል ነገር ውስጥ አንግባ። ይልቁን ባለፈው እንዴት ከትዳር አፋፍ እንደተመለስኩ ላጫውታችሁ።»

ከዚያም ቀጥሎ አንድ ቀን እንዴት ከትዳር አፋፍ እንደተመለሰ፣ የለዛ ጠብታ የሌለበት ታሪክ ተረተረ። በነገራችን ላይ ከእዝቤርኮቭ ትረካ ውስጥ ስለጋብቻ አንድ እንኳን ቃል አልነበረም። በወሬው አልፎ አልፎ የጀኔራሎች፣ የኮሎኔሎችና የዳኞችን ስም ጣል ጣል አድርጎ፣ ራሱን የሁሉ በላይ አስመስሎ፣ ሳያፍር ተናገረ። ጓደኞቹ በመደነቅ ሳቁ። ፌርፊችኪን አናፋ። የኔ መፈጠር ተረስቶ ተዋርጄና ተረገጨ በዝምታ ተቀመጥኩ።

«አምላክ ሆይ! በውኑ ይህ የኔ ቦታ ነውን? » ስል አሰብኩ።
 «እንዴት ራሴን ከፈታቸው አራከሰኩ ! ፌርፊችኪን እንኳን
 እንዲጨማለቅብኝ ልፍቀድለት? ! እነዚህ በድንራሶች ከነርሱ ጋር
 ራት እንድበላ ስለፈቀዱ የዋሉልኝ መስጊቸዋል፤ ያከበርኳቸው እኔ
 መሆኔ አይገባቸውም። 'እንዴት ከስተሃል? ' አለኝ እዝቪርኮቭ።
 ሱሪዬ ነው ጉድ የሠራኝ! ከሱሪዬ ላይ ያለውን ቢጫ ነገር
 አይቶታል። እዚህ ምንድነው የምሠራው? አሁኑኑ ተነስቼ መውጣት
 አለብኝ። አሁኑኑ! ያላንዳች ቃል . . . በንቀት! ነገ ታዲያ የፈለገው
 ይምጣ፤ ፍልሚያም ቢሆን! ወርበሉች! ስለሰባት ብሩስ መጨነቅ
 ይኖርብኛል? ሌላ ነገር ቢያስቡስ? የራሳቸው ጉዳይ! ሰባት ብሬን
 ባጣ ግዴለኝም። አሁኑኑ እሄዳለሁ! . . . »

ንቅንቅ አላልኩም። ውስጤ ከመብገኑ የተነሳ መጠጡን
 እያነሳሁ ጨለጥኩት። አልኮል ስላልለመድኩ ወዲያው ስካር
 ጀመረኝ። ስካሬ ሲበረታ ብስጭቴ ገደብ ጣሰ። እጅግ ፀያፍ በሆነ
 መንገድ ዘልፌያቸው ለመሄድ ጓጓሁ፤ ጥሩ ወቅት ጠብቄ ማንነቴን
 ላላያቸው። መሣቂያ ነህ ቢሉኝም እሳትነቴን ይረዱታል።
 እንዲያውም . . . ባጭሩ ገደል ይገቡ።

በመጠጥ የቦዙ ዓይኖቼን በዕብሪት እያንከባለልኩ ተራ በተራ
 ተመለከትኳቸው። መኖሬን የረሱ ይመስላሉ። ያወካሉ፤ ይስቃሉ፤
 ይፈነድቃሉ። እዝቪርኮቭ የወሬው ንጉሥ ሆኗል። ማዳመጥ
 ጀመርኩ። ስለአንዲት ቆንጆ ሴት ነበር የሚያወራላቸው። ማፍቀሯን
 ገልጣ እስከምትናዘዝለት ድረስ እንዴት እንደገፋፋትና በዚህም ጉዳይ
 አንድ ኮሊያ የተባለ ባለሦስት መቶ ገባር ሃብታም ጓደኛው እንዴት
 እንደረዳው። አይኑን በጩው አጥቦ ሲወሻክት።

«እና ይህ ባለሦስት መቶ ገባር ጓደኛህ ኮሊያ እዚህ ከኛ ጋር መጥቶ ሊሸኝህ አልፈለገም?» ብዬ አቋረጥኩት። ለጥቂት ሴኮንዶች ሁሉም ፀጥ አሉ።

«ሰክረሃል!» አለኝ ትራዶሊቦቭ። መኖሪን ድንገት ልብ ብሏል። እዝቪርኮቭ ቁጫጭ የሆነው ይመስል ግንባሩን ከሰክሶ አትኩሮ አስተዋለኝ። ዓይኖቼን ሰበርኩ። ሲሞኖቭ ጠርሙሱን ብድግ አድርጎ ከሁሉም ብርጭቆ ሻምፔኝ መቅዳት ጀመረ። ትራዶሊቦቭ ብርጭቆውን ሲያነሳ ከኔ በቀር ሁሉም ተከተሉት። «ለጤናህ መንገዱን ቀና ያድርግልህ!» አለው እዝቪርኮቭን። ከዚያም ከሌሎቹ ጋር ብርጭቆውን እያጋጨ «ለድሮውና ለወደፊቱ!» ብሎ መጠጡን ጨለጠው። ሁሉም ሻምፔኛቸውን ጨለጠው እዝቪርኮቭን ሊሰሙት ተሸቀደደሙ። እኔ ግን ንቅንቅ አላልኩም። ብርጭቆዬ እንደሞላ ከፊቴ ተቀምጧል።

«አንተስ አትጠጣም?» ሲል አጓራብኝ ትራዶሊቦቭ ትዕግሥቱን አውልቆ።

«እኔም የራሴን ንግግር ማሰማት እፈልጋለሁ . . . ከዚያም እጠጣለሁ፤ አቶ ትራዶሊቦቭ።»

«ርጉም ዲቃላ!» አጉተመተመ ሲሞኖቭ። የምናገረውን ባላስበውም፤ እየተብረከረኩ ከወንበሬ ብድግ ብዬ፤ ብርጭቆዬን አነሳሁ።

«ፀጥታ!» ብሎ ጮኽ ፈርፈችኪን። «ድንቅ ንግግር ልንሰማ ነው።» እዝቪርኮቭ የነገሮችን አቅጣጫ አውቆ በሰጋት ተውጧል።

«ሌተና ኮሎኔል እዝቪርኮቭ፤ » ብዬ ጀመርኩ ንግግሬን።
«ጥራዝ ነጠቅ ቃላትን፤ ንግግር የሚቀሸሩ ሰዎችንና የተሳሳተሉ
ሽንጦችን እንደማልወድ ልታውቅልኝ እሻለሁ . . . ይህ
የመጀመሪያው ነጥቤ ነው። ወደ ሁለተኛው እንቀጥል፡-»

ሁሉም በጭንቀት ተቁነጠነጡ።

«ሁለተኛው ነጥቤ ደግሞ፡- ዝቃጭ ነገርን ዝቃጭ የሚወዱ
ሰዎችን እጠላለሁ፤ በተለይም ዝቃጭ የሚወዱ ሰዎችን! ሦስተኛው
ነጥብ፡- እውነትን፤ ቅንነትን፤ ሐቀኛነትን እወዳለሁ » አልኩኝ
በፍጥነት። ይህን የመሠለ ነገር እንዴት ካፌ እንደወጣ ሰላላወቅኩት
አካሌ እንደድንጋይ ቀዝቅዞ ነበር። «አዎ፤ መልካም ሃሳቦችን
እወዳለሁ፤ ጌታው እዝቪርኮቭ፤ በእኩልነት የተመሠረተ እውነተኛ
ጓደኝነት እወዳለሁ። በእኩልነት እንጂ በ . . . ህም . . .
እወዳለሁ . . . ግን ምን ችግረኝ። ለጤንነትህ እኔም እጠጣለሁ፤
ጌታው እዝቪርኮቭ። አይዞህ፤ ያው የሩቅ አገር ቆነጃጅቱን
ማርካቸው፤ የአገራችንን ጠላቶች ዘርፈቸው፤ እና . . . እንዲሁም .
. . ለጤናህ ጌታው እዝቪርኮቭ!»

እዝቪርኮቭ ከወንበሩ ተነስቶ እጅ ነሳኝና፡-

« እጅግ አመሠግናለሁ » አለኝ። ከንዴት ብዛት ፊቱ አመድ
መሰላል።

«እንዲህ ነው እንጂ!» ብሎ ትሩዶሊቦቭ ጠረጴዛውን
በጭብጡ ወገረው።

«አሂ! ይህን ቀባጥሮ መንጋጋ ላይ በጢ መቅመስ የት
ይቀራል?» አለ ፌርፊቸኪን።

«በርግጫ ተነርቶ መውጣት አለበት» ሲል አጉተመተመ ሲሞኖቭ።

«ምንም አያስፈልግም። አርፋችሁ ተቀመጡ! » አለ እዝቪርኮቭ የጓደኞቹን ቁጣ እያለሳለሰ። «ሁላችሁንም አመሠግናለሁ፤ ግን እኔ ራሴ ለሱ ንግግር የሚሰጠውን ዋጋ ላሳየው እበቃለሁ።»

«አቶ ፌርፊችኪን፤ አሁን ለተናገርከው ነገ ትመልሰልኛለህ!» አልኩ በአርምሞ ድምፄን ከፍ አድርጌ።

«ፍልሚያ ማለትህ ነው? ምን ገደኝ » ሲል መለሠልኝ። እሱን ለፍልሚያ መጋበዜ ከጠቅላላ ሁኔታዬ ጋር ስላልተጣጣመ ሁሉም በሣቅ ፈረሱ። ፌርፊችኪንም ተጨምሮ ተንከተከተ።

«እዩት እስቲ! ጥምብዝ ብሎ ሰክሯል። ወዲያ ብናባርረው ይሻላል » አለ ትሪዶሊቦቭ በመጠየፍ።

አሁን ነው በጠርሙስ የአንዱን ጭንቅላት መተርከክ ያለብኝ ብዬ አሰብኩና፤ ጠርሙስ አፈፍ አድርጌ . . . ብርጭቆዬን ሞላሁ።

አዎ። እስተመጨረሻው ብቀመጥ ይሻላል ብዬ ወሰንኩ። ብሄድ በደስታ እንደምትፈነጫክ አውቃለሁ። እኔ ግን በጭራሽ አልነቃነቅም። እንዲሁ ለክፋት እዚሁ ቁጭ ብዬ እየጠጣሁ እስከፍፃሜው እቆያለሁ። ቦታ እንደማልሰጣችሁ አሳያችኋለሁ። እቀመጣለሁ፤ እጠጣለሁ፤ ምክንያቱም ይህ የመጠጥ ቤት ነው፤ የራሴንም ሂሳብ ከፍያለሁ። አዎ አልሂድም፤ እጠጣለሁ . . . ካሻኝም እዘፍናለሁ። እንዴታ . . . ደስ ካለኝ ለምን አልዘፍን? ምክንያቱም ለመዝፈን መብት አለኝ . . . ህም።

ግን አልዘፈንኩም። አንዳቸውንም ባለማየት እየሞከርኩ፤ ነገሩ ሁሉ ግድ ያልሰጠኝ መስዬ፤ ቀድመው እስኪያናገሩኝ በጉጉት መጠ በቅ ጀመርኩ። ይሁንና አላነጋገሩኝም። ልታረቃቸው ፈለግኩ። የግድግዳው ሰዓት ከምሽቱ ሁለት ሰዓት፤ ከዚያም ሦስት ሰዓት ደወለ። ጠረጴዛውን ለቅቀው ወደ ሶፋው ሄዱ። እዝቼርኮቭ ከሦፋው ላይ ተንፈላሰሶ፤ አንድ እግሩን ከትንሽ ክብ ጠረጴዛ ላይ አጋደመ። የወይን ጠጅ አቅርበው እየጠጡ ጨዋታቸውን ቀጠሉ። ፌርፊችኪን እንደተመኘው፤ ተጋባዢ እዝቼርኮቭ መጠጥ ገዝቶ ጨምሮ ነበር። እኔ እንድቀላቀላቸው አልጋበዘኝም። ጓደኞቼ ከሶፋው ላይ በሱ ዙሪያ ተኮለኮሉ። አፋቸውን ከፍተው ሲያዳምጡት እጅግ እንደሚወዱት ግልፅ ነበር። «ለምን? ለምን?» ስል ራሴን ጠየቅኩት። አልፎ አልፎ በስካር ሐሴት እየተነሱ ይተቃቀፋሉ፤ ይላሳማሉ። ስለእውነተኛ ፍቅር፤ ያኔ አዲስ ስለነበረው የካርታ ጨዋታና ጥሩ ደሞዝ ስለሚያስከፍሉ ሥራዎች አወሩ። አንዳቸውም አግኝተውት የማያውቁት ፓድካርገፔቭስኪ ስለተባለ ባለሥልጣን የዓመት ገቢ አንሥተው በመብዛቱ ሲደሰቱ፤ አንዳቸውም ያላዩዋት ልዕልት ዳሪያ የተባለች ሴትን ውበትና ግርማ ሲያደንቁና፤ ከዚያም ሼክስፒር ሕያው ነው ከሚል ውሳኔ ላይ ሲደርሱ እኔ የምፀት ፈገግታ ከፊቴ ላይ ለጥፌ፤ ከተቀመጡበት ሶፋ ፊት ለፊት በግድግዳው ጥግ ከጠ ረጴዛው ወደ ምድጃው እየተመላለስኩ እንጎራደድ ነበር።

ያለእነሱ አንዳች እንደማይጎድልብኝ ላሳያቸው እየጣርኩ፤ ሲታወቀኝ ወለሉን በተረከዜ እወግረው ጀመር። ምንም አልፈጠርኩም። የሌለሁ አስመስለው ወሬያቸውን ቀጠሉ። የለከፈኝ ነገር ከውስጤ ተሰራጭቶ በግድግዳው አጠገብ ከፊታቸው ከሁለት ሰዓት ጀምሮ እስከአምስት ሰዓት ድረስ ከጠረጴዛው ወደምድጃው ሳልሰለች እንድመላለስ አስቻለኝ። « በበኩሌ የምንጎራደደው እግሬን ለማፍታታት ነው። ይህን ደግሞ ማንም ሊከለክለኝ አይችልም። »

አልፎ አልፎ ወደክፍሉ የሚገባው አስተናጋጅ ሥራውን ትቶ በመገረም ያየኝ ነበር። ከመመላለስ ብዛት ጭንቅላቴ ዞረብኝ። አንዳንዴ ቅዠት ውስጥ ያለሁ ይመስለኛል። ላብ ያጠምቀኝና በገዛ እጁ ይደርቃል። አሥር ዓመታት፤ ወይም ሃያ፤ ወይም አርባ ዓመታት እንኳን አልፈው ነፍሴን የውርደት አተላ የጋትኩበትን ይህን ርጉም ሰዓት ሃፍረት እየወረሰኝ እንደማስታውሰው እየቆየ ሲሰማኝ፤ ልቤን በሰለት የወጉት ያህል ያመኛል። ራሱን በፈቃዱ ይህን ከመሠለ ይቅርታ ከማይገባው ቅሌት ውስጥ የሚከት ሰው እንደሌለ እያወቅኩት፤ ከምድጃው ወደ ጠረጴዛው መንቆራጠጤን ቀጠልኩ።

«እነዚህ እንስሶች ምን የመሣሠሉ ሃሳቦችና ስሜቶች በውስጤ መኖራቸውን ቢያውቁ ኖሮ » እያልኩ አስብ ነበር፤ ጠላቶቼ የተቀመጡበትን ሶፋ እያስተዋልኩ። እነርሱ ግን የኔን መኖር ዘንግተዋል። አንዴ ብቻ እዝቪርኮቭ ስለሺክስፒር ሲያወራ ሰምቼው የማንንጠጥ ላቅ ስለቅ ሁሉም ተመለከቱኝ። አሳሳቄ፤ ሲታወቀኝ ያደረግኩት የከፋትና የአትርሱኝ ባይነቴ ሲቃ ስለነበር፤ ወሬያቸውን አቁመው፤ በጥላቻ ለአንድ ደቂቃ ያህል ሲያዩኝ፤ እኔ በቸልታ ከምድጃው ወደ ጠረጴዛው እንጎራደድ ቀጠልኩ። ያም ምንም አላመጣም። አንዳቸውም አልተናገሩኝም። መልሰው ረሱኝ። አምስት ሰዓት ሞላ።

«አሁኑኑ እዚያ መሄድ አለብን!» አለ እዝቪርኮቭ ከሶፋው ብድግ ብሎ።

«አዎ እንሂድ » ብለው ተስማሙ ሁሉም። ያኔ ነበር በድንገት ከእዝቪርኮቭ ፊት ሂጄ ተጋረጥኩት። ታክቼ፤ ሆኖ ብሶኝ ስለነበር ለሥቃዬ ፍፃሜ ካመጣልኝ ምንም ነገር ባደርግ አይገደኝም

ነበር፤ ራሴን መስቀል እንኳን ቢሆን! ሰውነቴ ይብረከረካል። በላብ የራሰው ፀጉሬ ከቅንጤና ከግንባሬ ተለጥፏል።

«እዝቪርኮቭ! ይቅርታ እለምናለሁኝ! » አልኩት አምርሬ፤ በድፍረት።

«ፌርፊችኪን፤ አንተም ይቅር በለኝ። ሁላችሁም። ሁላችሁንም ስለዘለፍኳችሁ ይቅርታ።»

«አሂሂሂ . . . ፍልሚያ ቀልድ አይደለም! » አለኝ ፌርፊችኪን እሳት ኀርሶ። ቃላቱ ልቤን እንደጀራፍ ገረፉት።

«ፍልሚያውን ፈርቼ አይምሠልህ ፌርፊችኪን! አሁን ታረቁኝ እንጂ ነገ ለመፋለም ዝግጁ ነኝ። አንተም ብትሆን ነገ ከፍልሚያው ማምለጥ አትችልም። ያንን እንደማልፈራ ታያለህ። እንዲያውም አንተ መጀመሪያ ትተኩሰና እኔ ወደ ሰማይ እተኩሳለሁ። »

« በራሱ እየቀለደ ነው » አለ ሲሞኖቭ።

« አሁንስ ለይቶለታል » አለ ትሩዶሊቦቭ።

« እንለፍበት መንገድ ልቀቅ! ምንድነው ከኛ የምትፈልገው? » ብሎ አከላፈተኝ እዝቪርኮቭ። ሁሉም ፊታቸው ቲማቲም መሰሏል። የዓይናቸው ብርሃን እስኪደበዝዝ ጥሩ አድርገው ቀምቅመዋል።

« ዓደኝነትህን እሻለሁ እዝቪርኮቭ። አዎ ደፍሬሃለሁ።
ግን . . . »

« ደፈርኩህ? እኔን ደፈርከኝ?! እንተ እኔን በምንም ዓይነት ሁኔታ ልትደፍረኝ አትችልም! »

« እንግዲህ ይብቃህ ወንድም! ወዲያ ዞር በል እንሂድበት! » አለኝ ትፋዶሊቦቭ ቁርጥ አድርጎ::

« አሊምፒያ የኔ ናት፣ በዚህ እንስማማ! » አለ እዝቪርኮቭ::

« ይሁንልህ » አሉት እየሳቁ::

ተረገፎት ተተፍቶብኝ፣ ቆሜ ቀረሁ:: ከሆቴሉ እንደወጡ ትፋዶሊቦቭ መደዴ ዘፈን ማንጎራጎር ጀመረ:: ለአስተናጋጁ ጉርሻ ሊሰጥ ሲሞኖቭ ወደኋላ ቀርቶ ስለነበር መሰሰ ብዬ ተጠጋሁት::

« ሲሞኖቭ! ስድስት ብር ስጠኝ » ብዬ ጠየቅኩት ተስፋሊስነት የሰጠኝን ድፍረት አጥልቄ::

የሰማውን ማመን አቅቶት በዝምታ አስተዋለኝ::

« እኛ ጋር መሄድ አስበህ እንዳይሆን! »

« አዎ፣ ከናንተ ጋር መምጣቴ ነው! »

« በል ይቅርታህን፣ ምንም ገንዘብ የለኝም » አለኝና በመጠየፍ ወደበፋ ሲያመራ ተንደርድሬ ካፖርቱን ጨመደድኩ:: የማልጋፋው ቅዠት ውስጥ ነበርኩ::

« ሲሞኖቸ! ገንዘብ እንዳለህ አይቻለሁ። ለምን ትነፍገኛለህ? ከወሮበላ ቆጥረኸኝ ነው? ባትከለክለኝ ይሻላል። ለምን እንደምጠይቅህ አታውቅም። ካልሰጠኸኝ ብዙ ነገሮች ይበላሹብኛል። እቅዴ፣ ለወደፊት ያሰብኩት ሁሉ . . . »

ሲሞኖቸ ብሩን ከኪሱ አውጥቶ ወረወረው።

« ይህን ያህል እፍረትህን ከሸጥክ ያውልህ ውሰደው! » ብሎ ዓደኞቹ ጋር ለመድረስ ተቻኩሎ ወጣ።

ለቅዕበት ብቻዬን ቀረሁ። ከፍሉ ተተራምጧል። የምግብ ትርፍራፊ፣ የተሰበረ ብርጭቆ፣ የፈላሰሰ የወይን ጠጅ፣ የሲጋራ እሳቂዎች፣ የሥካር ትርምሥ ከጭንቅላቴ ውስጥ ሰቆቃ በልቤ ሙሉ፤ ሁሉንም አይቶና ሰምቶ በመገረም የሚያየኝ አስተናጋጅ።

« መሂድ አለብኝ! » ስል ወሰንኩ። « ተንበርክከው ዓደኛቸው እንድሆን ይግፀኑኛል፤ ወይም . . . እዝቪርኮቸን በጥፊ አልሰዋለሁ! »

- 12 -

« አዎ እንግዲህ ይኸው ነው። ሕይወት በአካል ከፊቴ ቆማለች፤ በቅዠት ዓለሜ ውስጥ የማያት፣ ሰላምና ፍቅር የሠፈነባት ስሙር ሕይወት አይደለችም » አልኩ በደረጃው ቁልቁል እየተንደረደርኩ።

«ምንም እንኳን አሁን ባይመስልህም ባለፈ ሰው መሆንህን እወቀው » አለኝ አእምሮዬ። « ብሆንሰ? » ስል መለስኩ። « አሁን ሁሉም ያለቀለት ነገር ነው! ። »

ከሆቴሉ እንደወጣሁ ላያቸው አልቻልኩም። የሚሄዱበትን ስለማውቀው ግን አልገደደኝም። ከፓሪስ ሆቴል መግቢያ ላይ አንድ ጋሪ ነጂ ጆንያ በመሠለ ካፖርት ተጠቅልሎ፣ የሠፈረበት በረዶ ዱቄት የወረሰው አስመስሎት ቆሟል። አየሩ እርጥበት እርግዝ ይጨሳል። የባለጋሪው ኮሳሳ ፈረስም እንደጌታዋ በረዶ ለብሳ ትስላለች። ይህ ሁሉ ቁልጭ ብሎ ይታወሰኛል። ወደ ከርካላው ጋሪ ገሥግሼ፣ ልሳፈር እግሬን ሳነሳ፣ ሲሞኖብ እንዴት አድርጎ ብሩን እንደወረወረው ትዝ ብሎኝ፣ እንደ ግዙፍ ሽክም ከመቀመጫው ላይ ተዘፈዘፍኩ።

«ወይኔ! » ይህን ሁሉ ጉድ ለመፋቅ ማድረግ ያለብኝ ብዙ ነገር አለ! ። የዛሬውን ውርደቴን እንደምንም ብዬ ካላፀዳሁ እሞታታለሁ! »ብዬ አሰብኩ።

« ንዳው ሰውዬ! » ጮኸኩበት በባለጋሪው።

« ጭንቅላቴ እያወካብኝ ጉዞ ጀመርን። ተንበርክከው እርቅና ጓደኝነት አይለምኑኝም። ያ ከንቱ ምኞት ነው፤ ርካሽ ቅዠት፣ እብደት። ስለዚህ እዝቪርኮብኝ በጥፊ ማቅመስ አለብኝ፤ ግዴታዬ ነው፤ የማይቀር ጉዳይ !

« ፍጠን ባለጋሪ! »

ጋሪ ነጂው ልጓሙን አራገበው።

እንደደረሰኩ በጥፊ እመታዋለሁ። ከዚያ በፊት ግን ለመግቢያ ያህል ጥቂት ቃላት መሰንዘር ይገባኝ ይሆን? . . . አይ፣ ንግግር አያስፈልግም። ዝም ብዬ ሂጄ ፊቱን በጥፊ ማጮህ! ከሳሎኑ ተቀምጠው አገኛቸዋለሁ፤ እዝቤርኮቭም ከሶፋው ላይ ከአሊምፒያ ጋር ሲንፈላሰስ። ያቺ አሊምፒያ! አንድ ቀን ስቃብኝ አልፈልግህም ብላኛለች እኮ። እሷን በፀጉሯ እየጎተትኩ የእዝቤርኮቭን ጆሮ አልመዘምዘለታለሁ። እንዲያውም ጆሮውን ከመቆንጠጥ ይልቅ ይገፍ ወዲያ ወዲህ ብጎትተው ይሻላል። ይህን ሳደርግ ጓደኞቼ ተረባርበው ይወግሩኝና ከቤቱ ወርውረው ያስወጡኛል። ያንን እንደሚያደርጉ አልጠራጠርም። ይበሉኝ! ቀድሞ ዱላ ሰንዛረው እኔው ነኝ። የድብድብ ግብዣው ከእኔ መምጣቱ ከብሬን ይጠብቅልኛል። ቢደበድቡኝም እንኳ እዝቤርኮቭን የማለብሰውን የውርደት ማቅ ሊያወልቁለት አይችሉም። የጥፊ ቅሬት የሚፋቀው በፍልሚያ ብቻ ነው። ሊፋለመኝ ይገደዳል። ይበሉኝ! ይደብድቡኝ! ስለክብርና ስለታላቅነት ምን ሲያውቁ! ትሩዶሊቦቭ አክርሮ ይነርተኛል። እሱ ከሁሉም ያይላል። ፌርፊችኪን ከጓላዬ ሾከክ ብሎ ነው ፀጉሬን የሚነጨው። ያሻቸውን ያድርጉኝ፣ አልፈራም! በመጨረሻ የነገሩን ሁሉ አሳዛኝነት በበግ እንጎላቸው ይረዱታል።

እየጎተቱ ሲያስወጡኝ 'ከትንሽ ጣቴ ያነሱ መሆናቸውን እንግራቸዋለሁ።

«ፍጠን ባለጋሪ፣ ፍጠን ! » ብዬ ጋሪ ነጂው ላይ አጓራሁበት። ደንግጦ ጅራፉን አጮኸው።

በማለዳ እንፋለማለን፣ ያ የማይቀር ነው። የሰራዬ ነገር ገደል ገባ ማለት ነው። ግን ከወዴት ነው ሽጉጥ የማገኘው? ህም . . . ምን ችግር አለ? ከደሞዜ ብድር ወለጄ እገዛዋለኝ። ጥይቱስ? ያ የኔ ችግር አይደለም። አጃቢዬ ይጨነቅበት። ይህን ሁሉ ታዲያ እንዴት አድርጌ ነው ከነገ ጧት በፊት የማዘጋጀው? አጃቢስ ማን ይሆነኛል? ያን ያህል የማውቀው ሰው የለኝ። ከንቱ ጭንቀት! አንዱን ከመንገድ የማገኘውን ሰው እጠይቀዋለሁ። ውሃ የሚወስደውን ሰው ለማዳን ወደኋላ የማይል ሰው ከሆነ፣ እምቢ አይለኝም። የማይታሰበውን ሁሉ ማሰብ አለብኝ። ዲሬክተራችንን አንቶንን እንኳን ብጠይቀው ለክብሩ ሲል እሺ ይለኛል። ኋላም ገበያዬን ይደብቃል።

በእውነቱ ግን በዚህ ሰዓት የሃሳቤን ተስፋቢስ ከንቱነትና መሣቀያነት፣ ባጠቃላይ ከቅዠቴ ባሻገር የነበረውን ጭራሽ ሌላ ዓይነት ፍፃሜ ከማንም የበለጠ ራሴ አጥርቼ አውቀው ነበር። ይሁንና . . .

«ፍጠን ባለጋሪ ! ንዳው እንጂ አንት አመዳም ! »

«ምነው ጌታዬ » አለኝ ፊቱን ክርችም አድርጎ።

« ብርድ ተሰማኝ። ቀጥ ብዬ . . . ከቤቴ ብሂድ . . .
አይሻልም? አንተ እግዚአብሔር! ምን ነክቶኝ ነው ለዛሬው ራት
ራሴን የጋበዝኩት? አይ! መመለሴ አይታሰብም! በጠረጴዛውና
በምድጃው መሃል ለሦስት ሰዓት የተንቆራጠጠኩትስ? በጭራሽ! እነሱ
እንጂ ሌላ ማንም ለዚያ ሥቃይ መከፈል ያለበት የለም።

«ብረር ባለጋሪ ! »

ከፖሊስ ጣቢያ ቢወሰዱኝስ? እሱን እንኳን አይሞክሩትም።
ወሬውን ይፈሩታል። እዝቪርኮቭ በንቀት የፍልሚያ ግብዣዬን
ባይቀበልስ? እንደማይሰማማ አውቃለሁ። እምቢ ካለ ግን
አሳያቸዋለሁ። ነገ ጧት ሊላፈር ሲል ሮጩ እግሩ ላይ እጠመጠምና
ካፖርቱን አወልቅበታለሁ። ከዚያም ጥርሶቼን እጁ ላይ ሰግስጌ
እነክሰዋለሁ። « አያችሁ መድረሻ ማጣት ሰውን ከምን
እንደሚያደርሰው! » ብዬ አጮሃለሁ። ከዚያ ቢፈልግ ራሴን
እንደእባብ ይቀጥቅጥ። ጓደኞቼም ከኋላ፤ ከፊት ይጠልዙኝ !

«ተመልከቱት ይህን ጥጃ፤ የሩቅ መንደር ቆነጃጅትን ሊማርክ ሲሂድ
ለሃጩን ከፊቱ ላይ ለጥፎ ! » ብዬ ለህዝብ አለፍፋለሁ።

ከዚያ ወዲያ ሁሉ ነገር ያከትማል ! እያዝና ለፍርድ
እቀርባለሁ። ከሥራዬ ተባርሬ ወገኒ ቤት እገባለሁ። ምንም አይደል።
ከአሥራ አምስት ዓመታት በኋላ ስፈታ፤ ተጎሳቁዬና ደህይቼ፤
እዝቪርኮቭን ፍለጋ እንከራተታለሁ። እሱም ያኔ አግብቶ፤ ከሚሰቱና
ከደረሰች ቤት ልጁ ጋር ከሆነ የክፍለሃገር ከተማ ይኖራል።

«ተመልከተኝ አንተ እንሰላ ! አዕም የመሠለ ፊቴንና ድረቶቼን ተመልከት! ሁሉን አጥቻለሁ፡- ሰራዬን፣ ደስታዬን፣ ስነተበብን፣ ሳይንስን፣ የማፈቅራትን ሴት፤ ሁሉንም ባንተ የተነሳ። ሽጉጤም ይኸው። የመጣሁት ሽጉጤን ተኩሼ . . . ይቅር ልልህ ነው» ብዬ ወደ ሰማይ እተኩስና፤ መድረሻዬ ሳይገኝ እልም ብዬ እጠፋለሁ።

ይህን ሁሉ የለቀምኩት ካነበብኩት መፅሐፍ መሆኑን ሳውቀው፣ ለራሴ አዝኜ የእንባ ዘለላዎች በጉንጮቼ ላይ ኮለል አሉ። ወዲያው የሚዘገንን የእፍረት ማዕበል ትንፋሼን ሲያሳጥረው ጋራውን አስቆሜ ከመንገድ መሃል ከተቆለለው የበረዶ ከምር ገባሁበት። ባለጋራው በመገረም አየኝና በረጅሙ ተነፈሠ፡

«ምን ላድርግ? እንዳልሄድ፣ ቅሌቱን ፈራሁት፤ እንዳልቀር ደግሞ . . . »

«ኧረ በጭራሽ ! እንዴት እንዲሁ እተወዋለሁ! ? እንደዚያ ተዋርጄ? » አልኩና ከጋራው ላይ ዘልዬ ተሳፈርኩ። «ያለቀ ነገር ነው፣ የደቀቀ። ንዳው ሰውዬ! ፍጠን እንጂ!» ከመቻኮሌና ትንፋሽ ከማጣቴ ብዛት ባለጋራውን አንገቱ ላይ በቡጢ አልኩት።

«ምን ነካዎት?! ለምን ይመቱኛል? » አለኝ ባለጋራው ደንግጦ፤ ፈርቶኝ። ያም ሆኖ ፈረሱ በጓሊት እርግጫ እስክትፈናጠር ድረስ በጅራፉ ገረፋት።

ርጥቡ በረዶ ከሠማይ ይረገፋል። እኔ ግን ምንም ሳይመስለኝ የካፖርቴን ቁልፎች ከፈትኳቸው። እዝቪርኮቭን በጥፊ እንደምለው አምርሬ ስለወሰንኩ፤ የሁሉን ነገር ለፍፃሜ መቃረብ በፍርሃት ተገንዝቤ ከመሆን የሚገታው ነገር እንደሌለ ስላወቅኩ፤ ሌላውን ነገር ሁሉ ችላ ብየዋለሁ። በጨፍጋጋው የበረዶ ዝናብ ተውጠው አልፎ አልፎ ብልጭ እልም የሚሉት የመንገድ መብራቶች፤ የምሽት ቀብር ላይ የሚያበሯቸውን ጣፎች ይመስላሉ። በረዶ በካፖርቴ፤ በኩቴና በክራባቴ ሥር ተሠግሥኅ ከገላዬ ላይ ሲቀልጥ ራሴን ለመሸፈን አልሞከርኩም።

ደረስን። ከጋራው ዱብ ብዬ፤ በፍጥነት ሮጮ ደረጃውን ወጣሁና በሩን በጭብጥና በእግሬ መውገር ጀመርኩ። ቅልጥሞቼ፤ በተለይም ጉልበቶቼ፤ ይብረከረካሉ። መምጣቴን ሲጠብቁ እንደነበሩ ሁሉ በሩ ወዲያው ተከፈተ። ቤቴ እንደዛሬ ፖሊስ ሳይዘጋው፤ በዚያን ጊዜ ከነበሩት ዕውቅ ሥፍራዎች አንዱ ነበር። ቀን ቀን በሱቅነት ያገለግልና፤ ሲመሻሽ ምንነታቸው በውል የታወቁ ሰዎች ይጎበኙታል። ለጥንቃቄ ሲባል ቤቴን የሚጎበኙ ሰዎች በቅድሚያ መታወቅ ነበረባቸው። ያ ሲሞኖቭ ልመጣ እንደምችል ነግሯቸው ይሆናል፤ እኔን በቀጥታ አሳለፉኝ። በጨለማው ከፍል አልፌ አንዲት ሻማ ብቻዋን ከምትበራበት ሳሎን ጥልቅ ብዬ፤ ግራ ተጋብቼ ቆሜ ቀረሁ። ማንም አልነበረም።

«የት ሂዱ? » ስል ጠየቅኩ። ለካስ ሁሉም በየፊናቸው ተበታትነዋል።

እንደነገሩ የምታውቀኝ የቤቴ እመቤት በለዛቢስ ፈገግታ ጥርሶቿን ገለጥ አድርጋ ከፊቴ ቆማለች። ወዲያው እንደኛው በር ተከፈተና ሌላ ቤት ገባች።

ሁሉን ነገር ረሰፍ ከራሴ ጋር እየተነጋገርኩ ወዲያ ወዲህ እል ጀመር። ከሞት ያተረፉት ሰው እመሥል ነበር። ደስታ አጥለቅልቆኛል። ባገኛቸው ኖሮ እዝቪርኩቸውን በጥፊ አቀምሠው ነበር። አሁን ግን እንዳቸውም የሉም . . . ስለዚህ ጉዳ እንደጉም ተነነ . . . ጥቁሩ ደመና ከፊቴ ገለል አለ . . . አካባቢዬን ቃኘሁት። ገና ምኑም አልተጨበጠልኝም። እንዲያው ለነገሩ ቅድም ድምጹን አጥፍታ የገባቸውን ልጅ ተመለከትኳት። ፊቷ ለዛው ያልተነካ፣ የልጅ ፊት ነበር። ቀጥ ያሉ ጥቁር ቅንድቦቿንና የሰከኑ ዓይኖቿን እይፍ ወደድኳት። ፈገግታ ብትሞክር ኖሮ እጠላት ነበር። ካልተረጋጋው አእምሮዬ ጋር እየታገልኩ ጠጋ ብዬ መረመርኳት። ከፊቷ ኮስታራነት ሥር ደግነቷና ቅንነቷ ይነበባል። ፈገግታቢሰነቷና ርጋታዋ ከሥራዋ ጋር እንደማይጣጣም ግልፅ ነበር። እነኚያ ወንበዴዎችም ያልፈቀዷት በዚሁ በዚህ ምክንያት ሳይሆን አይቀርም። ቁመቷ ዘለግ ያለ፣ ቅርጿ ያማረና ሞላ ያለች ብትሆንም ቅሉ ቆንጆ የሚሏት አይደለችም። አለባበሷ በልኩ ነበር። ከውስጤ መናጢ ነገር ተፍለክለክና መሠሥ ብዬ ተጠጋጃት።

አጠገሏ ስደርስ ፊቴን በመስታወቱ እየሁት። ሠቆቃ የጨፈረበት ፊቴ እጅጉን አስቀያሚ መሠለኝ፣ ግርጣታም፣ የከይሲ ፊት። ፀጉሬ ተተረማምሏል። ግድ የለም። እንኳንም ማስጠሎ ሆንኩ! ከሷ ፊት በአስቀያሚነት መቆጫ ደስ ብሎኛል . . .

ከመጋረጃው በስተኋላ የነበረው የግድግዳ ሰዓት ግዙፍ ጓዝ የተጫነው ይመስል ሲንጣረር በገሚስ እንቅልፍ መሳይ ሠመመን ካሸለብኩበት ነቃሁ። ከሌሊቱ ስምንት ሰዓት ሞልቷል። ቤቴ ጠባብና ጣራው ዝቅ ያለ ስለነበር ያስጨንቃል። ከመካከሉ ከተገተረው ቁም ሳጥን ዙሪያ ካርቶኖች፣ ብጥስጣሽ ጨርቆችና የተለያዩ ቀለማት ያላቸው እሳቂ ልብሶች ተዝረክርከዋል። የተለኮሰችው ቁራጭ ሻማ በከበባት ድቅድቅ ጨለማ ተወርሳ በራሁ፣ ጠፋሁ ትላለች። ጥቂት ቆይታ ስትረታ ከፍሉ በዕልመት ካባ ይዳፈናል።

ሁኔታዎችን ለመገንዘብ ጊዜ አልፈጀብኝም። ሁሉም ነገር ባንዴ ታወሰኝ፤ ስነቃ ሊሠፍርብኝ በጉጉት ሲጠባበቅ የቆየ ይመስል። እንቅልፍ ሸለብ አድርጎኝ ሳለ እንኳን ከጭንቅላቴ ውስጥ አሻፈረኝ ብሎ ህልምና ቅዠቴን የበከለ ነገር መኖሩ ይታወቀኛል።

አእምሮዬ ይዋዥቃል። አንዳች ነገር ከበላዬ እየተንሳፈፈ የሚነካካኝ፣ የሚኮረኩመኝና የሚረብሽኝ ይመስለኛል። ስቃይና ምሬት ደጋግመው ከውስጤ እየገነፈሉ መፍሠሥ ቃጣቸው። ከዚያም፣ በመገረም የሚያጠኑኝን ሁለት ዓይኖች አየኋቸው። አስተያየታቸው የባይተዋር ቀዝቃዛ ምንቸገረኝነት የተዋሃደው ስለነበር አስከፉኝ። የበሠበሠና የረጣጠበ የምድር በታች ቤት ሲገባ የሚሠፍረው ዓይነት የመቅፈፍ ሥሜት አእምሮዬ ውስጥ በቀለና በመላ አካላቴ ተሠራጨ። ለሁለት ሰዓታት ያህል ለዚች ፍጡር አንዲት ቃል ባለመተንፈሴ መደሰቴን አስታወስኩ። አሁን ታዲያ በድንገት፣ የአመንዝራነት ክርፋቴን፣ ፀያፍነቴን፣ እውነተኛ ፍቅር

በሚቋቋሙበት ገቢር መጀመሩን፤ ነውረኝነቱንና ፍቅር አልባነቱን በግልፅ ተረዳሁት። ለረጅም ጊዜ ተያየን፤ እሷ ግን ዓይኖቿን አልሠበረችም። አስተያየቷም አልተለወጠም። ሲበዛብኝ ሰላም አጣሁ።

«ማነው ስምሽ? » ስል ጠየቅኳት፤ መፋጠጡ ቢያቆም ብዬ።

« ሊዛ » አለች ያለድምፅ፤ በትንፋሷ። ዓይኖቿን ከኔ መንጭቃ ወዲያ ወረወረቻቸው።

በዝምታ ጥቂት ቆየሁ።

« ምን ዓይነት ቀን ነው ዛሬ . . . በረዶ . . . መንቻካ! » አልኩኝ ለራሴ የማወራ ይመስል፤ እጄን ተንተርኼ ጣራ ጣራውን እያስተዋልኩ።

አልመለሰችልኝም። የተግማማ ነገር።

«የዚህ ከተማ ሰው ነሽ? » ስል ጠየቅኳት ፊቴን ወደሷ አዙሬ። ጥያቄዬ የቁጣ ይመስላል።

« አይ »

« ከወዴት ? »

« ከሪጋ »

« እዚህ ብዙ ቆየሽ? »

« የት? »

«እዚህ ቤት »

« ሁለት ሣምንት » አለችኝ አጠር፣ ቆረጥ እያረገች።
በልጭ፣ እልም ስትል የቆየችው ሻማ ጭራሹን ድርግም አለችና
የሊዛን ፊት መለየት ተሳነኝ።

« እናት አባት አሉሽ? »

« አዎ . . . አይ . . . አሉኝ »

« የት ናቸው? »

« ሪጋ »

« ምን ይሠራሉ? »

« ያው . . . »

« ያው ምን? »

« ያገር ሰዎች »

« እነርሱ ጋር ነበር የምትኖረው? »

« አዎ »

« ዕድሜሽ ስንት ነው? »

« ሃያ »

« ከቤተሰቦችሽ ለምን ተለየሽ? »

« ዝም ብዬ . . . »

ይህ « ዝም ብዬ » አትረብሽኝ፣ ሠላም ሥጠኝ፣ ማለት ስለነበር ዝም አልኩ። ለምን ብድግ ብዬ እንዳልወጣሁ እግዚአብሔር ያውቃል። መከፋትና ሆድ መባሴ በረታብኝ። የዚያን ቀን የሆነው ሁሉ ሳልፈልገው በገዛ እጁ ከአእምሮዬ ውስጥ ያወካብኝ ጀመር። ማለዳ ከቤቴ ወጥቼ ወደሥራ ስሄድ ያየሁት ነገር ትውስ አለኝ።

«ዛሬ ጧት ከመንገድ ሰዎች የሬሳ ሳጥን ተሸክመው ሲሄዱ አምልጧቸው ሊወድቅ ነበር» አልኳት አምልጦኝ። መናገር ፈልጌ አልነበረም።

« የሬሳ ሳጥን? »

« አዎ፤ ከሴናያ ጎዳና ላይ። ከምድር ቤት ነበር የወጣው። »

« ምድር ቤት? »

« አዎ። ከሴተኛ አዳሪ ቤት። ከቁሻሻ መሃል . . . የምናምን ልጣጪ . . . ትርኪምርኪው . . . ክርፋቱ፤ ይዘገንን ነበር። »

ዝምታ።

« የዛሬው ዓይነት ቀን ለቀብር አስቀያሚ ነው » አልኩ ዝምታውን ለመግፈፍ።

« ለምን? »

« በረዶው፤ ጎርፉ . . . » አልኩኝ እያዛጋሁ።

« ምን ልዩነት አለው? » አለኝ

« እንዴ? ቀፋፊ ነው እንጂ! » እንደገና አዛጋሁ። « መቃብር ቆፋሪዎቹ በረዶ እያራሳቸው ሲቆፍሩ ማማረራቸው ይቀራል? ምናልባትም መቃብሩን ውሃ ሞልቶት ይሆናል »

« ውሃ ሞልቶት ይሆናል? ለምን? » ስትል ጠየቀች።
አነጋገሯ የቁጣ ቢመስልም ጥያቄዋ ከልብ ነበር። አንዳች ነገር
ሲኮረኩረኝ ተሠማኝ።

« ቢያንስ አንድ ሰንዝር ጥልቀት ያለው ውሃ ይኖረዋል።
ከዚያ ቦታ ደረቅ መቃብር ተቆፍሮ አያውቅም። »

« ለምን? »

« ምን ማለት ነው « ለምን? » ቦታው ረግረግና አረንቆ
ብቻ ነው። ሬሳ ከውሃ ውስጥ እየዘፈቁ ሲቀብሩ ብዙ ጊዜ
አይቻለሁ። » (በእውነቱ ግን አላየሁም፤ እዚያ ሄጄም አላውቅ።
ሲያወሩ ብቻ ሰምቻለሁ።)

« መሞትሽ አያሳስብሽም? »

« ለምን እሞታለሁ? » አለች

« አንድ ቀን መሞትሽ አይቀር፤ ልክ እንደዛችኛዋ።
የሣምባነቀርሳ ነው የገደላት። ታዲያ እሷም እንዳንቺ . . . »

« ሽርሙጣ ብትሆን ኖሮ ከሆስፒታል ነበር የምትሞተው . . . »
አሉኝ ሊዛ የጀመርኩትን ሳልጨርስ። ያንን ታውቃለች። « ሽርሙጣ »
ማለቴን ልብ አልኩ።

« የእመቤቷ እዳ ነበረባት » ስል ቀጠልኩ ምልልሱ እየጣመኝ።

« የጠና በሽታ እያለባት ልትሞት አንድ ሐሙስ እስቲቀራት ድረስ ትሠራ ነበር። የዚያ ሠፈር ጋሪ ነጂዎች ለወታደሮች ሲነግሯቸው ሰምቻለሁ። የድሮ ደንበኞቿ ሳይሆኑ አይቀሩም። ለትዝታዋ መሸታ ቤት ሄደው እንደሚጠጡ እየሳቁ ሲያወሩ ነበር። »
(ብዙውን ፈጥራ ነው።)

ዝምታ። ጥቅጥቅ ያለ ፀጥታ። አልተንቀሳቀሰችም።

«እና ከሆስፒታል መሞት ይሻላል ብለሽ ታስቢያለሽ? » « ምን ልዩነት አለው? . . . እኔስ ለምንድነው የምሞተው? » አለች ተረብሻ።

« አሁን ባይሆን የኋላ ኋላ። »

« ኋላ ሲሆን ይሆናላ። »

«አሁንማ ያን ማለት መቼ ይቸግራል። ወጣት ነሽ፤ መልክመልካም፤ ለጋ፡- ዋጋሽም በዚያው ልክ ነው። ግን በዚህ ሕይወት ካንድ አመት በኋላ እንዲሁ የምትቆይ አይምሠልሽ። ፀዳልሽም ይረግፋል። »

« አንድ ዓመት? »

«ታዲያስ። ዋጋሽ ዝቅ ይላል፤ » ስል ቀጠልኩ ከውስጤ
የሚፈሰሰውን የጭካኔ አረቄ እያጣጣምኩ። « ከዚህ ወጥተሽ ረከስ
ወዳለ ሌላ ቤት ትሄጃለሽ። ሁለተኛው ዓመት ላይ ደግሞ ከዚያም
ዝቅ ያለ ቤት። በሰባት ዓመት ከሴናያ ጎዳና የምድር በታች ቤት
ውስጥ ገብተሽ ታርፊዋለሽ። ጉዳ ያ ብቻ አይደለም። በዚያ ላይ
ሥቃይ ጓዙን ጠቅልሎ የሚወርስሽ የታመምሽ እንደሆነ ነው። በዚህ
ዓይነት ኑሮ ሕመም ቀልድ አይደለም። አንዴ ከተጣበቀብሽ
አይለቅሽም። ከዚያም ወደሞት ማዝገም ነው። »

«ይሁና ታዲያ፤ መሞት ነዋ! » ብላ በንዴት መለሰችልኝ
ትከሻዋን ነቅንቃ።

« አያሳዝንም? »

« ማነው የሚያሳዝነው? »

« ሕይወትን ማጣት » መልስ የለም።

« እሮኝ ነበረሽ? »

« ኖረኝ አልኖረኝ አንተ ምን ገደደህ? »

« ምን አስቆጣሽ? እየመረመርኩሽ እኮ አይደለም። እኔ ምንም
አይገደኝ፤ በርግጥ በህይወትሽ ብዙ ችግር ደርሶብሽ ይሆናል። ያ ለኔ
ምኔ ነው? ቢሆንም ግን አዝናለሁ። »

« ለማን? »

« ላንቺው »

« ግዴለም፣ አያስፈልግም » አለችኝ በትንፋሷ።

ይህን ማለቷ ነካካች። እንዴ! እያባበልኩ ባናገርኳት እንዲህ . . .

« ታዲያ አሁን ምን ታስቢያለሽ? ደህና ህይወት አለኝ ትያለሽ? »

« ምንም አላስብ። »

« ያ እኮ ነው ችግሩ፤ አለማስብሽ። ይልቅ ጊዜ ጥሎሽ ሳይፈተልክ ንቂ። ጊዜ አለሽ። ወጣት ነሽ፤ ሽጋ። ማፍቀር፤ ማግባትና ደስተኛ መሆን ትችያለሽ . . . »

« ያገባ ሁሉ ደስተኛ አይደለም » አለችኝ በቁጣ እየገነፈለች።

« እሱንማ አውቃለሁ። ቢሆንም ግን ከዚህ የማይሻል ትዳር የለም። ያላማረ ትዳር እንኳን ከዚህ ጋር አይወዳደርም። በትዳር ፍቅር ካለ ደግሞ ደስታ ቢቀርም ብዙ አያጎድልም። ሃዘን ቢኖርም የኑሮ ጣዕሙ አይጠፋም። እንደምንም ሆኖ መኖር መልካም ነገር

ነው። አንቺ ግን እዚህ ከግማት በቀር ምን አለሽ?» በመጠየቁ ፊቴን ከበክሼ ተመለከትኳት። በርጋታ ግሰብ ትቻለሁ። የምናገረው ነገር መንፈሴን በርዞት መንገብገብ ጀምራለሁ። ከዋሻዬ የቀፈቀፍኳቸውን ሃሳቦች ልዘራባት እየቋመጥኩ ነበር። ከውስጤ የተቀጣጠለው ነገር ልፈፅመው የሚገባኝን ምግባር በመጨረሻ ከሰተልኝ።

« የእኔን ከዚህ መኖር እርሺው፤ እኔ ጥሩ ምሳሌ አይደለሁም። ምናልባትም ካንቺ የባሰኩ እሆናለሁ። ስመጣ ደግሞ ሠክሬ ነበር » ብዬ ኃጢአቴን አለባበሰኩና « በዚያ ላይ ደግሞ ወንድ ለሴት ምሳሌ አይሆንም። ራሴን ባራክስና ባንድፍ እንኳን የማንም ባሪያ አይደለሁም። አሁን እዚህ ነኝ፤ ጓላ ደግሞ ሂጃቢ። ተጣጥቤ ሌላ ሰው ሆኜ ቁጭ እላለሁ። አንቺ ግን ከመጀመሪያው ባሪያ ነሽ። አዎ፤ ባሪያ! ሁሉን ሃብትሽን፤ ነፃነትሽን ጭምር አስረክበሻል። በጓላ ከጫኑሽ ቀንበር መላቀቅ ብትፈልጊም አይቻልሽም። ሌላውን ሁሉ እንተወው እስቲ፤ አሁን ላይገባሽ ይችላል። ግን እውነቱን ንገረኝ፡- ገና ካሁኑ የእመቤትሽ ዕዳ አለብሽ አይደል? አየሽ ? ያውልሽ ! » አልኩኝ የሰጠኝኝ መልስ ባይኖርም። ዝም ብላ በመላ እሷነቷ ታዳምጠኛለች። « ያ ነው ቀንበር ማለት፤ ሰንሰለት! ነፃነትሽን መመለስ ፈፅሞ አትችይም። አያስችሉሽም። ነፍስሽም ለሠይጣን የመሸጥ ያህል ነው . . .

« ከዚያም በላይ እኔም እንዳንቺ ያልታደልኩ፤ መከረኛ ሆኜ ከዚህ ቆሻሻ ምግባር ራሴን የምከተው መድረሻ ከማጣቴ ብዛት ይሆናል። ስቃያቸውን አልኮል የሚያለዝብ የሚመስላቸው ሰዎች አሉ አይደለም? እኔም እዚህ እመጣለሁ። እስቲ አንቺው መልሷልኝ፡-

ከዚህ ቦታ ምን አንድ ጥሩ ነገር አለ? አንድ አልጋ ውስጥ ተኝተን አንዲት እንኳን ቃል ሳንለዋወጥ ለሰንት ሰዓታት ቆየን። ጓሳ ነው አንቺም እኔም እንደዚሁ። እንደዚህ ነበር ሰዎች ሊተዋወቁና ሊገናኙ የሚገባቸው? ከዚህ በላይ አፀያፊ ነገር ምን አለ? »

« አዎ ! » አለች ሊዛ በረጅሙ ተንፋሳ። በፍጥነት መስማማቷ ገረመኝ። ለካ እሷም እኔን በዝምታ እያዳመጠች ይህንኑ ስታስብ ነበር። « ይቺን ይወዳል ! » አልኩኝ በሆዴ፤ በደስታ እጆቼን ማፋተግ እየቃጣኝ። እንዲህ ነው እንጂ ! . . . ተስማማን ተመሳሳይን። ይቺን የመሠለች እምቡጥ ከእጅ ማግባት አያቅተኝም። ከሁሉም የጣመኝ የትብተባው አካሄድ ነበር።

ፊቷን ወደኔ ጠጋ አረገች። አገጭን በእጇ ደግፋ ከራሷ ቀና ያለች መሠለኝ በጨለማው። እንደገና እየመረመረችኝ ይሆናል። ዓይኖቿን ማየት አለመቻሌ ቆጩኝ። ትንፋሷ ከባህር ሆጶ እየተሟጠ ጠ ይወጣ ይመስል ረጅም ነው።

« ከዚህ ለምን መጣሽ? » ስል ጠየቅኳት። አሁን ልጓሙን እንደነገሩ ጨብጫለሁ።

« እንዲሁ ዝም ብዬ »

« አባትሽ ቤት ብትሆኒ ኖሮ ምን ያህል የተሻለ እንደነበር አስቢው አስቲ። አይበርድሽ፤ በገዛ ጎጆሽ በነፃነት መኖር። »

« እንደምታስበው ያማረ ባይሆንስ? »

አገባቤን ማሳመር አለብኝ። ከሷ ጋር ሆኖ ማባባስ አይሠራም። ይህ እንዲሁ ከአእምሮዬ ብልጭ አለ እንጂ ብዙም ሃሳቤን አልለወጠውም። አሳሰበችኝ። ሁኔታዋ ልቤን ነክቶት ባለ ለምልልሱ አእምሮዬ ተስሎ ነበር። የይምሠልና የዕውን ስሜቶች ያለችግር አብረው ይኖራሉ።

« ማን ያውቃል? » ስል መለስኩ ቶሎ ብዬ። « በሕይወት ብዙ ነገር ይፈጠራል። እንደተበደልሽ እርግጠኛ ነኝ። ታዲያ ጥፋቱ የእነርሱ እንጂ ያንቺ አይደለም። ታሪክሽን ምንም አላውቅ፤ ቢሆንም አንችን የመሠለች ልጃገረድ በፈቃዷ ከምድር ተነስታ እዚህ አትመጣም . . . »

« ምን ዓይነት ልጃገረድ ነኝ? » አለች የሹክታ ያህል። ስማጳት።

« ምን መሆኔ ነው? » አልኩኝ በሆዴ። ይኸኛው አጉል መንገድ ነው። ግን ማን ያውቃል? ይሠራ ይሆናል። ሊዛ ዝም ብላለች።

« አየሽ ሊዛ፣ ስለራሴ ልንገርሽ፡- በልጅነቴ ቤተሠብ ቢኖረኝ ኖሮ ሌላ ሰው እሆን ነበር። ከቤተሰቦችሽ ጋር ሆነሽ፣ ምንም ያህል ነገሮች ቢከፉ እንኳን፣ የምትኖረው ከወለዱሽ እናትና አባትሽ ጋር እንጂ ከጠላት ወይም ከባዕድ እንዳልሆነ ታውቂያለሽ፣ ቢያንስ

ቢያንስ ባመት አንዴ እንኳን እንደሚወዱሽ ታያለሽ። ሁሉ ቢቀር የምትኖረው ከገዛ ቤትሽ ውስጥ መሆኑን ማወቁ ትልቅ ፀጋ ነው። እኔ ታዲያ ያለ ቤተሠብ በማደጌ ይመሥለኛል እንዳዚህ ልብ-ድድር ሆኜ የቀረሁት።»

እንደገና ዝም ብዬ ጠበቅኩ። የገባት አይመስለኝም። ንግግሪ ሳቄን አመጣው።

« አባት ብሆንና ሴት ልጅ ብትኖረኝ፤ ከወንድ ልጆቼ አብልጬ እወዳት ነበር። » ስል ማጥቃቴን በሌላ አቅጣጫ ጀመርኩ፤ አሳሏን ለመቀየስ ብዬ። በእፍረት ፊቴ ሲግል ተሠማኝ።

« ለምን? » ብላ ጠየቀችኝ።

አሃ ! እያዳመጠችኝ ነው።

« እኔ እንጃ፤ ሊዛ። አንድ በጣም ኮስታራና ጥብቅ የሆነ ሰውዬ አውቃለሁ። ይህ ሰው ታዲያ ለሴት ልጁ ሟች ነው። ከፊቷ ተንበርክኮ እጅና እግሮቿን እየሳመ አድንቋት አይጠግብም። አብረው ከድግስ ሄደው፤ ተነስታ ስትደንስ፤ በቆመበት ለሰዓታት በአይኖቼ ይከተላታል። የሷ ነገር አይሆንለትም። እንዲህ አይነቱ ፍቅር ይገባኛል። ረጭ ባለው ሌሊት ከእንቅልፉ ሲነቃ፤ ብድግ ብሎ ሄዶ ከመኝታ ከፍሷ ይገባና፤ በተኛችበት ግንባርን ሥሞ፤ በፊቷ ላይ አማትቦ፤ ወደአልጋው ይመለሳል። ለራሱ የረባ ሳይለብስ፤ ለሌሎች ሁሉ የሚነፍገውን ገንዘብ፤ እሷ ስትጠይቀው ኪሉን ገልብጦ

ያሻቸውን ያደርግላታል። ውድና ምርጥ ስጦታ ይገዛላትና፤ የሠጣትን ከወደደችለት እንደልጅ ይቦርቃል። አባት ነው ከእናት ይልቅ ሴት ልጁን የሚወደው። አንዳንድ ልጃገረዶች ያባታቸውን ሴት ደስታ የሚያክል በምድር አያገኙም! በበኩሌ ሴት ልጄን ለትዳር የምሠጥ አይመሥለኝም። »

« እንዴት? » አለችኝ

« የምቀና ይመሥለኛል። እውነቴን ነው። በምን ልቤ ሌላ ሰው እንድትስም እፈቅዳለሁ? ወይም ከአባቷ አብልጣ ባዕድ እንድትወድ? ማሰቡ ብቻ ይረብሽኛል። በርግጥ ይህ ሁሉ ቂልነት ነው። ሁላችንም በመጨረሻ ለሀይወት ዕውነታዎች ዓይናችንን መግለጥ ይኖርብናል። ቢሆንም ግን፤ ለጋብቻ እጁን ከመስጠቴ በፊት በሥጋትና በጭንቀት እንደምሠቃይ አውቃለሁ። ከፈላጊዋ ሁሉ አንከን እያወጣሁ እቆይና፤ በመጨረሻ የግዴን፤ የወደደችውን ከማግባት አልይዛትም። ለአባት ደግሞ ልጁ ያፈቀረችው ሰው ነው በተለይ የማይሆናት መሥሎ የሚታየው። እና እንዲህ ነው፤ ሊዛ። ብዙ ቤተሰቦች መሃል ችግር የሚፈጠረው ለዚህ ነው። »

« አንዳንዶቹ ሴት ልጃቸውን በወግ በማዕረግ ከመዳር ይልቅ ቢሸጧት ይወዳሉ » አለችኝ በድንገት።

አሃ! «አየሽ ሊዛ፤ ያን የሚያደርጉ እግዜርን የማያውቁና ፍቅር በቤታቸው የሌለ ቤተሠቦች ናቸው » አልኳት። « ፍቅር ከሌለ ደግሞ ቀና ኅሊና የለም። እንዲህ ያሉ ሰዎች መኖራቸውን

አውቃለሁ፤ የማወራው ግን ስለነሱ አይደለም። አንችም ምናልባት ቤተሠቦችን ፍቅር ነፍገውን ይሆናል እንዲህ በምሬት የተናገርኸው። ዕድልን ባይቀና ነው። ህም . . . ግን የዚህ ሁሉ ምክንያት ድኅነት ነው። »

« የከበርቴዎቹስ ቤት ምኑ ይሻላል? በድኅነት ክብራቸውን ጠብቀው የሚኖሩ ሞልተው የለም? »

« ህም . . . አዎ ይኖሩ ይሆናል። ሌላው ነገር ደግሞ፤ ሰዎች ስንባል ስቃያችንን ብቻ እንጂ በህይወታችን ያለውን መልካም ነገር መቁጠር አንወድም። ሁላችንም ጠንቅቀን ብናስተውል፤ ለእያንዳንዳችን የተሰፈረልን ሲሳይና ደስታ አለ። በእግዚአብሔር ፈቃድ ሁሉ በተሣካበት ቤተሠብ ውስጥ ባል ሚስቱን ይወዳል፤ ያከብራታል። ጥሏት ሊሂድ በጭራሽ አያስብም። ይህን ለመሠለ ቤተሠብ፤ ሕይወት ምን ያህል ጣዕም አላት! አልፎ አልፎ ችግርና ሃዘን ቢኖርም እንኳን ! አንችም ትዳር ይዘሽ ይህን ራስሽ ታይው ይሆናል። የምትወጃውን ሰው ካገባሽ በኋላ፤ በተለይ በመጀመሪያዎቹ ዓመታት የሚኖረው ደስታ ይታይሻል? ከባልሽ ጋር የሚፈጠረው ጥል እንኳን የሚያልቀው በፍቅር ነው። አንዳንድ ሴቶች ፍቅራቸው እጅግ ሲጠና ከባላቸው ጋር በሆነ ባልሆነው መጣላት ያበዛሉ። እውነቱን ነው። አንዲት የማውቃት ሴት በየምክንያቱ ባሏን ትነተርከዋለች። ' በነገር የምጠብስህ እጅግ አድርጌ ስለማፈቅርህ ነው፤ የፍቅሬን መጠን እንድታውቀው ' ትለዋለች። ከፍቅር የተነሳ ተፈቃሪውን ማሠቃየት አዲስ ነገር አይደለም። በርግጥ ብዙውን ጊዜ ይህን የሚያደርጉት ሴቶች ናቸው። ' አሁን ትንሽ ይሠቃይና፤ ኋላ

በፍቅሬ አጥለቅልቄ፤ እቅፍ አድርጌ እየሣምኩ እክሠዋለሁ ፣ ብለው ያስባሉ። ዳምኖ፣ ዘንቦ ሲያባራ፣ ሁሉ ብሩጎ፣ ሠላም፣ ፍቅርና እንደአብሾ የሚያስከር ደስታ።

«ደግሞ ቀናተኞችም አሉ። ሌላ የማውቃት ሴትዮ ባሏ ከቤት በወጣ ቁጥር አንዳች ነገር ከቤቷ ጎትቶ ያወጣትና፤ በጨለማ ሳትታይ ተከትላው ትከንፋለች። ከማን ጋር እንደተገናኘ፤ ከማን ቤት ጎራ እንዳለ፤ ከየትኛዋ ሴት ጋር እንደተጫወተ አያለሁ ብላ። ይህ ፀያፍ ነገር ነው። መጥፎንቱም ሴትዮዋ ታውቀው ነበር። ድርጊቱን ስታስበው ታፍርበታለች፤ ይፀፅታታል። ይሁንና ግን ባሏን ታፈቅረዋለች፤ ይህን ሁሉ የምታደርገውም ከፍቅሯ የተነሣ ነው። ከጠባቸው በኋላ ሲታረቁ ምንኛ ደስ ይላቸዋል! ጥፋቷን ስታምን፤ ወይም ጥፋቱን ይቅር ስትለው ልሷ በሃሴት ትርገበገባለች። ሁለቱም፤ ሽክም የወረደላቸው ያህል ቅልል ይላቸውና ገና አዲስ ትዳር ጀምረው ፍቅራቸውም አፍላ የሆነ ይመሥል ይፈነድቃሉ። ታዲያ በርግጥ የሚዋደዱ ባልና ሚስት መሐል የሚፈጠር ነገርን ማንም ማወቅ የለበትም። ምንም ጉዳይ ቢያጣላቸው፤ እናታቸውን እንኳን ቢሆን እንድትዳኛቸው መጋበዝ የለባቸውም። የራሳቸው ዳኞች ራሳቸው ብቻ ናቸው።

«ፍቅር ከአምላክ የተሠጠ ምሥጢር ነውና ምንም ቢሆን ከሌሎች ዓይን ልንጠብቀው ይገባል። ያኔ ነው የተቀደሰና መልካም የሚሆነው። ይህ ሲሆን ነው ባልና ሚስት የበለጠ የሚከባበሩት። እክብሮት ደግሞ የብዙ መልካም ነገር መሠረት ነው። ፍቅር ካለ፤ የተጋቡትም በውን ተፈቅረው ከሆነ ፍቅራቸው ለምን ይሞታል?

ፍቅርን በሀይወት ማቆየት ይቻል የለምን? የማይቻልበት ሁኔታ የሚገኝ አይመስለኝም። በተለይ ባልየው ደግና ቅን ሰው ከሆነ፤ ፍቅሩ ሊሟጠጥ አይችልም። በርግጥ በትዳራቸው ለጋነት ዘመን የነበረው ዓይነት ስሜት ያልፍ ይሆናል፤ እሱን የሚተካው ግን አሁንም ፍቅር ነው። የላቀና የተሻለ ፍቅር። ባልና ሚስት በመንፈስ ይቀራረባሉ፤ ይጎዳኛሉ፤ የሚያደርጉት ሁሉ የጋራ ጉዳይ ነው፤ በመካከላቸው የሚደብቁት ነገር አይኖርም። ልጆች መውለድ ሲጀምሩ ደግሞ፤ የችግር ዘመናቸው እንኳን የደስታ ወቅት ነው የሚመስላቸው። ሥራ እንደቆልቁለት ነው፤ አንዳንዴ ለልጆቻቸው ሲሉ ራሳቸውን ቢነፍጉም እንኳን ደስታቸው አይበረዝም። ለልጆችሽ የምታደርገው መልካም ነገር ሁሉ እነርሱ ላንቺ የሚኖራቸውን ፍቅር የሚያሳድግ ስለሆነ ቅር አይልሽም።

« ልጆችሽ ማደግ ሲጀምሩም፤ ያንቺ ሕይወት ምሳሌያቸው እንደሆነ፤ ከሞትሽ ወዲያ እንኳን ያንች ሃሳብና መንፈስ በውስጣቸው እንዳለና፤ በሕይወት ዘመናቸው ሁሉ ይዘውት እንደሚኖሩ፤ ያወረሰሻቸውን ቅርስ ተረክበው በአምሳልሽ እንደሚያድጉ ታውቂያለሽ። ስለዚህ ይህ ታላቅ ሃላፊነት ነው። ታዲያ ይህ እንዲህ ሳለ፤ ባልና ሚስት እያደር አንድ መሆን እንዴት ይሳናቸዋል? አንዳንድ ሰዎች ልጅ ማሳደግ መከራ ነው ይላሉ። በእውነቱ ግን ከመንግሥቱ ሰማያት የመጣ ተድላና ደስታ ነው። ሕፃናት ትወጃለሽ ሊዛ? እኔ በጣም ነው የምወዳቸው። እስቲ ይታይሽ የፋፋ እምቡጥ ልጅ ጡትሽን ሲጠግ። ሚስቱ ልጃቸውን በእቅድ ይዛ አይቶ፤ ምን ዓይነት ባል ነው በልቡ ከፍቅር በቀር ሌላ ነገር የሚገኝ? አንድ ፍሬ ልጅሽ፤ ለሰላላ ጉንጮቹ ስትነኪያቸው

ትምቡክ ትምቡክ እያሉ በጉያሽ ሙቀት ሲፈነድቅ፤ እንደእንኮይ ልስልስ፤ ጥብቅ ያሉ ትናንሽ እጅና እግሮቹ፤ ጥቃቅን ንፁህ ጥፍሮቻቸው በማነሳቸው የሚያስቁ፤ ዓይኖቹ ሁሉን የሚያውቁ ይመሥል ሽቅብ አትኩረው ሲመለከቱሽ። ሲጠባ ደግሞ ጡትሽን በአንዲት ፍሬ እጁ እየነተተ ሲጫወት፤ አባቱ ከቤት ሲገባ መጥባቱን ያቆምና ዞር ብሎ ተመልክቶ አስቂኝ ነገር ያየ ይመስል ይፍለቀላቅና መልሶ ጡቱን ይጎርሳል። ጳላ ጥርስ ማብቀል ሲጀምር ጡትሽን ነከስ ያደርግና አጭልቆ ያይሻል። እንዲህ እናት፤ አባትና ልጅ፤ ሦስቱም አንድ ላይ ሆነው ያለው ዓይነት ደስታ ከወዴት ይገኛል? ለዚህ ብቻ ሲባል ብዙ በደል ይረሳ የለም? እና ሊዛ፤ ሌሎችን ከመፍረዱና ከመውቀሱ በፊት፤ ሰው ሁሉ ራሱ አኗኗርን መማር ይገባዋል።

«እንዲህ ነው የማገኝሽ!» አልኩኝ በልቤ፤ «ይህን የመሣሠለ ትዕይንት እየፈጠርኩ፤ በምኞት ፈረስ እያሰገርኩ!» ለነገሩ ግን የማወጋት ከልቤ ነበር። ወዲያው በእፍረት ፊቴ ቀላ። በድንገት ሳቋን በትለቀው የት እደበቃለሁ? ማሰቡ ብቻ አስቆጣኝ። ወደመጨረሻ ላይ ወሬዬ ትንሽ ገደብ ጥሶ ነበርና አሁን ቆረቆረኝ። እሷም፤ እኔም ዝምታ ውጠናል።

ለነገጣት ሲቃጣኝ፡- «ግን እንዲያው . . . » አለችና ሳትጨርሰው አቋረጠች። ነገሩ ገብቶኛል። ከድምጿ ውስጥ እዲስ ነገር ተጨምሯል። እንደመጀመሪያው የሠላና የደረቀ ሳይሆን፤ የሚርበተበት፤ የዓይናፋር ድምፅ ስለነበር በራሴ አፍሬ ፀፀት ተሠማኝ።

« ምን? » ስል ጠየቅኳት ረጋ ብዬ።

« አንተ . . . »

« ምን? »

« እንዲያው ነገርህ ሁሉ . . . የመፅሐፍ ታሪክ ይመሥላል » አለች። አሁን ደግሞ ከድምጹ ፊዝ የሠረገበት መሠለኝ። ንግግሯ ወጋኝ። የጠበቅኩት አልነበረም። ሲታወቃት የምታፈዝ ለመምሠል እየሞከረች መሆኑ አልገባኝም። ውሰጣቸው ዓይኖቿ የሆነ ልቦን ፀሐን፤ ባለጌዎች ነፍሳቸውን ሊበረብሩ ሲታገሉዋቸው፤ እስከመጨረሻው በኩሩነታቸው የእውነት ምንነታቸውን ላለማሳየት አሻፈረኝ ብለው ይቆዩና፤ ሲታከታቸው የፊዝ ቆብ ጭነው ማምለጥ ይሞክራሉ። ሊዛ በመጨረሻ የተናገረችውን ለማውጣት ስታምጥ ካየሁባት የፈራ ተባ እንቅስቃሴ ይህን መረዳት እችል ነበር። ሆኖም ግን አልቻልኩም፤ ስለዚህም የብቀላ ቁጣ ከውስጤ ተቀጣጠለ። ቆይ፤ ጠብቂ! አልኩኝ በሆዴ።

- 14 -

« አይደለም፤ ሊዛ። እኔ ራሴ፤ የዳር ተመልካቹ፤ የሁኔታዎችን አፀያፊነት እያየሁ መፅሐፍን እዚህ ምን አመጣው? ከዳርም ብቻ አይደለም፤ በተለይ አሁን እዚህ ሆኜ በግልፅ እየሞለሁ። አንችስ ይህን ሳታውቁት ቀርተሽ ነው? ወራዳነቱ፤ ቆሻሻነቱ ሳይገባሽ

ቀርቶ ነው? ሲደጋገም የማይለመድ ነገር የለም እንጂ። የማታረጅ ይመስልሃል? ሁሌ እንዳማረብሽ እዚህ የምትኖሪ? እዚህ መኖር ከሚመርጡት ባትሆኚም። ስለአሁኑ አኗኗርሽ ደግሞ ይህን እነግርሻለሁ፡- ወጣት ነሽ፣ መልከመልካም፣ አመለከጋ፣ ስሜትሽ ያልደነዘ፣ ለዛሽ ያልተሟጠጠ። ታዲያ ቅድም ከእንቅልፌ እንደነቃሁ ምን እንደተሠማኝ ታውቂያለሽ? ካንቺ ጋር በአንድ አልጋ በመተኛቴ ራሴን ተጠየፍኩት። የሠከረ ብቻ ነው እዚህ የሚመጣው። ሌላ ቦታ ብትሆኚና ይህን የመሠለ ዓዘቅት ውስጥ ባትገቢ ኖሮ፣ መከተል ብቻ ሳይሆን አፈቅርሽ ነበር። ካፍሽ በምትወጣ ቃል፣ ካይኖችሽ በማገኘው ተስፋ እየተደሠትኩ፣ በምታልፈበት ቆሜ እጠብቅሽ ነበር። ከፊትሽ ተንበርክኬ የትዳር ጓደኝነትሽን ስጠይቅ ኩራት ይሠማኝ ነበር። አንዲት እንኳን ቆሻሻ ነገር ስላንቺ ላሰብ አልደፍርም።

« እዚህ ግን፣ እስከፈለኩሽ ድረስ ወደድሽም ጠላሽ መምጣት ግዴታሽ ነው። ታዛዜ አንቺ እንጂ፣ እኔ ታዛዥሽ አይደለሁም። የድሆች መጨረሻ የሆነ ላብአደር ጉልበቱን ሲሸጥ እንኳን መላ ሰውነቱን ለባርነት አላልፎ አይሠጥም፤ ያገልግሎት ግዴታውም ለተወሰነ ጊዜ እንደሆነ ያውቀዋል። ያንቺ ባርነት ፍፃሜ ግን መቻ ነው? እሳቱ አሰቢው፡- ስንቱን ነው እርግፍ አድርገሽ እዚህ የገባሽው? ነፍሰሽን የምታገርባት ይመስል ከሥጋሽ ጋር አቆራኝተሽ ለግዞት የሠጠሻት! ፍቅርሽን ማንም ሠካራም እንዲረጋግጠው አንጥፈሽለት! ፍቅርን የመሠለ ዕንቁ፣ የሴት ልጅ ቅርሷን! የልጃገረድ ፍቅር ይገባው ዘንድ አፍቃሪ ሞትን እንኳን ከመጋፈጥ ወደኋላ አይልም። አሁን ታዲያ ያንች ፍቅር ዋጋው ምን ያህል ነው? ሁለንተናሽ

ለሽያጭ ቀርቧል፡- ከእግር እስከራሰሽ፡፡ ያንችን ፍቅር ግን ይፈልጋል አላፊ አግዳሚው ያሻውን ያለፍቅር ግግኘት ሲችል?

«ለሴት ልጅ ከዚህ የከፋ ውርደት የለም፡፡ እዚህ እንደሚያሞላቅቋችሁና ልዩ ወዳጅ ተብዬውን እንድትይዙ እንደሚፈቀድላችሁ ሰምቻለሁ፤ በዚህ ሊሸነግሏችሁ፡፡ ላወቀው ግን ይህ ከንቱ ቀልድ ነው፤ ርጉም ዘበት፡፡ እውነት አይምሠልሽ፡፡ ያስ ወዳጅሽ በውን ያፈቅርሻል? በፍፁም! የፈለገ ሰው መጥቶ፤ አንቺን ከእቅፋ ነጥቆ ያሻውን እንደሚያደርግ ሲያውቀው፤ እንዴት አድርጎ ነው የሚያፈቅርሽ? ያንን ታግሶ አፈቅርሻለሁ ካለሽም ከርፋታም ከብት ነው! ላንቺስ ምን ዓይነት ከብር ይኖረዋል ከዚያ በኋላ? ሁለታችሁን የሚያስተላስራችሁ ምን ነገር አለ? እያፈዘብሽ ይዘርፍሻል፡- ያ ነው የሱ ፍቅር፡፡ አንዳንዴ እየተነሳ ካልደበደበሽም ተመሥገን በይ፡፡ እስቲ እንዲህ ያለ ወዳጅ ካለሽ ያገባሽ እንደሆነ ጠ ይቂው፡፡ ባይተፋብሽና በጥፊ ባይልሽ፤ እፊትሽ እፉን ከፍቶ ይስቅብሻል፡፡ እሱ ራሱ ዋጋ ያለው ሰው ሆኖ አይምሠልሽ ታዲያ፡፡ እና ለምኔ ብለሽ ነው እንዲህ ባለ ህይወት የተጠመድሽው? እዚህ ለሚሠጡሽ ቡናና እንደልብ ለሚቀርብልሽ ምግብ ነው? የሚቀልቡሽ ለምን ይመሥልሻል? የዚህ ቤት ምግብ ለጪዋ ሴት ቢቀርብላት የመጀመሪያው ጉርሻ ከጉሮሮዋ ይሠነቀራል፤ ለምን እንደታሠበላት ታውቀዋለችና፡፡ የቤቱ ባለቤት ዕዳ አለብሽ፤ ያም ታዲያ የዕድሜ ልክ ዕዳ ነው፤ ደንበኞችሽ መራቅ እስኪጀምሩ፡፡ ያ ጊዜ ደግሞ ፈጥኖ ይደርሳል፡፡ በወጣትነትሽ አትመኪ፡፡ እዚህ ሁሉ ነገር በቅፅበት ነው የሚከሰመው፡፡ ስትጠወልጊ አውጥተው ይጥሉሻል፡፡ ከማባረራቸው በፊት በሆነ ባልሆነው ነገር ይጀምሩሻል፤ ይሠድቡሻል፤ ይወቅሱሻል፤

ለእመቤትሽ ጤናሽን፤ ልጅነትሽንና ነፍሰሽን አሰረክበሽ የተረፈሽ ነገር ያለ ይመሥል፤ ያደሽየሻት፤ የዘረፍሻትና ከቤቷ የነቀልሻት ይመስል።

« ያኔ ማንም ቆሞ ይከራከርልኛል ብለሽ አታስቢ። ሁሉም ይጠሉሻል። እንዳንቺ በግዙት ሠንሠለት የተቸነከሩት ባልደረቦችሽ እንኳን ሳይቀሩ፤ ከቤቱ እመቤት ጋር ለመሥማማት ሲሉ እንደሷ ጠምደው ያጎላቁሉሻል። በዚህ ህይወት ጥቂት የቆዩት ንሊናና ርንፊ ላላቸውም፤ አኗኗራቸውን የመሠለ አዋራጅና እኩይ ተፅዕኖ የለምና። ተራ በተራ ከያንዳንዷ ፀጋሽ ትለያያለሽ፡- ከጤናሽ፤ ከወጣትነትሽ፤ ከውበትሽና ከተስፋሽ። በሃያ ሁለት ዓመትሽ የሠላሳ አምስት ዓመት ሴት መስለሽ ታርፈዋለሽ። እንደዚያም ሆኖ በሽታ ካላደራብሽ እድለኛ ነሽ።

« አሁን ሁሉ ነገር የቀናልሽ፤ ኑሮሽ ውጣ ውረድ የሌለበት ጩዋታ እንደሚመስልሽ ይገባኛል። ብታውቂው ግን ይህን የመሠለ የፍዳ ኑሮ በዓለም ላይ አልነበረም፤ አይኖርምም። ይህ የሚከሰትልሽ ደረጃሽ ዝቅ ማለት ሲጀምር ነው፤ ዋጋሽ ሲወድቅ። ከዚህ ሲያባርሩሽ፤ እንዲት ቃል ሳትተነፍሺ በደለኛዋ ራሷ እንደሆንሽ ሁሉ አንገትሽን ደፍተሽ ሹልክ ብለሽ ትወጫለሽ። አዎ፤ ከዚህ ወጥተሽ ወደሌላ ቤት፤ ከዚያም ዝቅ ወዳለ ሦስተኛ ቤት ትሄጂና በመጨረሻ ከሴናያ ጎዳና ላይ ካለ ርካሽ ቤት ትገቢያለሽ። እንደገባሽ የሚቀበሉሽ በዱላ ነው። የሴናያ ሴት አዳሪዎች ትርፍ ጊዜያቸውን የሚያሳልፉት ከመካከላቸው ደካማዋን እየደበደቡ ነው። ደምበኞቻቸውም ከሁሉ በፊት ቡጢ ይቀናቸዋል። የሴናያ ህይወት

እንዲህ የሚዘገንን መሆኑን ካላመንሽ አንዴ ሄደሽ በገዛ ዓይንሽ ተመልከቸው። ባለፈው የአዲስ ዓመት ቀን እዚያ ያየኋት ቤት ትዝ ትለኛለች። እያለቀሠች ረበሸችን ብለው ብጤዎቿ በጨለማ፣ በዚያ በብርድ አስወጥተው ቆልፈውባታል። እኔ ሳገኛት ከጧቱ ሦስት ሰዓት ነበር፣ ጥምብዝ ብላ ሰክራ፣ ፀጉሯ ተንጨፋርሮ፣ ገላዋ ተገላልጦ፣ በቡጢ የበለዘ ፈቷን እሸፍን ብላ የቀባችው ዱቄት ማሥፈራሪያ አስመስሏት። አንዱ ጋሪ ነጂ ሲነርታት አድሮ ከፐርሷና ካፍንጫዋ ደም ይፈስ ነበር።

« በጂ የአሣ ቋንጣ ይዛ ደረጃው ላይ ተቀምጣ ዕድሏን እየረገመች ትጮሃለች፣ ታላዝናለች። እየቆየች ደግሞ በያዘችው አሣ የደረጃውን ድንጋይ ትጠበጥባለች። የሠከሩ ወታደሮችና አውደልዳይ መንገደኞች ከበዋት ይሳለቁባት ነበር። አንቺ ታዲያ የዚያች ቤት ዕጣ መቼም የሚደርስሽ አይመስልሽም። እኔም አሁን ያንን መገመት ያቅተኛል። ግን ማን ያውቃል? ምናልባት ያች ባለአሣዋ ቤትዮ ከስምንት ወይም ከአሥር ዓመታት በፊት ምንም አጉል ነገር የማታውቅ እምቡጥ፣ መናገር የምትፈራ ዓይናፋር፣ ንፁህ ነበረች፣ ካደገችበት ቤት ወጥታ ስትመጣ። ልክ እንዳንቺ ኩፋ፣ በቀላሉ የምትቆጣ፣ በቤቱ ካሉት ሁሉ የተለየች ንግሥት የመሠለች ሽጋ፣ የሚወዳትንና የምትወደውን ሰው ደስ የምታሠኝ። ታዲያ መጨረሻዋ ምን እንደሆነ አየሽ? ያኔ እንደዚያ በሰካርና በውርጭ ገርጥታ፣ እዚያ ቆሻሻ ደረጃ ላይ የአሣውን ቋንጣ እየቀጠቀጠች ስታለቅስ የቀድሞ ሕይወቷ ትዝ ቢላት ምን ይሠማታል? አባቷ ቤት ሣለች በተማሪነቷ ጊዜ የጎረቤቷ ልጅ መንገድ ላይ ቆሞ እየጠበቃት

ፍቅሩን ሲገልፅላትና፤ ጓላም መላ ሕይወታቸውን ላይለያዩ ተማምለው ሲያድጉ ሊጋቡ ቃል ሲገቡ ቢታወሳት ምን ይውጣታል?

«አይምሠልሽ ሊዛ፤ ከዚች ዛሬ ጧት ካየኋት ቤት ዕጣ አንድ የምድር በታች ጨለማ ውስጥ በነቀርላ መሞት ይሻላል። ሆስፒታል ትያለሽ? ሆስፒታል ከወሠዱሽ ጥሩ ነው። ግን እመቤትሽ የማትለቅሽ ቢሆንሰ? የላምባ ነቀርሣ ወባ አይደለም። እሱ የለከፋቸው ሰዎች እስከመጨረሻው ድረስ ደህና ነን እያሉ ተስፋ ያደርጋሉ። አንች በሞት አፋፍ ላይ ብትሆኒ ለእመቤትሽ ምን ሊገዳት? ነፍሰሽን ሽጠሽላት በገንዘብ ዕዳም ስለያዘችሽ እምቢታን አታስቢያትም። መልአከ ሞት ሲቀርብሽ ዋጋሽና አትራፊነትሽ እንዳለቀ ስለሚያውቁት ሁሉም እርግፍ አድርገው ይተውሻል። እንዲያውም በከንቱ ቦታ በማጣበብሽና ቶሎ አልሞት ብለሽ ጣር በማብዛትሽ ይነተርኩሻል። የምትጠጪው ውሃ እንዲያቀብሉሽ ብትለምኒ አዝኖ የሚሰጥሽ አታገኚም፤ ቢሰጡሽ እንኳን ከርግማን ጋር ነው። 'እረ ወዲያ ይዞሽ ይሂድ! ጧት ማታ እያቃሰትሽና እየሳልሽ እንቅልፍ እንደነሳሽን! ' እውነቴን ነው። ሰው ለሰው ደህን መሣይ ርጉም ነገር ሲናገር ሰምቻለሁ። ፍፃሜሽ ሲቃረብ ከቤቱ ውስጥ አንዱ ጨለማ ስርቻ ውስጥ ይከቱሻል። ያኔ ታዲያ ብቻሽን ተቆራምተሽ ሞትሽን ስትጠብቂ ምን እንደሚታሰብሽ ላንቺ እተወዋለሁ።

«ከዚያም ስትሞቺ የማያውቅሽ ባይተዋር ነው እያማረረ ጫር ጫር አድርጎ የሚቀብርሽ። የወዳጅ ዘመድ እጅ ሳይነካሽ፤ አንድ እንኳን ሰው አዝኖ ሳያለቅስልሽ። ያኔ ሁሉም የሚያስቡት እንዴት

አድርገው ፊሳሽን በፍጥነት ወዲያ ብለው እንደሚገባገሉ ነው። ርካሽ የሬሣ ሳጥን ውስጥ በድንሽን ከተው፣ ዛሬ ጧት ያችን ቤት እንደወሰዱት ተሸክመው ይወስዱሽና ከቀበሩሽ በኋላ ለመታሰቢያሽ ሊጠጡ መሽታ ቤት ይሄዳሉ። መቃብሩ እንደዘወትሩ ውሃ፣ በረዶና ጭቃ ሞልቶት ማነው ሳንች በድን የሚጨነቀው? ' በቃ አውርድና ከተታት፣ እንትና። 'እረ ወዲያ! እንዲህ ነው እንጂ ሕይወት! እዚህ እንኳ እግሯን አትዘረጋም! አይገርምም? ገመዱን በወጉ ያዘው እንጂ፣ ምን ነካህ! ' ' አይ፣ ይበቃል። ' ' ምን ማለትህ ነው? እስቲ ተመልከታት በጎኗ እኮ ነው የተጋደመችው! ምንስ ብትሆን ሰው አልነበረችም? ' ' እባክህ ትሁን፣ አፈሩን እንመልስና እንሂድ። '

«ክርክራቸው ከዚህ አያልፍም። ተቻኩለው፣ ሳጥኑን በእርጥብ አፈርና ድንጋይ ሽፍነው ወደ መጠጥ ቤት ይሄዳሉ። የምድር ምንነትሽ፣ ታሪክሽና መታሠቢያሽ በዚህ ይደመደማል። ሌሎች ሰዎች ከሞቱ በኋላ ልጆች፣ አባቶች፣ ባሎች እየሄዱ መቃብራቸውን ይጎበኛሉ። በዚህ በሰፊ ዓለም ከሚርመሠመሠው ሕዝብ አንድ እንኳን የሰው ፍጡር ሊያስታውስሽ ከመቃብርሽ የሚሄድ የለም። እንዳልተወለድሽ፣ እንዳልኖርሽ፣ ሰምሽ አብሮሽ ይቀበራል። በጭቃና በረገረግ ተውጠሽ ብቻሽን ከወደቅሽበት አንድ ሌሊት ተነስተሽ የገነዘብሽን ሳጥን ማንኳኳት እስክትመኝ ድረስ! ' እባካችሁ አውጡኝ ሰዎች! እንዲት ቀን እንኳን እንደሰው ኖራ ለሙት፣ ከመሸታ ቤት በአልኮል በስብሳ የጠፋች ሕይወቴ ዳግም ዕድል ታግኝ፣ እንደገና በወጉ ኖራ ለሙት . . . ' »

የራሴ አነጋገር ልቤን ነክቶት፤ ከውሥጤ የገነፈለው ሥሜት ጉሮሮዬ ውስጥ እንዳች ነገር ሠነቀረብኝ። ወዲያው በድንገት ንግግሬን አቋረጥኩና ደንግጩ ከተጋደምኩበት ቀና አልኩና በሰጋት አዳመጥኩ። ያለምክንያት አልነበረም የሠጋሁት። ነፍሷን እንዳማሠልኩት ቀደም ብዬ ሲገባኝ፤ ይብሱን አጥብቄ ልቀጣት እንዳሰብኩ ትዝ ይለኛል። የኮረኮረኝ፤ የገፋፋኝ፤ ሰርሰሬ ከውስጧ ለመግባት የማደርገው የራሴ ትግል ነበር።

አነጋገሬ ደረቅና ወዝ የሌለው፤ ከመፅሐፍ የሚያነቡት እንደሚመስል አውቄያለሁ። ከዚህ በተለየ መንገድ መናገር ግን አይቻለኝም ነበር። ሆኖም ግን እንደምትረዳኝና እንዲያውም ይህ የመፅሐፍ ትረካ የመሠለ ወሬዬ ያሰብኩትን ሊያስፈፅመኝ እንደሚችል ስለገመትኩ አልገደደኝም ነበር። ታዲያ በመጨረሻ ያሰብኩት ተላክቶ በድንገት በማየቴ ደነገጥኩ። የነበረችበትን አይነት ስቃይ አይቼ አላውቅም። እንደእንጨት ድርቅ ብላ ተኝታ፤ ትራሱን በሁለት እጆቿ ጨምድዳ ፊቷን ቀብራበታለች። ደረቷ ባመቀችው ሐዘንና ሲቃ ሊሠነጠቅ የደረሰ ይመስላል። ያ ለጋ ሰውነቷ እየቆየ ይንስፈዘፋል። ከውስጧ ልታዳፍነው ትታገለው የነበረው ልቅሶዋ እያነቃት አልፎ አልፎ ፊትልኮ ሲወጣባት ፊቷን አጥብቃ ከትራሱ ትቀብረዋለች። ስቃይዋና ልቅሶዋ እንዲታይ አልፈለገችም። ትራሱን መንከሱ አልበቃ ሲላት እጇዋን እስከሚደማ ድረስ ነክሰችው (ኋላ ነበር ደሙን ያየሁት) ። አንዳንዴ ደግሞ ጣቶቿን ከፀጉሯ ውስጥ ትከትና ግትር ብላ፤ ትንፋሷን ውጣ፤ ጥርሷን ነክላ ትቆያለች። ቢጨንቀኝ ነገር መለወጥ አሰብኩ፤ ከዚያም ላባብላት ሞከርኩ። ሁኔታዋ ግን ሙከራዬን ከንቱ አደረገው። በፍርሃት ከተኛሁበት

ተነሰቼ እየተደናበርኩ ልብሶቼን ለቃቀምኩና ለመሄድ ተዘጋጀሁ።
ከጨለማው የተነሳ ልብሴን ቶሎ ማጥለቅ አቅቶኝ ስንጎዳጎድ ቆየሁና
ዳብሼ ያገኘሁትን ክብሪት ለኩሼ ሻማውን ሳበራ ሊዛ ካልጋው ዘልላ
ብድግ አለችና ተቀመጠች። በሥቃይ የተገረፈ ፊቷን በፈገግታ
ልትሸፍነው ስትሞክር ወፈፍ ያረጋት አስመሰላት። ከጎኗ ተቀምጬ
እጆቿን ስይዝ ሻል አላትና ልታቅፈኝ እንደፈለገች ሁሉ ወደኔ ጠጋ
አለች፤ ግን አላቀፈችኝም። አንገቷን ደፍታ በዝምታ ተቀመጠች።

« ሊዛ ይቅር በይኝ፤ እባክሽ . . . ምን እንደነካኝ እንጃ »
ብዬ እንደጀመርኩ እጄን ጥብቅ አድርጋ ጨመቀችው። የምናገረው
አስፈላጊ እንዳልነበር አውቄ ዝም አልኩ።

« ይኸው አድራሻዬን ልስጥሽ ሊዛ፤ እኔ ዘንድ ነይ። »

« እሺ እመጣለሁ » አለችኝ እንዳቀረቀረች፤ ሳታቅማማ።

« መሄዴ ነው፤ ደሀና ሁኒ እስከምንገናኝ ድረስ። » ስነላ
አብራኝ ብድግ አለች። ከዚያ በድንገት ፊቷ ቀላና ያንገት ልብሷን
አፈፍ አድርጋ ራሷን ሽፋፍና ሽቅብ ተመለከተች። ሁኔታዋ
አንጀቴን ስለበላው ወጥቼ ለመሄድ እየተቻኮልኩ ነበር።

« አንዴ ቆየኝ » ብላ ኮቴን ጎትታ አቆመችኝና ፈጥና ወደ
አንድ ከፍል ገባች። ትዝ ብሏት ልታሳየኝ ያሰበችው ነገር ነበራት።
ስትሄድ ፊቷ በድንገት ብሩህ ሆኖ ዓይኖቿም ፈካ ብለው ነበር። ምን
ይሆን? ቆሜ ጠበቅኳት። ወዲያው ተመለሠች። አስተያየቷ
ለማላውቀው ጥፋቷ ይቅርታ የምትጠይቀኝ አስመስሏታል።

ሁለንተናዋ የቀድሞው አልነበረም። መጀመሪያ ሳገኛት ለብላው የነበረው የግዴለሽነት፣ የፕሮጣሬና የግትርነት ጥላዋ ተገፍፎ በምትኩ እምነት፣ ገርነትና ዓይናፋርነት ሠፍኖባታል። ሕፃናት የሚወዱትን ሰው አንድ ነገር ሲጠይቁ ገፅታቸው እንዲህ ይመስላል።

ምንም ሳትነግረኝ፣ ያሰበችውን ሁሉ የማውቅ ልዩ ድንቅ ፍጡር የሆነኩ ይመስል በዝምታ የተጣጠፈ ወረቀት ሰጠችኝ። በዚያ ወቅት ፊቷ ላይ ወገግ ብሎ የፈካው የኩራት መንፈስ ባደረገው ጥሩ ነገር የተመሠገነ አንድ ፍሬ ልጅ ላይ የሚታየውን ይመስል ነበር። ወረቀቱን ዘረጋሁት። አንድ የሕክምና ተማሪ የፃፈላት ደብዳቤ ነበር። ደብዳቤው በጥራዝ ነጠቅ ቃላት የተሞላ፣ አፃፃፉም መራቀቅ የሚከፈለው ቢሆንም እንኳን፣ ትሕትና የተሞላበት የፍቅር ደብዳቤ ነበር። ያነበብኩትን በትክክል ባላስታውሰውም፣ ሊያስመስሉት ከማይቻል እውነተኛ የውስጥ ስሜት የፈለቀ እንደነበር ማወቁ ትዝ ይለኛል። እንብቤ ሰጫርስ በዕረፍት ማጣት የሚቀነጠነጡ ዓይኖቿ ለገለፀችልኝ ምሥጢር ምላሽ እንድሰጥ በጉጉት ሲጠብቁኝ አየሁ። እንዴትና የት እንዳገኘችው አጠር አድርጋ ደስ እያላት ነገረችኝ። «ከቤተሰብ ቤት፣ ጥሩ ሰዎች፣ ማንም ገና ምንም መጥፎ ነገር ከማያውቅበት » አለችኝ።

«አየህ እዚህ ገና አዲስ ነኝ። ብቻ እንትነን . . . እዚህ እቆያለሁ ብዬ አላሰብም። እሄዳለሁ፣ ዕዳዬን ከፍዬ እንደጨረስኩ። ከዚያ ለግብዣ ከሄድኩበት ቤት አንድ ተማሪ ነበር። ከኔ ጋር ስንደንስና ስናወራ አመሸን። ጃላ በወሬ በወሬ ራጋ ሳለሁ እንደሚያውቀኝ ነገረኝ። ሁለታችንም ልጆች ሳለን። አብረን እንጫወት ነበር። ድሮ።

ቤተሠቦቼንም ያውቃቸዋል። ስለአሁኑ ኑሮዬ ግን ምንም እያውቅም።
እዚያ አብራኝ ሂዳ በነበረች ጓደኛዬ በኩል በማግስቱ ይህን ደብዳቤ
ላከልኝ። እና . . . እንደዚህ ነው።»

ትረካዋን እንደጨረሰች እንደማፈር ብላ ዓይኗን ሠበረች።
ምሥኪን፣ የዚያን ተማሪ ደብዳቤ ድንቅና ብርቅ ነገር የሆነ ይመስል
በጥንቃቄ አስቀምጣለች። እሷም እንደሌሎቹ በእውን ያፈቀራትና
በአክብሮት የተመለከታት ሰው መኖሩን ሳላውቅ እንዳልሄድ ስትከንፍ
ሂዳ ያንን ደብዳቤ አምጥታ አሳየችኝ። ምናልባት ደብዳቤው ለፍሬ
ሳይበቃ ከሳጥኗ ተቀምጦ ሊያረጅ ተፈርዶበት ይሆናል። ያ ቢሆንም
እንኳን ዕድሜ ልኳን አለኝ የምትለው የአንድ ወቅት ምንነቷን
መሥካሪ ቅርሷ አድርጋ እንደምትቆጥረው እርግጠኛ ነኝ። ምንም
አልተናገርኩ። በዝምታ እጇን አጥብቄ ጨበጥኩና ወጥቼ ሄድኩ።
ለማምለጥ እጅግ ችኩዬ ነበር . . . በረዶው አሁንም ይወርዳል።
ወደቤቴ መንገዴን በእግሬ ተያያዝኩት። ደክሞኛል፣ ቅሥሜ
ተሠብሯል፣ ግራ ገብቶኛል። በዚህ ሁሉ መሃል ግን አስቀያሚው
እውነት ጭንቅላቱን ብቅ እያደረገ አለሁ ይለኝ ነበር።

- 15 -

ይህን ክስተት ግን በቀላሉ አልተቀበልኩትም። ለሰዓታት
ጭልጥ አድርጎ ከወሰደኝ እንቅልፍ ተላቅቄ ዓይኖቼን እንደገለጥኩ፣
ትናንት የተፈፀመው ሁሉ ትዝ አለኝ። ለሊዛ ስቀባጥርላት የነበረው
ዝባዝንኪና የተረተርኩላት ጉድ ሲታወሰኝ ራሴን ጠላሁት። ወፈፍ
ያረጋት አሮጊት ይመስል ያልጠየቁኝን ሰወሻክት። « አድራሻዬን

ምን ሲያቀብጠኝ ነው የሰጠኋት? ብትመጣ ምን ሊውጠኝ ነው?
እንዲያውም . . . ትምጣ! ምን ቸገረኝ? የራሷ ጉዳይ ነው። አሁን
ዋናው ነገር ሌላ ነው። ትናንት የቀበርኩትን ክብርና ማንነቴን
ከሲሞኖቭና ከእዝቤርኩቭ ፊት ሂጄ ለመመለስ መጣደፍ አለብኝ!»
እያልኩ ሳስብ የሊዛን ነገር ለጊዜው ረሳሁት።

መጀመሪያ ከሲሞኖቭ ትናንት ማታ የተበደርኩትን ገንዘብ
ባስቸኳይ መመለስ ይገባኛል። ለዚህም ሲጨንቀኝ የፈጠርኩት መላ
ከአንቶን አሥራአምስት ብር መበደር ነበር። ዕድሌ ሲቀና አንቶን
የዚያን ቀን ጧት በቀኝ ጎኑ ተነስቶ ኖሮ፣ ብድሩን እንደጠየቅኩት
እሺ አለኝ። በዚህ ባሳሰብኩት መልካም አጋጣሚ ተደስቼ የውሉን
ወረቀት እየፈረምኩ ሳለሁ፣ ከጓደኞቼ ጋር ፓሪስ ሆቴል እንዳመሸሁ
ነገርኩት። « አንድ ጥሩ ጓደኛዬ፣ አብሮ አደጌን ልንሸኝ።
ተንቀባርሮ ያደገ፣ ብዙ የለመደ ነው ይህ ጓደኛዬ። ጥሩ ቤተሰቦች
አሉት፣ የታወቁ ባለቦታች። እሱም ከፍተኛ ሥራ ነው ያለው።
ብታየው እንዴት አይነት አስተዋይና ተጫዋች መሠለህ። የቆነጃጅት
ነገር ግን አይሆንለትም። እና እሱን ልንሸኝ ተሰባስበን ከልክ በላይ ጠ
ጣን፣ » ብዬ ሳላፍር ለአንቶን ወሸኩትኩለት፤ ሳይከብደኝ፣ በማንነቴ
ያልተከፋ ሰው መሰዬ። ከቤቴ እንደደረሰኩ ወዲያው ለሲሞኖቭ
ደብዳቤ ፃፍኩ። የዚያ ደብዳቤዬን ለዛና ቅንነት እስካሁን ድረስ
በመደነቅ አስታውሰዋለሁ። ወዲያ ወዲህ ሳልል፣ በኩራት፣ ጥራዝነጠ
ቅ ቃላት ሳልጨምር፣ ለተፈጠረው አጉል ነገር ሁሉ ጥፋተኛው እኔ
መሆኔን አመንኩ። ለጥፋቴ ምክንያትም መጠጥ ያልለመደ አንጎሌ
በአልኮል ተመርዞ እንደሆነና፣ ከአሥራአንድ ሰዓት ጀምሮ ይመጣሉ
ብዬ ከፓሪስ ሆቴል ቁጭ ብዬ ስጠብቅ የጠጣኋት የመጀመሪያዋ

ብርጭቆ (ፍጥር አድርጌ) ራሴ ላይ ስለወጣችብኝ መሆኑን ጠቀስኩ። የይቅርታ ጥያቄዬን በቀጥታ ለሲሞኖቭ አቅርቤ፤ ይህንኑ እሱ ለሌሎቹ እንዲያስተላልፍልኝ አሳሰብኩት፤ በተለይም ለሲሞኖቭ። ሲሞኖቭን « ሳልዘልፈው እንዳልቀረሁ የሰነበተ ሕልም ያህል ትዝ ይለኛል » ብዬ ያዩኩ። ወደ መጨረሻውም ላይ እያንዳንዳቸውን አግኝቼ ይቅርታ ብጠይቃቸው በወደድኩ፤ ሆኖም ግን ራሴን ስላመመኝና ከዚያም በላይ በሥራዬ ስላፈርኩበት ያን ማድረግ እንደማልችል ገለፅኩ። ከሌላ መንገድና ምክንያት ከመደርደር የተሻለ በመሠለኝ አፃፃፌ ነፃነትና አልፎ አልፎ በሚታይበት ተገቢ ግዴለሽነት ደስ ብሎኝ፤ ያለፈው ምሽት ምንም ሊገረሙበት የማይገባ ተራ ነገር እንደሆነ አስመስልኩት። ደብዳቤዬን ሲያነብቡ፤ አስበውት እንደነበረው በተፈጠረው ነገር አፍሬ ጣይዋን ማየት ተስኖኝ የተቀመጥኩ እንዳይመስላቸው፤ የትናንት ማታውን መቃቃር የምመለከተው ማንም ራሱን የሚያከብር ሰው ሊያየው እንደሚገባ አድርጌ መሆኑን እንዲረዱልኝ ስል ደብዳቤዬን ደመደምኩ። «ጨዋ ሰው አልፎ አልፎ ይሳሳታል » አልኳቸው።

አፃፃፌ የጌትነት ለዛ ያለው መሠለኝ። እያነበብኩት ሳለሁ ይህን የመሠለ ደብዳቤ መፃፍ የቻልኩት የተማርኩና የሠለጠንኩ ሰው በመሆኔ ነው ስል ራሴን አሞካሽሁት። ከፊቴ በተጋረጠው አጋጣሚ ሌሎች ቢወድቁ ኖሮ ራሳቸውን እንዲህ በጥበብ ማውጣት ያስቸግራቸው እንደነበር እርግጠኛ ነበርኩ። ግን ለመሆኑ ትናንት እንደዚያ የሆንኩት በመጠጡ ምክንያት ሳይሆን ይቀራል? ህም . . . አይ አይመስለኝም። እነሱን ስጠብቅ የቀመስኩት ነገር አልነበረም። ያንን ምክንያት ሳቀርብ እየዋሸሁ ነበር፤ እፍረቴን ሽጮ

እየወሻከትኩ። አሁንም ቢሆን በዚያ አላፍርም። የሆነ ሆኖ ግን ሁሉም የራሱ ጉዳይ! ዋናው ነገር ከወደቅኩበት ማጥ መውጣቴ ነው።

ከደብዳቤው ጋር ስድስት ብር ጨምራ አሸግኩና ለሲሞኖቭ እንዲያደርስልኝ ፖስታውን ለአፖሎን ሰጠሁት። ፖስታውን ገንዘብ እንደያዘ ስነግረው አፖሎን መወጣጠኑን ትቶ ሊያደርስልኝ ፈቀደ። እኔም ሲመሻሽ አየር ለመቀበል ወጣ አልኩኝ። ትናንት የሆነው ነገር ሁሉ እስካሁን ጭንቅላቴን እውኮታል። ምሽቱ እየገፋ ሲሄድና ጨለማው ሲከብድ፣ መንፈሴም መረበሽ ጀመረና ሃሳቤንም አመሠቃቀለው። አንዳች ነገር ከውስጤ፣ ከጎሊናዬ፣ ከልቤ ጓዳ ተቀምጦ እየተላወሰ እረፍት ነላኝ፣ እስጩነቀኝ። ትርምስ በሚበዛበት የገበያ ሠፈር፣ በሚስቻንስካያና በላዶቫያ ጎዳና፣ እንዲሁም በዩሉፖቭ መናፈሻ ከሰው እየተጋፋሁ አዘግም ጀመር። ደንገዝገዝ ሲል በእነዚህ ጎዳናዎች መንጎራደድ እጅግ ደስ ያሰኝኝ ነበር፤ ሰው ሁሉ ሲታከት ከዋለበት ደክሞት ወደቤቱ እየገሠገሠ እንደጉንዳን ሲርመሠመስ። ለነገሩ የምሄደውም ይህንኑ ትርምስምስና መጓነጥ እየፈለግኩ ነበር። አሁን ግን ይህ ዘወትር የምወደው ሁካታና ጋጋታ በጠበጠኝ። ራሴን መቆጣጠር ተሳነኝ። ጭንቀት የፈጠረብኝን ነገር ፈልጌ አጣሁት። አንዳች ነገር ከውስጤ ገንፍሎ ለመውጣት እየተናነቀኝ ሰላም ነላኝ። የፈፀምኩት ትልቅ ወንጀል ያለ ይመስል ተረብሼ ከቤቴ ተመለስኩ።

ሊዛ እኔን ፍለጋ ከቤቴ ልትመጣ እንደምትችል ባሰብኩት ቁጥር የማደርገው ቅጡ ይጠፋብኛል። ሌላውን ሁሉ ነገር የራሱ ጉዳይ ብዬ ሲመሻሽ ትቼው ነበር፤ ለሲሞኖቭ የፃፍኩት ደብዳቤ አስደሰቶኛል። የሊዛ ነገር ግን ነፍሴን አወካት። « ብትመጣስ? » እያልኩ እጩነቅ ጀመር። ታዲያ ምን ይሁን? ትምጣ! ህም . . .

ብትመጣ ግን ቅሌት ነው . . . እንዴት እንደምኖር ታያለች። ትናንት እንደዚያ ሁሉ እንደሞላለት ሰው ከፈቷ ስቀናጣ . . . አሁን . . . ሀም! ራሴን እኮ ችላ ብዬዋለሁ። የቤቴ ጭልምልምነት፣ የወላለቀች ሶፋዬ ውስጥ አንጀቷ በየቀዳዳው ብቅ ብቅ ብሎ፣ በወጉ እርቃኔን የማይሸፍነው የቤት ልብሴ፣ ድሪቶ። ከመጣች ሁሉንም ታየዋለች። ያን አፖሎንንም። እሱ ደግሞ እኔን ያዋረደ መስሎት በነገር ይለክፋት ይሆናል፤ ርጉም ከብት! እኔም ያ ሲሆን በፍርሃት ዱብ እንቅ ማለት እጀምራለሁ፤ በድሪቶዬ ተጠቅልዬ ፈገግ እያልኩ መዋሸት። እረ ወዲያ! አስቀያሚ ነገር! ያ ብቻ አይደለም፤ ከዚያም የባሴ ዘቅዛቃ፣ ወራዳ ነገር አለ። እንደገና የሸፍጥ ካባዬን መደረቤ ነው . . .

ይህን በማሠቤ ብቻ ቱግ አልኩ። ምኑ ነው ሸፍጡ? ትናንት ከልቤ ነበር የተናገርኩት። ከውስጤ የነበረው ነው በቃላት ተጠቅልሎ ከአፌ የወጣው። ትዝ ይለኛል። የፈለግኩት የሊዛን ክቡር መንፈስ ከሚያንቀላፋበት መቀስቀስ ነበር። በዚያ ሳቢያ ጥቂት ብታለቅስም ይበጃታል እንጂ አይጎዳትም። ሆኖም ግን መረጋጋት ተሳካች። እቤቴ ከተመለሰኩ በኋላ፣ ከምሽቱ ሦስት ሰዓት ተኩል ሆኖ፣ በዚያ ሰዓት ሊዛ እንደማትመጣ እያወቅኩ አእምሮዬ ሊላቀቃት አልቻለም። ከሷ ጋር ካሳለፍኳቸው ሰዓታት ሁሉ፣ ልሂድ ተነስቼ ሻማ ባበራሁበት ቅፅበት ያየሁት ሁኔታዋ፣ በጭንቀትና በፍርሃት የተገረፈ ፊቷን እደብቅ ብላ ፈገገታ ስትከልበበት፣ ያ ብቻ ነው ቁልጭ ብሎ ከዓይነገሊናዬ የተቀረፀው። ያኔ ታዲያ ከአሥራአምስት ዓመታት በኋላ እንኳን ሊዛን የማስታውሳት በነዚያ ጥቂት ሰከንዶች እንዳየኋት ብቻ አልመሠለኝም ነበር።

በማግስቱ ይህን ሁሉ ጭንቀትና ሥጋት እረፍት ያጣ አእምሮ ከልክ በላይ አጋኖ እንደፈጠረው ከንቱ ነገር ቆጥራ ልረሳው ዝግጁ ነበርኩ፤ ይህን ለመሣሰለ አላስፈላጊ ጭንቀት የሚዳርገኝ በሽታ እንዳለብኝ ስለማውቅ፡፡ « ነገርን መካብ እወዳለሁ፤ ያ ነው ችግሩ » እያልኩ ደጋግሜ ሳነበንብ፤ « ቢሆንም ግን ሊዛ መምጣቷ አይቀርም » ይለኛል ሌላ ድምፅ፡፡ በዚህ እጅግ ከመጨነቄ የተነሳ አልፎ አልፎ ቁጣ ከውስጤ እንደገጥራ ይነዳል፡፡ « ትመጣለች! በጭራሽ አትቀርም! » እያልኩ እጮሃለሁ ቤቴ ውስጥ ወዲያ ወዲህ እየተንቆራጠጥኩ፡፡ « ዛሬ ባይሆን ነገ እኔን ፈልጋ ከተፍ ትላለች፡፡ የሷን ብጤ የዋህ ቅቤ ልቦች ሃሳብ መች አጥፍው፡፡ » እንዴት እንዲህ በቀላሉ፤ ከየቦታው ለቃቅሜ በገጣጠምኳቸው ጥቂት ቃላትና የይምሠል ተቆርቋሪነቴ የሰውን ነፍስ እንደፈቃዴ ማገላበጥ ተቻለኝ?

እየቆየሁ ራሴ ቀድሜ ከሷ ዘንድ ለመሄድ አሰብኩ፤ ሄጄ እውነቱን ልነግራትና ከቤቴ እንዳትመጣ ላስጠነቅቃት፡፡ ይህን ሳሰብ ታዲያ ብስጭትጭት ያረገኝና ሊዛን ከአጠገቤ ባገኛት የማዋርዳት፤ የምተፋባትና በጥፊ ብዬ የማባርራት ይመስለኛል፡፡

ሳትመጣ ሦስት ቀናት ሲያልፉ ነበር መረጋጋት የጀመርኩት፡፡ በተለይ ሲመሻሸ፤ ቀን ሲያስጨንቀኝ የዋለው የመምጣቷ ሥጋት ይለቅቀኝና ጭራሹን በሕልምና ምኞት ከንፍ እንሣፈፋለሁ፡፡ መጥታ፤ እነጋግራያት፤ ቀስ በቀስ ከጥፋት ላድናት አስባለሁ፤ አእምሮዋን ሳበለፅግ፤ ሳስተምራት፡፡ ከዚያም ትወደኛለች፡፡ በነፍስና በሥጋዋ እንደምታፈቅረኝ እያየሁ የማላውቅ ሳስመስል፤ (እኔን ማፍቀሯን የማላውቅ መምሠሉን ለምን እንደተመኝሁት እንጂ፤ ምናልባት እንዲያ ይሆናል የሚያምረው፡፡) በመጨረሻም እያፈረችና ማፈሯ እያማረባት፤ ጉንጮቿ በእንባ ርሠው ከእግራ ላይ ወድቃ

አዳኛ መሆኔንና ከምንም በላይ አብልጣ እንደምታፈቅረኝ ትነግረኛለች። እገረማለሁ። « ሊዛ » እላታለሁ፤ « እንደምታፈቅረኝ ያልገባኝ ይመስልኛል? ሁሉን ተረድቻለሁ። ግን ቀድሜ የኔ ነሽ ብልሽ፤ ውለታ ለመመለስ ብለሽ ፍቅሬን ትቀበይ ይሆናል ብዬ ፈርቼ ነው እንጂ። በነገሮች ተገድደሽ ከልብሽ ውስጥ የሌለ ስሜትን ለመፍጠር እንዳትሞክሪ ብዬ ነው። አየሽ፤ ያ እንዲሆን አልፈለግኩም፤ ያ ፍቅር ሳይሆን ፈላጭቆራጭነት ነው፤ ነውር ነገር። አሁን ግን የኔ ነሽ፤ ኮትኩቼ ያሳደግኩሽ ፅጌረዳ፤ ንፁህ፤ የተዋብሽ ሚስቴ ነሽና ታዢበት ዘንድ ከጎጆዬ ሰተት ብለሽ ግቢ። »

ከዚያም ደስታ የሞላበት ትዳር እንመሠርትና አገር ለማየት ባህር ማዶ እንጓዛለን፤ ወዘተ . . . . ወዘተ . . . ። ባጭሩ ይህን በመሠለ የቅዠት ፈረስ በሩቁ ሽምጥጩ ሲወጣልኝ ቋቅ ይለኝና በራሴ ላይ ምላሴን አወጣለሁ።

ሊዛን እመቤቷ የምትለቃት አይመስለኝም። ብዙ እንዲወጡ አይፈቅዱላቸውም፤ በተለይ በምሽት። እሷ ግን ነፃነቷን ጠቅልላ እንዳላስረከበች ነግራኛለች። ገና ያልነፈጓት መብቶች አሏት። ያ ማለት ትመጣ ይሆናል . . . ህም፤ አትቀርም!

አፖሎን ነበር ከዚህ ሃሳቤ ያላቀቀኝ። አፖሎን ፈጣሪ ለቅጣት የላከብኝ ርግማኔ ነው። ለዓመታት ሳናሰልስ ተነታርክናል። አምርሬ ነው የምጠላው። እሱን የምጠላውን ያህል ሰው በህይወቴ ጠልቼ አላውቅም።

አፖሎን ጠና ያለ ሰው ነው፤ ራሱን እርስዎ ማለት የሚቃጣው የትዕቢት ቋት። በትርፍ ጊዜው ልብስ መጠቃቀም ይወዳል። እኔን ታዲያ በማላውቀው ምክንያት እጅግ ይንቀኛል፤ ልታገሠው በማልችለው ዕብሪት ቁልቁል ይመለከተኛል። ለነገሩ

ማንንም ይንቃል። በጥንቃቄ ተከፍሎ የተደለሰ ሌጫ ፀጉሩ የተለጠፈ ባት ራሱን፤ በተለይ በትጋት የሚያበጥራትና በአትክልት ዘይት የሚያርሳት ከግንባሩ በላይ ያለች ቁንጮውን፤ መጥፎ ነገር ወጥቶት እያውቅ ይመሥል ሁሉን ተጠይፎ የተገጠመ አፉን ቢመለከቱ፤ ስለራሱ ቅንጣት ጥርጣሬ ገብቶት የማያውቅ ሰው መሆኑን ያውቁታል። በምድር ላይ እሱን የመሠለ ወግ አጥባቂና ራሱን ማክበር ቸል የማይል ሰው ያለ አይመስለኝም። የልብሱን አዝራሮችና የጣቶቹን ጥፍሮች የሚያደንቅ ግብዝ ሰው ነው። ጌታዬ እንጂ አገልጋዩ እንዳልሆነ ሁሉ ይበጣጠስብኛል። ሲናገረኝ ቃላቱን ቆጥቦ ነው። ሲመለከተኝ ዕብሪትና ንቀት ከፊቱ ላይ አነብና በንዴት እቃጠላለሁ። የተከፈለበት ሥራውን ሲሰራ ውለታ የሚያደርግልኝ ያስመስለዋል። ለነገሩ እኮ ምንም ያህል አይሠራልኝም፤ ሊሠራልኝም የሚገደድ አይመስለውም። የቂሎች ሁሉ ቂል አድርጎ እንደሚቆጥረኝ አውቀዋለሁ። ጥሎኝ ያልሄደውም በየወሩ ደሞዜን ስለምከፍለው ነበር። በሱ ምክንያት አምላክ ብዙ ኃጢአቴን ይቅር ይለኛል ብዬ ተስፋ አደርጋለሁ። አንዳንዴ ጥላቻዬ እጅግ ከመምረሩ የተነሳ አረማመዱን ብቻ አይቼ ኮሶ እንደጠጣ ሰው ያንገሸገሸኛል። ከሁሉም በላይ የሚያስጠላኝ ግን መኮላተፉ ነው። ምላሱ ከልክ በላይ ረዝሞ ስለተፈጠረ ይመሥለኛል ሲናገር እንደትንሽ ልጅ ይኮላተፋል። ይህ ታዲያ ያማረለትና ልዩ የሚያደርገው እየመሠለው ይከራራበታል። ሲናገር ድምፁን ዝቅ አድርጎ፤ እጆቹን ከኋላው አጣምሮ ምድር እያስተዋለ ነው። በተለይ ከወንበሩ ላይ ተቀምጦ ዳዊት ሲደግም ስሰማው እንዴት እንደሚያናድደኝ መግለፅ ያቅተኛል። በዚህ ምክንያት ብዙ ጊዜ ብንጣላም በጨለማ ዳዊት መድገሙን አላቆመም። ድምፁን ከፍ አድርጎ ቃላቱን እየጎተተ፤ ፍትሐተ

ሙታን የሚያደርስ ይመስል ማዜም እየቃጣው ዳዊት ማንበብ አጥብቆ ይወዳል። የሚገርመው ታዲያ ዛሬ የተመኘው ደርሶለት ዘመድ የሞተባቸው ሰዎች ዳዊት እንዲደግምላቸው ይቀጥሩታል። ከዚያም አልፎ አይጥ በማጥፋትና የጫማ ቀለም በመሥራት ተክኖ ባለብዙ ሙያ ሆኗል።

የኔ አገልጋይ ሆኖ ሳለ፣ እንደዚያ እየጠላሁት ላባርረው ተስኖኝ ነበር፤ ያለሱ መኖር የማልችል ይመስል። ውጣ ብለውም ኖሮ በምንም መንገድ ሊወጣልኝ የሚስማማ አይመስለኝም። እኔም ያኔ የተሟላ ቤት ውስጥ ለመኖር አቅሙ አልነበረኝም። ያች ቤቴ ከሰው ሽሽፔ የምወተፍባት ዋሻዬ ነበረች። ታዲያ አፖሎንም የቤቴ አካል ሆነና ለሰባት ዓመታት ተቆራኝቶኝ ኖረ።

ደሞዙን ለሁለት ወይም ለሦስት ቀናት ማዘግየት የማይታሰብ ነበር። ሳልከፍለው አንድ ቀን ሲያልፍ ማድረግ የሚጀምረው ነገር መግቢያ ቀዳዳ እስከማጣ ድረስ ያሰቃየኝ ነበር። ሊዛን ባገኘሁበት ዕለት የተፈፀመው ነገር ሁሉ መንፈሴን መርዞት ስለነበር የአፖሎንን ደሞዝ ለሁለት ሣምንት አዘግይቼ ልቀጣው ወሰኔ ነበር። ይህን ማሠብና ማድረግ ከጀመርኩ ሁለት ዓመት ሆኖኛል፤ እኔ ላይ መጨማለቁን እርግፍ አድርጎ እንዲተው ትምህርት ልሰጠውና ከፈለግኩ ክፍያውን ማቆየት መቻሌን ላሳየው። ለምን ደሞዙን እንደማልከፍለው ላልገልፅለትና አውቄ ዝግት አድርጌው፣ ኩራቱን ረግጬ እሱ ቀድሞ እንዲጠይቀኝ ላስገድደው። ከሳጥኔ ሰባት ብር አውጥቼ ገንዘቡ እንደነበረኝ ላሳየውና ብሩ እያለኝ ሳልከፍለው የቀረሁት እንዲሁ ልከፍለው ስላልፈለግኩ፤ ጌታው እንደመሆኔ መጠን ለጊዜው አለመከፈል ስለመረጥኩ፤ ይህን ያደረግኩትም አክብሮት የራቀው ባለጌ በመሆኑና በትህትና እንደከፍለው ቢጠይቀኝ

ምናልባት በድርጊቴ ተፀፅኖ እንደምሠጠው፤ ካልሆነ ግን ሌላ ሁለት፤ ሦስት ወይም አራት ሣምንታት እንደሚጠበቅ ላረጋግጥለት . . .

እንደዚያ አምርሬ ልቀጣው ስፎክር ቆይቼ ድሉ በመጨረሻ የሱ ሆነ። አራት ቀን ሳይሞላኝ ተሸነፍኩኝ። ሁሌ ደሞዙ ለጥቂት ቀናት ሲዘገይበት የሚያደርገው ነገር ነበረው፤ (ይህን ቀድሞ ብዙ ጊዜ ስለሞከርኩት ጠንቅቄ አውቀዋለሁ።) በመጀመሪያ፤ ፊት ለፊት በተገናኘን ቁጥር ተኮሳትሮ ለረጅም ጊዜ ያስተውለኛል። እንደምንም ብዬ ይህን አስተያየቴን ልብ ያላልኩ ከመሰልኩ፤ ዘዴውን ይለውጥና ያለምክንያት ከከፍሌ ውስጥ በዝግታ እየተራመደ ገብቶ በሩ አጠገብ ይቆምና አንድ እጁን ከኋላው አድርጎ እያነበብኩ ከተቀመጥኩበት፤ ወይም ወዲያ ወዲህ ስንቆራጠጥ በንቀት ይመለከተኛል። ምን እንደፈለገ ስጠይቀው አይመልስልኝም፤ ተለጉሞ ሲያፈጥብኝ ይቆይና ሲበቃው አፉን ጥብቅ አድርጎ ገጥሞ፤ በርጋታ ወጥቶ ወደክፍሉ ይሄዳል። ይህን ካደረገ ከሁለት ወይም ሦስት ሰዓት በኋላ እንደገና መጥቶ ከፊቴ ይገተራል። አንዳንዴ ብስጭት ሲያቃጥለኝ ለምን ከፊቴ እንደቆመ ላልጠይቀው ጭንቅላቴን በድንገት ወንጭፌ ቀና አደርግና መልሼ አፈጥበታለሁ። በዚህ አይነት ለሁለት ደቂቃዎች ያህል እንፋጠጥና እሱ ቀድሞ እየተጀነነ ሲወጣልኝ ለጥቂት ሰዓቶች እረፍት አገኛለሁ።

ይህ ድርጊቴ ሃሳቤን ሳይለውጠው ቀርቶ እምቢተኝነቴን ከቀጠልኩ፤ በማፍጠጡ መሐል በረጅሙ መተንፈስ ይጀምራል፤ የጎሊናቢሰነቴን መጠን ገምግሞ ተስፋ የመቁረጥ ዓይነት ትንፋሽ። ከዚያም ፀጉሬን ነጭቼና ሰፊ እስከሚገታተር ጮሂ፤ ገንዘቡን ወርውሬለት መገላገል እመርጣለሁ።

አሁን ገና ያን የፍጥጫ ጨዋታውን ሊጀምር ከክፍሌ መሠስ ብሎ ሲገባ ቱግ ብዬ በቁጣ ተቀጣጠልኩ። እሱ ሳይጨመርብኝም በቋፍ ነበር ያለሁት።

«ቆይ! » ብዬ ጮህኩበት ጉሮሮዬ እስከሚሠነጠቅ፤ እንደልማዱ ከናፍሩን ቆልፎ፤ አንድ እጁን ከቂጡ ላይ አሳርፎ ሊወጣ ሲል።

« ቆይ! ና እዚህ! ተመለስ ነው የምልህ! » ጩኸቴ አስደንቆት በመገረም ተመለከተኝ። አንዲት ቃል አለመተንፈሱ ብስጭቴን አባሰው።

« ፈቃድ ሳትጠይቀኝ ዘው ብለህ ገብተህ ለምንድነው የምታፈጥብኝ? መልስልኝ! »

ፍንክች ሳይል ለግማሽ ደቂቃ ያህል በዝምታ አጥንቶኝ እንደገና ሊወጣ ሲቃጣው፡-

« ቆይ እኮ ነው የምልህ! » ብዬ አጓራሁና ተንደርድሬ ከፊቱ ቆምኩ። « ከዚች ቦታ እንዳትነቃነቅ! አዎ፤ እዚሁ ቆይ! ብል አሁን መልስልኝ፡- ምን አያለሁ ብለህ ነው እዚህ የምትመጣው? »

« የምታዝዘኝ ካለ የኔ ግዴታ መቀበል ነው፤ » አለኝ ጥቂት ቆይቶ። ድምፁን ለሰለሰ አድርጎ፤ ፊቴን የምፀት ፈገግታ አልብሶ፤ ቅንድሶቼን ሽቅብ ቀስሮ፤ ራሱን ግራና ቀኝ እየነቀነቀ።

« ያን ማን ጠየቀህ? እሱን መኝ ጠየቅኩህ አንት አረመኔ!» ብዬ አናፋሁበት ሰውነቴ እየተንቀጠቀጠ። « የመጣህበትን እኔው እነግርሃለሁ፤ አንት ርኩስ! የምትመላለሰው ደሞዝህን ስላልሰጠሁህ ነው። እንዳትጠይቀኝ ጥጋብህ ወጥሮ ይዞሃል፤ ለዚህ ነው እዚህ ጥልቅ

እያልክ እንደእብድ አፍህን ለጉመህ እያፈጠጠክ ልትቀጣኝ የምትሞክረው!»

አሁንም በፀጥታ ሊወጣ ሲል ከንዱን አፈፍ አድርጌ አቆምኩት። « ሰማ! ገንዘቡ ይኸው፣ አየህ? ሳይኖረኝ ቀርቶ አይደለም » ብዬ ብሩን ከሣጥኔ አውጥቼ አሳየሁት። « ይኸው ሰባት ብር አስቀምጫለሁ። ግን አታገኛትም። ጥፋትህን አምኑህ ይቅርታ እስከምትጠይቀኝ ድረስ አልሰጥህም! ሰማኸኝ? »

« ያ በጭራሽ አይሆንም! » አለኝ ቁርጥ አድርጎ

« ይሆናል! ለማየት ያብቃህ። »

« ይቅርታ የሚያስጠይቅ ጥፋት አልሠራሁም » አለኝ የኔን ጩኸትና ዱብ እንቅ ከጉዳይ ሣይቆጥረው። « እንዲያውም አንተ ነህ 'ርኩስ' 'አረመኔ' ብለህ የሠደብኸኝ። ከፈለኩ በዚህ ምክንያት ልከሰህ እችላለሁ። »

« ለምን አሁን አትሂድም? ሂድ ክሰሰኝ! አሁኑኑ። ማን ያዘህ? ከፈለግክ ደግሜ እሰድብሃለሁ። ርኩስ! አረመኔ! ርኩስ! አረመኔ! » ወፈፍ እንዳረገው ሰው ስለፈልፍ ጥሎኝ ወጥቶ ሂደ።

« የዚህ ሁሉ ምክንያት ሊዛ ነች » አልኩ በልቤ። ጥቂት ጊዜ በቆምኩበት ቆየሁና ራሴን ሰብሰብ አድርጌ በርጋታ ወደአፖሎን ሂድኩና « አፖሎን፣ ሳትዘገይ ፖሊስጣቢያ ሂደህ ክሰሰኝ » አልኩት ትንፋሽ እያጠረኝ። ከክፍሉ እንደደረሰ ከጠረጴዛው ፊት ለፊት ተቀምጦ መነፅሩን አድርጎ ጨርቅ እየጣፈ ነበር። ትዕዛዜን ሲሰማ የማንንጠጥ ሣቅ ሣቀብኝ።

« እውነቴን ነው፣ አሁኑኑ ተነስተህ ሂድ! ካልሂድክ አጉል ነገር ይፈጠራል! »

« አሁንስ ለይቶልህ አብደሃል » አለ ከጎነበሠበት ቀና ሳይል በመርፈው ዓይን ክር እየጨመረ። « ሰው ለመከሠስ ሲቸኩል እንተን ብቻ አየሁ። ለማስፈራራቱ ደግሞ በከንቱ ባትደክም ይሻልሃል፤ ዋጋ የሌለው ነገር ነው። »

« ሂድ! » ብዬ አናፋሁበት ትከሻውን ይገፍ። ጥቂት ብንቀጥል ኖሮ በጥፊ ሳላላጋው አልቀርም ነበር። ግን በዚያች ቅፅበት ሰው ከቤቴ ገብቶ ግራ በመጋባት እያስተዋለን ስለነበር ቀና ብዬ ስመለከት በሃፍረት መላ አካሌ ደነዘዘ። ፈጥኜ ወደክፍሌ ተመለስኩና ፀጉራን በእጆቼ ጨምድጄ ይገፍ፤ ግድግዳውን ተደግፌ በቆምኩበት ደርቄ ቀረሁ።

ወዲያው አፖሎን ዝግ ብሎ ከክፍሌ ገባና « ሰው ይፈልግሃል » አለኝ ፊቱን አኮሳትሮ። ከበሩ ገለል ብሎ ሊዛን አሳለፋት። እሷ ከገባች በኋላም ለመውጣት ሳይቻኩል በንቀት ይመለከተን ጀመር።

« ውጣ! ሂድ ከዚህ » አልኩት የምንተእፍረቴን። ወጣ።

ሊዛ ቃሏን ጠብቃ መጥታለች። እኔም ተዋርጄ፤ ሃፍረት ተከናንቤ፤ ያኔ ከፍቶኝ ሳስበው እንደነበረው በድሪቶ ተጠቅልዬ፤ ሠቀቀኔን በፈገግታ ልደልሰው እየታገልኩ ከፊቷ ቆሜያለሁ። ሊዛ ራሷ ሁኔታዬን ተመልክታ ተሳቀቀች።

« ተቀመጭ » አልኳትና ወንበሩን ጎትቼ ከጠረጴዛው አጠ ገብ አስጠጋሁት። እኔ ከሶፋው ላይ ተቀመጥኩ። ተቀምጣ እንዳነጋግራት ትጠብቅ ጀመር። በዝምታ ምን እንደምላት ለመሥማት መቀመጧ ቢያናድደኝም ራሴን እንደምንም ተቆጣጠርኩት።

ከቤቴ ያየችው ሁሉ መሆን እንደሚገባው ስለነበር ባይገርማት ይሻል ነበር፤ ነገር ግን . . . ለዚህ ሁሉ ዋጋዋን ጥሩ አድርጌ ሳልከፍላት እንደማልቀር ዛትኩ።

« አጉል ሁኔታ ላይ አገኘሽኝ ሊዛ » አልኳት አፌ እየተሳሰረብኝ። የዚህን አላግባብነት ወዲያው ተረዳሁት።

« እንደምታስቢው አይደለም፤ ሌላ ነገር አይምሰልሽ! » ብዬ ጮህኩባት ፊቷ ሲቀላ ተመልክቼ። « በድህነቴ አላፍርበትም . . . እንዲያውም እኮራበታለሁ። በርግጥ ድጋ ነኝ፤ ግን ከብሬን እጠብቃለሁ። አየሽ፤ ሰው ድህነቱን ከክብር ጋር መያዝ ይችላል። በነገራችን ላይ . . . ሻይ ላምጣልሽ? »

« አይ . . . »

« መጣሁ ጠብቂኝ » ብዬ ወደ አፖሎን ዘንድ ሮጥኩ፤ ከፊቷ የምጠፋበት ሠበብ አግኝቼ።

« አፖሎን! » አልኩት ድምፄን ዝቅ አድርጌ፤ እየተርበተበትኩ። በጭብጤ የነበረውን ሰባት ብር ወረወርኩለት። « ያውልህ ደሞዝህ። አየህ? ሰጥቼሃለሁ። አንተ ደግሞ በምላሹ ተነስና ሱቅ ሂደህ ሻይና ብስኩት ግዛልኝ። እምቢ እንዳትለኝ፤ አደራ። ሕይወቴን እንዳታበላሸው። ምን ዓይነት ሰው እንደሆነች ሳታውቅ ሌላ ነገር አታስብ። »

አፖሎን እንደተመለሠ መነፅሩን አድርጎ እንደገና ሥራውን ቀጥሎ ነበር። መጀመሪያ መርፌውን በእጁ እንደያዘ ብሩን በዝምታ ተመለከተው። ቀጥሎም ከፊቱ ያልቆምኩ ይመስል መልስ ሳይሰጠኝ ስፌቱን ቀጠለ። እጄን አጣጥፌ ቆሜ ለሦስት ደቂቃ ያህል ጠብቅኩት። ግንባሬ በላብ ተጠምቋል፤ በጭንቀት እንደገረጣሁ ይታወቀኛል። አፖሎን በመጨረሻ አዘነልኝ፤ ከተቀመጠበት እየተለጠ

ጠ ብድግ ብሎ ወንበሩን አስተካከለና ደሞዙን ቆጥሮ አስቀምጦ ወጥቶ ሄደ። ወደ ሊዛ እየተመለሰኩ ሳለሁ ድራቶዬን እንደለበሰኩ ሾልኬ ጠፍቼ ለመገላገል ተመኝሁ።

ከሶፋው ላይ ተቀመጥኩ። ሊዛ የምታደርገው ጠፍቷት ትመለከተኛለች። እኔም፣ እሷም በዝምታ ተውጠናል።

« እገድለዋለሁ! » ብዬ ጮህኩ በድንገት፣ በብልቃጥ ውስጥ የነበረው ቀለም እስከሚረጫጭ ጠረጴዛውን በቡጢ ወግሬ። « እንዴ፣ ምንድነው የምትለው! » አለች ደንግጣ። « እገድለዋለሁ፣ አልምረውም! » እንደገና አጓራሁባት ጠረጴዛውን እየነረትኩ። አእምሮዬን መሣት ቢቃጣኝም የእብደት መሣይ ብስጭቴ አጉልነት ይታወቀኝ ነበር።

« ይህ ርኩስ እንዴት እንደሚያስቃየኝ አታውቂም ሊዛ። በኔ ለመጫወት ነው የሚኖረው . . . አሁን ብስኩት ሊገዛ ሂዷል . . . እሱ . . . »

ሳልጨርሰው እንባ አነቀኝና በድንገት ማልቀስ ጀመርኩ። ሁኔታዬ ቢያሳፍረኝም እንባዬን መግታት አልቻልኩም።

« ምነው? ምንድነው ምክንያቱ? » አለች ሊዛ በፍራቻ ካጠገቤ ሽርጉድ እያለች።

« ውሃ፣ ውሃ ስጭኝ። ያውልሽ እዚያ » አልኩኝ በደከመ ድምፅ፣ አቅም ያነሰኝ መስዬ። ውሃ እንዳላስፈለገኝና ነቃ ብዬ መናገር እንደምችል አውቀው ነበር። የሰፈረብኝ የብስጭት ጋኔን የእውነት ቢሆንም የታከተኝና የታመምኩ ማስመሠሌ ውርደቴን ቢያቀልልኝ ብዬ ነበር።

ውሃውን አምጥታ ስትሰጠኝ፣ አፖሎን ሻይና ብስኩቱን ይዞ ከተፍ አለ። አስቀምጦ ሲወጣ ሊዛ በፍርሃት አስተዋለችው።

« ሊዛ፣ ናቅሺኝ? » ስል ጠየቅኳት አትኩሬ
እየተመለከትኳት፤ መልሷን ለመስማት ተንሰፍሰፈ።

በጥያቄዬ ግራ ተጋብታ ዝም አለች።

« ሻይውን ጠጪ » አልኳት በቁጣ። ድርጊቴ አስጠይፎኛል፤
ለቅሌቴ የምትከፍለው ግን እሷ ነች። ውስጤ በንዴት ተቃጠለ፤
አንቄ ልገድላት የሚያስችለኝ ንዴት። ከቤቴ ወጥታ እስከምትሄድ
ድረስ አንዲት ቃል ሳልተነፍስ ልበቀላት አሰብኩ።

በዝምታ አምስት ደቂቃ ያህል ቆየን። ሁለታችንም ሻይውን
አልነካነውም። ስላበሳጩኝኝ ሻይውን ቀድሜ ባለመቅመስ እንድትጠ
ጣ ሳልጋብዛት ወሰንኩ። በዝምታ እንደተቀመጥኩ አልፎ አልፎ
በጭንቀት ታየኝ ነበር። አፌን ለጉሜ አላናገርኳትም። የብልግናዬ
ልክ ማጣትና የድርጊቴ ከይሲነት ቁልጭ ብሎ እየታየኝ ሳለ ራሴን
መመለስ አቃተኝ።

« ከዚያ ቤት . . . ጨርሼ ለቅቄ . . . ለመውጣት
እፈልጋለሁ » ስትል ጀመረች ሊዛ ዝምታውን ለመግፈፍ ብላ።
ምስኪን። ይህ ማንላት የሌለባት ነገር እንደነበረ አላወቀችም፤ እንደኔ
ሳለ ነውረኛ ሰው። እንደዚያ የክፋት መርዝ ውስጤን አጥለቅልቆት
እንኳን ሳንዳፍታ አሳዝኖኝ ነበር። ሳይቆይ ግን ሃዘኔ በጭካኔ ተወርሶ፤
መልስ እንዳልሰጣት አፌን ሸብቦ አስቀመጠኝ።

« አስቸገርኩህ እንዴ? » አለችና ፈራ ተባ እያለች ልትነሳ
ስትል፤ የረገጥኩባት የራስ ክብሯን ለመሠብሰብ መሞከሯ መሆኑ
ገባኝና በቁጣ ሞገድ እንቀጠቀጥ ጀመር።

« እስቲ ንገሪኝ፡- ምን ፈልገሽ ነው የመጣሽው? » አልኳት
ትንፋሽ እያጠረኝ። የተሰማኝን ሁሉ ባንድአፍታ ዘክዝኬባት ብገላገል
ደስ ባለኝ ነበር። ከየትና እንዴት እንደምጀምር ግን አላወቅኩም።

« ለምን መጣሽ? መልሷልኝ! ለምን እንደመጣሽ ልንገርሽ? ያኔ በለፈለፍኩልሽ ማፈሪያ ነገር ተሞኝተሽ ነው። ልብሽን ነካክቼው፣ ጨምሬ እንድቀባጥርልሽ። ያኔ በሆዴ ስስቅብሽ ነበር፣ አሁንም እየሳቅኩብሽ እንደሆነ እወቂ። ምን ያሳቅቅሻል? እውነቴን ነው፣ መሳቂያዬ ነሽ። ያኔ አንችን ከማግኘቴ በፊት መጥተው የነበሩት ሰዎች ራት ስንበላ ሰድበውኝና አዋርደውኝ ስለነበር እዚያ የመጣሁት ከመካከላቸው አንደኛውን ልደበድበው ነበር። አልሆነልኝም፤ ሳልደርስ አመለሁ። የታመቀ ምሬትና ብሶቴን የማራግፍበት ሰው ስፈልግ አንቺ ተገኘሽ። እልሂን አንቺ ላይ ልወጣ ወሰንኩና ቀለድኩብሽ። ተረግጬ ስለነበር እኔም ሰው መርገጥ አምሮኝ ነበር። እንደውዳቂ ነገር ተቆጥሬ ስለነበር እኔም ሌላ ፍጡር ላይ የበላይነቴን ማሣየት ግዴታዬ ነበር። ይህ ነው ምክንያቱ። አንቺ ታዲያ በእርግጥ ከጥፋት አዘቅት ላወጣሽ የተላኩ መሰለሽ፣ አይደል? »

ይህ ንግግሬ ግራ እንደሚያጋባትና አጥርታ ምንነቴን ለማየት እንደሚያቅታት ባስብም፣ የሁኔታዬን አቅጣጫ በደፈናው እንደተረዳችው አውቄያለሁ። በድንጋጤ ፊቷ አመድ ለበሰ፤ ለመናገር ፈልጋ ከንፈሮቿ ቢላወሱም፣ ካፏ ድምፅ አልወጣም። ከሥሯ በመጥረቢያ የቆረጧት ይመስል ከወንበሩ ላይ ተመልሳ ዘፍ አለች። ተቀምጣ ሰውነቷ እየተብረከረከ አፏን ከፍታ ታዳምጠኝ ጀመር።

« ላድንሽ! » ስል ቀጠልኩ ብድግ ብዬ ወዲያ ወዲህ እየተመላለስኩ።

« ከምንድነው የማድንሽ? የራሴ ርግማን ካንቺ ላይብስ ቀርቶ ይመስልሻል? ያኔ ልምከርሽ ብዬ ስመፃደቅ ለምን ልኬን አትነግረኝም ነበር? 'አንተ ራስህ ምን ፈልገህ መጣህ? ሥነምግባር ልታስተምረኝ? »

አትይኝም ነበር? ያኔ የተጠማሁት ፈላጭ ቆራጭነት ስለነበር ነው በነፍሰሽ የቀለድኩባት፤ ከተደበቅሽበት አውጥቼ እርቃንሽን ላቆምሽ፤ ላስነባሽ፤ በፀፀት ፀጉርሽን ላስነጭሽ፤ ያን ብቻ ነበር የፈለግኩት። ምን አቅብጦኝ አድራሻዬን እንደሰጠሁሽ አላውቅም። ያን በማድረጌም ገና እቤት ሳልደርስ ስረግምሽ ነበር። ስለዋሽሁሽ አስጠላሽኝ። የሚላካልኝ ነገር ወሬ ማሳመር፤ በቃላት መጫወትና በምኞት መስከር ብቻ ስለሆነ። በርግጥ ማን ምን እንደምፈልግ ታውቂያለሽ? ሁላችሁም ከሲኦል ወድቃችሁ ማየት! ያንን ነው የምፈልገው። ሰላም ሰጡኝ። ማንም እንዳይረብሽኝ ስል መላዋን ዓለም ላንድ ሳንቲም ብሸጣት ቅር አይለኝም። ሻይ መጠጣቴን በመተው የሰውን ዘር ሁሉ ከኩነኔ ማዳን ቢቻለኝ እንኳን ሻይዬን አግኝቼ ፍጡር ገሃነም ሲገባ ማየት እንደምመርጥ ታውቂያለሽ ወይስ አታውቂም?

« ወስላታ፤ ዝቃጭ፤ ራስወዳድ፤ አውደልዳይ፤ ዋጋቢስ መሆኔን አውቃለሁ። ባለፉት ሦስት ቀናት የመምጣትሽ ሃሳብ ሲያስጨንቀኝ ነበር። ከሁሉም ይበልጥ የረበሽኝ ታዲያ እንዲያ እንደክቡር ሰው ከፊትሽ ስጀነን ቆይቼ፤ አሁን እንዲህ ድሪቶ ለብሼ በድህነት ከምዋኝበት መጥተሽ ምንነቴን ታያለሽ ብዬ ማሰቤ ነው። ማፈሬን እወቂልኝ፤ በድህነቴ ከምንም በላይ እንደማፍርበት። አዎ ግብዝ ነኝ። በዚች የነተበች ልብሴ ስላየሽኝ ብቻ እንኳን ይቅር እንደማልልሽ አላውቅሽም? እንደአውሬ ቡችላ አፖሎን ላይ ስጮህበት። ያሽለበ ንሊና ቀስቃሹ፤ የቀድሞው ታላቅ ሰው፤ እንደመናጢ ውሻ አገልጋዩ ላይ ተንደርድሮ ሲተከልበት፤ አገልጋዩ በንቀት ሲስቅበት! ሆድ የባላት አሮጊት ይመስል ከፊትሽ ያፈሠስኩት እንባ፤ ያንን እንዴት አድርጌ ይቅር እልሻለሁ? አሁን እንኳን ለምዘከዝክልሽ ገበናዬ ብቻ አልምርሽም። ለዚህ ሁሉ ተጠ

ያቂዋ አንቺው ነሽ፤ በመምጣትሽ። እኔ ራሴ የርጉማን ርጉም፤ መሣለቂያ፤ ርካሽ፤ ምድርን ከወረሯት ትላትሎች ሁሉ የከፋሁ ምቀኛ ነኝ። ሌሎቹ ትሎች ከኔ እምብዛም ባይሻሉም አያፍፍበትም። ታዲያ ሁልጊዜ ማንም ተባይ እየተነሳ በጥፊ ይለኛል። እንዲህ ያለሁ ሰው ነኝ። አሁን የምዘላብደው አንዱም ባይገባሽ ምን ገደደኝ? እዚያ ቤት ተወትፈሽ ወድቀሽ ብትቀሪ ለኔ ምኔ ነው? አሁን እዚህ ሆነሽ ያልኩትን ሁሉ በመስማትሽ ብቻ እምርሬ እንደምጠላሽ አይገባሽም? ሰው ይህን መሣይ ነገር ካፋ የሚወጣው በህይወቱ አንዴ ብቻ ነው፤ አእምሮውን የሚያስት ነገር ሲያገጥመው። ታዲያ ምንድነው የምትፈልገው? ከዚህ በኋላ ምን አገኝ ብለሽ ነው ቁጭ ብለሽ የምትጠብቂው? ለምን ታሠቃይኛለሽ? ለምን አትሂጁም? »

ያልጠበቅኩት ነገር ተፈጠረ። ሁሉም ነገር ይሆናል ብዬ የማስበው ከመፅሐፍ እንዳነበብኩትና ቀድሜ እንዳለምኩት ስለነበር የተከሰተውን ነገር መረዳት ለጊዜው አቅቶኝ ነበር። ተቀልዶባትና ክብሯ ተረግጦ ባለች፤ ሊዛ ከገመትኩት በላይ የነገሮችን ምንነት ተገንዝባለች። ከልቧ የወደደች ሴት ቀድማ ማየት እንደሚቻላት፤ የተከፋሁ መሆኔን አውቃለች።

ፊቷ ላይ ያየሁት ድንጋጤና መከፋት፤ ሃዘን በለበሰ መገረም ተተካ። ቆይቼ ራሴን መስደብ ስጀምርና ሲተናነቀኝ የቆየው እንባ ገንፍሎ ጉንጮቼን ሲያርሰው፤ የሷም ፊት ይርበተበት ጀመር። ተነስታ ካጠገቤ ልትመጣ ፈለገች። እንደዚያ የውስጤን ጉድ ገልጬ እንዳላይ ያስገደደኝ ስቃይ እንጂ የጠቀለልኩበት መርዝ አልነበረም ያሳሰባት። ራሷን ከኔ በታች አድርጋ ስለቆጠረች ልትናደድብኝ አልደፈረችም። ልትቆጣጠረው ባልተቻላት ኃይል ከወንበሩ ተነስታ፤ ሁለንተናዋን ወደኔ ቀስራ ከንዶቿን ዘርግታ ቆመች። ልቤ ለስለስ

ሲል ተንደርድራ መጥታ አንገቴ ላይ ተጠመጠመችና ማልቀስ ጀመረች። እኔም በሀይወቴ አልቅሼ እንደማላውቀው ተንሰቅሰቄ አለቀስኩ።

« በጅ አይሉኝም . . . ጥሩ ሰው ልሆን አልችልም! » አልኩኝ በሲቃ መሃል። ከሶፋው ላይ በሆዴ ተዘርሬ ፊቴን ቀበርኩና ለረጅም ጊዜ እየተወራጨሁ ተንሰቅሰቅኩ። ሊዛ እንዳቀፈችኝ ሳትንቀሳቀስ ከጎኔ ተጋድማለች።

ችግሩ ይህ ሁሉ ልቅሶና መወራጨት ሲያልፍ ነበር። ከዚያም፤ (የምዕፈው ቆሻሻ እውነት ነውና አልደብቀው) ከሶፋው ላይ ተዘርሬ፤ ፊቴን በቆዳ ከተሸፈነው ድልዳል ቀብሬ ሳለሁ፤ በመጀመሪያ ሳልፈቅደው በግዴ፤ እንዲያው እንዲሁ በሩቁ፤ ፊቴን ቀና አድርጌ የሊዛን ዓይኖች የመመልከቱ ሃሳብ አሳፈረኝ። ምኑ ነበር ያሳፈረኝ? እንጂ፤ ግን አፈርኩበት። ቀጥሎም፤ አሁን እኔና ሊዛ ቦታ እንደተለዋወጥን፤ እሷ ታዳጊዬ፤ እኔ ደግሞ ያኔ ሳገኛት እንደነበረችው ከትቢያ የወደቅኩ ደካማ ፍጡር። ይህ ሁሉ ካጠገሷ ፊቴን ከሶፋው ቀብሬ እንደተጋደምኩ በአእምሮዬ ውስጥ አለፈ።

ታዲያ በዚያች ሰዓት እሷን መሆን ተመኝቼ ነበር ይሆን? አላውቅም። እስካሁን ድረስ የዚህን መልስ አላውቀውም። የበላይ ሳልሆን፤ በአንዱ ላይ ፈላጭ ቆራጭነቴን ሳላሳይ መኖር እንደማልችል ግን አውቃለሁ።

ቆየም ዘገየም መነሳቴ አይቀርም ነበርና እንደምንም ብዬ ራሴን ቀና አደረግኩ። ከዚያም፤ በዚህ አሁንም ቢሆን ጥርጥር የለኝም፤ ዓይኖቼን ማየት ስላሳፈረኝ ብቻ እንደገና ልገዛትና ነፍሷን ጠቅልዬ ከእጄ ሳስገባ የሚያስመኝ ነገር ከልቤ ውስጥ ሲፍለከለክ ተሰማኝ። ወዲያው ዓይኖቼ በዕኩይ ስሜት ፈኩና እጆቼን ጥብቅ

አድርጌ ያዝኳቸው። እንደዚያ እየጠላኝት ሳለሁ ከጉያዋ ተወተፍኩ። መጀመሪያ ከፊቷ ላይ ግራ መጋባትና ፍርሃት ለቅፅበት ታዬኝ። ወዲያው ግን በሙሉ ልቧ ጥምጥም ብላ አቀፈችኝ።

- 16 -

ከሩብ ሰዓት በኋላ ዕብደት የነካካው ትዕግሥት ማጣት ሠፈረብኝና ከክፍሌ ውስጥ እንቆራጠጥ ጀመር። እየቆየሁ ከአልጋዬ ዙሪያ ወዳለው መጋረጃ እየሄድኩ መገናኛው ላይ ባለው ስንጥቅ አጮልቅባታለሁ። ከወለሉ ላይ ተቀምጣ በራሷ አልጋውን ተደግፋለች። እንዳለቀሰች ያስታውቅባታል። ሆኖም ግን ቆርጣ አልሄደችም፤ የረበሸኝም ይኸው ግትርነቷ ነበር። አሁን ሁሉን የተረዳች ይመስለኛል። የርኩስነቴን መጠን አሳይቻታለሁ። እና . . . ሌላ ምን እላለሁ? ድንገት ገንፍሎ ከእቅፏ የከተተኝ ሥሜት እሷን ይብሱን ለማጉደፍ የመዘዝኩት መሣሪያ እንደገና፤ የቀድሞው ከዚህ መጣ ልለው ያዳገተኝ ጥላቻዬ አሁን ቅናት ደልቦበት ጭራሹን እንደከፋ ሳይገባት አልቀረም። ይህን ሁሉ በግልፅ አውቃለች ማለት ቢያስቸግርም፤ የተለከፍኩ ልክስክስ ሰው መሆኔንና ላፈቅራት እንደማልችል ተገልጦላታል።

ይህ መናጢነቴ ለማመን የሚያዳግት ነው ይሉኝ ይሆናል፤ የሊዛን ፍቅር መመለስ እንኳን ባይሆን ምንነቴን መረዳት አለመቻል የማይሆን ነገር ይመስልዎታል። ለምን? በመጀመሪያ፤ በዚያ ወቅት ለኔ ማፍቀር ማለት አንቀጥቅጦ መግዛትና፤ የላቀ መሥሎ በሚታዩኝ የሥነምግባር ደረጃዬ መመፃደቅ ማለት ነበር። ከዚያ የተለየ ፍቅር ይኖራል ብዬ ስለማልገምት፤ አሁንም ቢሆን እንዳንዴ ፍቅርን

የማየው ተፈቃሪው በነፍሱ ላይ እንዲታዘዝበት የሚያቀርበው የፈቃዱ ገፁ በረከት አድርጌ ነው። በሰርቻዬ ሆኜ እንኳን በምዋኸቅበት ቅዠት፣ ፍቅር ትግል እንጂ ሌላ ነገር መስሎኝ አያውቅም። አፈቀርኩ ባልኩባቸው አጋጣሚዎች በጥላቻ የጀመርኩት ነገር የሞራል ምርኮ ያስከትልና ጓላ ከእጄ የገባችውን ነፍስ ምን እንደማደርጋት ቅጡ ይጠፋብኛል። አዎ፣ ከህይወት የተፋታሁ ብኩን ነበርኩ። ሊዛን " በለፈለፍኩልሽ ቃላት ተሞኝተሽ መጣሽ " ስላት የነበርኩበት የነውረኝነት ማጥ ክርፋቱ አልተሠማኝም ነበር። የመጣችው ወሬዬን ፈልጋ ሳይሆን ልትወደኝ እንደነበር አልገባኝም፤ ፍቅር የሴት ትንሣኤዋ፣ ከጥፋት የሚያወጣት መድኃኒ ነውና።

ወዲያ ወዲህ ስንቆራጠጥና በመጋረጃው እያጮለቅኩ ስመለከታት እንኳን አምርሬ አልጠላኝትም ነበር፤ እንዲያው ካጠገቤ መሆኗ ረበሸኝ እንጂ። ከፊቴ ብትጠፋ ነበር የፈለግኩት። 'ሰላም' ናፈቀኝ። ብቻዬን ከሰርቻዬ መንገስ ተመኝሁ። ያልለመድኩት የዕውን ሕይወትና ግሳንግሱ ነፍሴ ላይ እንደቋጥኝ ተከምሮ አስጨነቀኝ።

ጥቂት ደቂቃዎች አልፈውም ሊዛ ከነበረችበት አልተንቀሳቀሰችም፤ ያለችበትን የማታውቅ ይመስል። ዩት እንዳለች ላስታውሳት ብዬ ግድግዳውን አንኳኳሁ፤ ያን ለማድረግ ክፋቱ አልቸገረኝም። ከሠመመኗ በርግጋ ተነሳችና፣ ከኔ አምልጣ ራሷን ለማዳን እንደተቻኮለች ሁሉ ያንገት ልብሷንና ካፖርቷን አፈፍ አደረገች። ወዲያው ከመጋረጃው ወጥታ አትኩራ ስትመለከተኝ፣ በፈገግታ ሥም አገጠጥኩባትና ዓይኖቼን ሰበርኩ።

« ደህና ሁን » አለችኝ ወደ በፋ እያመራች:: በድንገት ተንደርድሬ እጇን ያዝኩና ፈልቅቄ የሆነ ነገር አስይዣት ወደነበርኩበት ተመልሼ፤ መጨረሻውን ላለማየት ፊቴን አዙሬ ቆምኩ:: ልክ አሁን ልዋሽ ነበር፡- የማደርገውን ሳላውቅ፤ ሳላስብበት፤ ግራ ተጋብቼ ነው ደህን ያደረግኩት ብዬ ልቅጠፈጠፍ:: መዋሸት ስለማልፈልግ የድርጊቴ ምክንያት አረመኔነቴ መሆኑን አምናለሁ:: እሷ ከመጋረጃው ጓላ ተቀምጣ፤ እኔ ወዲያ ወዲህ ስንጎራደድ ነበር ሃሳቡ የመጣልኝ:: ደህን ግን ሳልጠራጠር እነግርዎታለሁ፡- ምንም እንኳን ደህን ቆሻሻ ነገር ያደረግኩት ሲታወቀኝ ቢሆንም፤ የተጠነሰሰው ከልቤ ሳይሆን ከደደብ ጭንቅላቴ ውስጥ ነው:: የዚህ ጭካኔዬ የአእምሮ ውላጅነቴ፤ ታስቦ የተደረገ ነገር መሆኑ፤ ከመፅሐፍ የተዋሰኩት መምሠሉ ሲገለጥልኝ፤ ለራሴ ዘገነኝና ሳታመልጠኝ ልደርስባት ሮጥኩ:: በፋን ከፍቼ ቁልቁል ደረጃውን ስመለከት አጣጥኜ:: « ሊዛ! ሊዛ!» ስል ተጣራሁ ድምፄን ዝቅ አድርጌ:: መልስ አልነበረም:: የውጪው በር ተከፍቶ ሲዘጋ ሰማሁ:: በትካሄ ወደክፍሌ ተመለስኩ::

ተቀምጣበት ከነበረው ወንበር አጠገብ ቆሜ ጥቂት እንደቆየሁ፤ አንዳች ነገር ሰውነቴን ነዘረኝ:: ቅድም ከእጇ ውስጥ ያስቀመጥኩት አምስት ብር ከፊቴ ከወለሉ ላይ ወድቋል:: እሱ ራሱ ነው፤ ሌላ የአምሥት ብር ኖት ከቤቴ አልነበረም:: አስይዣት ዞሬ እንደቆምኩ ጥላው ሂዳለች::

ሰው ከመናቄ ብዛት፤ በእውን ለሚያጋጥሙኝ ሰዎች አክብሮት ከማጣቴ የተነሳ፤ ሊዛ ደህን ታደርጋለች ብዬ አልጠበቅኩም ነበር:: እየተጣደፍኩ ያገኘሁትን አጥልቄ ልደርስባት ወጥቼ ሄድኩ:: ከቤቴ ብዙም የራቀች አይመስለኝም::

ውጪው ፀጥ ብሏል። በረዶው እየተኸገደገደ ከሠማይ ወርዶ አውራጎዳናውን አልብሶታል። በመንገድ አንድም ሰው አልነበረም። ኮሽታ የሌለበት ረጭ ያለ ፀጥታ። የመንገድ መብራቶች በበረዶ ተወርሰው ብልጭ እልም ይላሉ። አንድ መቶ ሜትር ያህል ሮጬ ፈለግኳት! አላገኘኳትም። የት ደረሰች? ለምንስ ነው ላገኛት የፈለግኩት?

ለምን? ከፊቷ ተንበርክኬ በፀፀት እያለቀሰኩ፤ እግሮቿን እየሳምኩ ይቅር እንድትለኝ ልማፀናት! ይህን ነበር የተመኘሁት፤ ልቤ በቁጭት አለንጋ እየተገረፈ። እስከዕለተሞቴ ድረስ ያችን ሰዓት የማስታወሳት እንባ እየተናነቀኝ እንደሆነ አውቃለሁ። « ግን ለምን? » ስል አሰብኩ። የተመኘሁት ቢላካልኝ፤ ዛሬ እግሯን በመሳሜ ነገ መልሼ አልጠላትም? እኔ በእርግጥ እሷን ደስ ማሰኘት የሚቻለኝ ሰው ነኝን? የእውን ምንነቴን ለመቶኛ ጊዜ አይቼው የለም? አስቃይቼ ልገድላት ካልሆነ በቀር ሌላ ምን ልፈይድላት? በረዶ እየወረደብኝ ቆሜ ይህንን አሰብኩ። « ይህን የለጠፍኩባትን የውርደት ጭቃ ይዛ፤ ዳግም ላታየኝ ብትሂድ አይሻልም? » አልኩኝ ለራሴ፤ ኋላ ከቤቴ እንደተመለሰኩ። « ውርደት! ውርደት አይደል በደልን አጥቦ የሚያፀዳ? ከሱም አይደል የሚቆረቁርና የሚቀጣ ኀሊና የሚወለደው? ባትሂድ ኖሮ ነገ ጧት ጨምሬ ነፍሷን አጉድፌ አማርራት አልነበረም? ደራርቤ የሚንኩባት ግፍ መቼም ከውስጧ አይጠፋም፤ የተከልኩባት መርዝ ግን ይፈውሳታል፤ ከፍ ያደርጋታል . . . በጥላቻ . . . ህም . . . ምናልባትም በይቅርታ። ሆኖም ግን፤ ይህ ሁሉ ጣጣዋን ያቀልላት ይሆን?

አሁን ደግሞ ይህንን ጥያቄ አሰላስላለሁ። የትኛው ይሻላል ተራ ደስታ ወይስ ከቡር መከራ? የትኛው ይመረጣል?

ያኔ ማታ፣ ልቤ በሃዘን ቆሰሎ በተቀመጥኩበት፤ ይህን የመሣሠለ ሃሳብ ነበር ከአእምሮዬ ውስጥ የሚንጎዳጎደው። እንደዚያ ምሽት በከፋ ፀፀትና ስቃይ ተቸንክሬ የተቀመጥኩበት ሌላ ጊዜ ትዝ አይለኝም። ለመሆኑ ልድረሰባት ብዬ ከቤቴ ሰወጣ፤ ከግማሽ መንገድ እንደምመለስ ጥርጣሬ ነበረኝ?

ሊዛን ከዚያች ቀን በኋላ አላገኘኋትም፤ ወሬዋንም ሰምቼ አላውቅም። በደል፣ ውርደትና ጥላቻ ስለሚፈጥሩት ጠቀሜታ የወጠ ንኳትን ሃሳብ በደስታ እያመላለሰኩ ሳላምጣት ሰነበትኩ። ዛሬ እንኳን፤ ከብዙ ዓመታት በኋላ፤ ይህን ማሰቡ ሰላም ይነላኛል። አሁንም ብዙ ትውስታዎች ይረብሹኛል። ግን ትረካዬን በዚሁ ብደመድመውስ? ባልጀምረው ሳይሻለኝ አይቀርም ነበር። ሆኖም ግን ይህን ሁሉ ሰፊ እፍረት ተጠናውቶኝ ነበር። ስለዚህም ይህ የመታረሚያ ቅጣት እንጂ ስነፅሁፍ አይደለም። እንዴት ቢሉኝ፡- በጠማማ ተፈጥሮዬ ከሰው ተለይቼና ሕይወትን በውል ከሚኖሯት ጋር ሳልቀላቀል፣ በግብዝነት፣ በከፋት፣ ከዋሻዬ ተወትፌ እንዴት ሕይወቴን እንዳባከንኩ መመዝገብ ደስ የሚያሰኝ ነገር አይደለም። ታሪክ ያለተዋናይ አይፃፍም፤ ይህ ትረካ የታነፀው ግን በይሁንታ በተለቀሙ የኢ-ተዋናይ ድርጊቶች ጥርቅም ነው። ከዚያም በላይ፤ ሁላችንም ከህይወት የተፋታን፤ እነሱም በዛም ስንኩሎች በመሆናችን ምክንያት፤ ከዚህ መፅሐፍ ውስጥ ያሉት ነገሮች ያስቀይሙናል።

በእውነቱ ለነገሮች ባይተዋር ከመሆናችን የተነሳ በእርግጥ የሚኖር ሕያው ሕይወትን እየተጠየፍን ስለሱ ባያነሱልን እንመርጣለን። የእውን ሕይወትን ከባርነት ስለምንቆጥረው ነገሩ ሁሉ እንደልቦለድ መፅሐፍ ትረካ ቢሆን በልባችን እንፈቅዳለን። ታዲያ ምን ያቀነጠንጠናል? ምን ፈልገን ነው ሽርጉድ የምንለው?

የምንፈልገውን ራሳችን አናውቀውም። ከንቱ መሻታችን ቢሳካልን ይከፋል እንጂ አይበጅም። እስቲ የበለጠ ነፃነት ይሰጠን፤ ከእጃችን ላይ ሠንሠለቱ ይውለቅ፤ የማድረግ ችሎታችን ገደብ ይደምሠስ፤ የሕግጋት ማዕቀብ ይነሱልን። ያኔ ምን አለ ይበሉ፤ እንደገና ቀንበሩ ከጫንቃችን ላይ እንዲቀመጥ ራሳችን እንለምናለን።

ይህን በማለቴ ይናደዱብኝ፤ ይሰድቡኝና ምድሩን በእግርዎ ይወግሩ ይሆናል። « ስለራስህና ስለስርቻ ጣጣህ ራስህን ወክለህ ተናገር እንጂ እኛን አትጨምር » ይሉኛል። « እኛ » የምለው ማንነቴን ከሰው ቀላቅዬ ለመደበቅ አይደለም። በበኩሌ ያደረግኩት ነገር ቢኖር፤ እርስዎ ከግማሽ መንገድ ድረስ ለመግፋት ያልደፈሩትን እኔ በህይወቴ እስከመጨረሻው ማዘለቅ ነው። የሚገርመው ታዲያ ወኔቢስነትዎን በቅንነት ካባ ሸፋፍነው ራስዎን ከመደለል ሰላም ማግኘት መቻልዎ ነው። ሆኖም ግን፤ ከእርስዎ ይልቅ እኔ ህያው ሳልሆን አልቀርም። ልብ ብለው ያስተውሉ። ሕይወትን አጣጥመው በወጉ የሚኖሩት ሰዎች ዛሬ የት እንዳሉ እንኳን አናውቅም። አኗኗራችንን የምንዋስበት መፅሐፍ ሳይሠጡን እንዲሁ በሚዳ ቢተውን፤ ወዲያው የነገሩ ሁሉ ራስና ጅራት ይጠፋብናል፤ ከማን እንደምናብር፤ በምን እንደምናምን ምን ጠልተን ምን እንደምንወድ፤ ምኑን አክብረን ምኑን እንደምንንቅ አናውቅም። ሰብዓዊነታችን ከሸክም እንቆጥረዋለን። ጨንግፈናል። ከሰው መወለድ ወተዋችን ደስ እያለንን መጥቷል። ጥቂት ቆይተን ለታችኛው ከሕይወት ለታችኛው የምንወለድበትን መንገድ ሳንቀይስ ለታችኛው ከሕይወት ለታችኛው ይብቃን። የስርቻ መጣጥፌ በዚህ ያካትት

